

سُونَهَن

جون سَوَّ صُورَتُون

شاه محمد پيرزادو

Amir
08/02/2014.

سُونَهَن جُون

سَوَ صُورَتُون

(پيو چاپو، واڌاري سان)

(شاعري)

شاه محمد پيرزادو

حق ۽ واسطو ڪتاب جي ليکڪ وٽ محفوظ

ڪتاب جو نالو: سونهن جون سو صورتون
(شاعري)

شاعر: شاهه محمد پيرزادو

پهريون ڇاپو: جون 2003ع

ٻيو ڇاپو: جنوري 2014ع

ٽائيتل : فرحان پيرزادو

ڪمپوزنگ، لي آئوٽ: مهتاب علي مگريو

ڇپيندڙ : Q-Printers

ڇپائيندڙ : شهرزاد

www.scheherzade.com.pk

info@scheherzade.com.pk

بي - 155، بلاڪ 5، گلشن اقبال، ڪراچي۔

انتساب

Tribute to family & friends

سوانحي غزل

زندگي منهنجي حصي ۾ جيڪا آئي
سارڻ خوشين جي اداسائي به آئي

باگ، نيڪي، هير، گهر جون رونقون ۽
۲ وصال منار، مثال ان کان سوائي

دل جي دھ دھ جون صدائون جو گنايون
۲ اچي ارشاد منهنجي دل ٻڌائي

حوصلن کي پست ٿيندي جيئن ڏٺو آ
 فيض ۽ آصف جي ياري راس آئي
 هڪڙي لمحي ۾ اچي مان قيد ٿيو هان
 ان جي گذرڻ جي گهڙي پر ڪا نه آئي
 پيسرون ٿيون چپريون تائي اُت ۾
 پاءُ پاڇائي به چڻ منهنجي ڪمائي
 ساز ڪيڏي پيار مان ”بابا“ چوي ٿو
 هيءَ به هڪڙي سوکڙي آهي خدائي
 دل چوي بابي امان کي ڪو ٻڌائي
 اچ وري ڏاڍي اوهان جي ياد آئي

باگ، نيڪي، هير = ڏيئرن جا نالا

وشال ۽ مثال = پٽن جا نالا

ارشاد = گهرواري

فيض = فيض الله پيرزادو (دوست)

آصف = آصف فرخي (دوست)

فهرست

57	تنهنجي طلب	01	مهاڳ انور پيرزادو
58	اوا ڏکڻ جي هير		نظم
59	جدائيءَ جون ڳالهيون	11	نراسا وفائون
60	جڏهن منهنجون نظرون	13	ڇهڻ جو اثر
61	اڄڪلهه هر هڪ ڏينهن	15	آلي اڱڻ جي ياد
62	هن دفعي سال جو	18	سمند جون چوليون
63	مان ڊڪندو اچي پهتر	20	هلي آ
64	وري تون وڃي ٿي	22	خواب ۾ ڪهڙو اچڻ
66	اکين ۾ ڪجل ساڻ	25	عشق جي دعويٰ ڪري ٿي
67	هوءَ منهنجي ڪيترو ويجهو اچي	27	ڇيهون ڇيهون دل ڪي
68	تون جڏهن ٿي آڳ ٿي پئين	29	مون_سون_2001
70	راتاڪون تنهنجون	30	ڪرنٽ دل تي ٿي هلائين
72	مون تہ پنهنجا هٿ ساڙي	32	تنهنجي بي رخي ڏسي
73	تون جا منهنجو خواب آهي	33	پلا جي سڪ تنهنجي لاءِ
74	لود شيپنگ	34	متان وڃين تون
77	ڪڏهن ڪڏهن ائين ٿيندو آ	35	من وتو
79	پلاهن بي يقينيءَ ۾	37	تصور ۾
80	وسوسا ڪيڏو وڪوڙي	38	تون زماني جي نگاهن ۾
81	تون ڪاوڙجي وئي آن	39	ڇولڳي ٿو ائين
82	دنيا جا سرما ٿيڊارو	40	تون جڏهن کان
83	مان تنهنجي اکين ۾	41	هلي آ زمانا
84	هوئين تہ زندگي ڪيڏي	42	جسم تنهنجي جي مهڪ
85	تنهنجي پاسي کان	44	وقت جي پيرن ۾
86	تنهنجي لائل ڪپڙن ۾	46	اچين ٿي اکين ۾
87	تون منهنجي نہ ٿي ٿي	48	لڳي ٿو تہ توڻ
89	لڳي ٿو تون	49	مونکي تہ منهنجي هٿ جيڏي
90	ان ۾ ڪهڙي ڪيميا		هوءَ گهرجي
91	مان پلا تولا ڪهڙي	51	منهنجي اکين ۾ ڪپائي نيٺ
92	ريل ڪوڪيندي وڃي ٿي	52	تنهنجي هڪڙي چمي مسيحا آ
94	مان پنهنجي تخيل جي	53	ايتمِي ڌماڪي جو جشن
95	سال جي آخري شام	55	ڇوان ٿو تہ لکجي

147	تنهنجي گج تي	101	خوابن جون ڳالهيون
148	جذبات جڏهن	102	بليو ايريا تي چند
149	کلندي مهل	104	موت ڇا آهي؟
150	تنهنجو منهنجي ڀرسان	106	سند
151	منهنجي دل اڄ چئي ڏنو آ	108	ڪجيءَ جي تارين ۾
152	خوبصورتِي خوشحالي	109	سمند جو ڪارو پاڻي
153	ڪنهن ضد ڀري پار وانگر	111	چپ جڏهن سنسار ٽٽي ٿو
154	توڪي ياد ڪرڻ پڻ	113	نراس - آس
155	نظر جي حد کان	115	ٿارچر سيل مان هڪ قيدي
156	آءُ ته گڏجي لمحا پڪڙيون	118	سج پنهنجو سر
158	محبت جي باري ۾	119	ڪيو ڪيترائي ڪٽي گل بند
159	توڪي ڏينهن ڇڏي ۾	120	مرڪ ڪاٺي اڻ
160	توڪي ڏسڻ سان	121	آل ويائي عورت جي
163	ٽيڙو	122	مون سان ڳالهائيندي
167	غزل	123	تنهنجو تعلق....
199	ترائييل	125	تنهنجا آهن ڪيڏا عڪس
227	وايون ۽ گيت	127	ڪيڏي ڳالھ نرالي
241	پئي چاڀي لاءِ نئين شاعري	128	سندوءَ جي لهرن ۾ ڪيڏي
243	2010 - ٻوڏ جا ستايل	129	ڪوٽ جو احساس
245	عشق جو آسمان	131	ڇا سماج جو ڪوبه رشتو
246	محبت جون ڳالهيون	132	دل لڳي وئي آهي توسان
249	اچي نيٺ جڏين	133	اڄ صبا تنهنجي
250	بغداد تي حملو	134	مل جي ڪنهن پرزي جيان
252	جڏهن دل تمنا	136	ڌرتيءَ جي سطح تي
253	وڏي پيڻ منهنجي	138	زندگيءَ جي اڏيتن مان
255	هر ڪو ماڻهون	140	چنڊ، روڻهار ڪوڻي
256	خيرپور جون ڪڇون	142	ڇاهنا جي موت
257	تون جا منهنجي هيٺ	143	اڃا رات باقي آ
258	زمانو زور لائي ٿو	144	نيوٽران بم جي خالق ڏانهن
259	سوانحي غزل	146	مينهه وڳي

280	روڪي وجهين هان	261	دنيا جي مسافت
281	وري چوندي ته	262	منهنجي دل جي
383	حسن درس جي مرتئي تي	263	سوا ٿنهنجي عنايت جي
285	مون کي ساهه	264	عدت ۾ ويٺل
286	پٽائي	266	عشق جو بيان آهي
287	افسوس	269	غصو
289	ملا له جي بهاني	272	سونهن جي پاسي
291	ڏڪارو نياپو	273	باک جي شادي
293	وينگس ويٺي	276	منهنجي ڪهڙي هستي آ
ڪتاب تي آيل رايا 295			

عشق جي انوڪي ڪائنات انور پيرزادو

حُسن، عشق جي ڪائنات جو چڻ سج آهي ۽ سج جي شعاع جا
ترورا محبوب ماڻا آهن. هن جو رُسن، سج-گرهڻ، هن جي منهن موڙ ڇنڊ-
گرهڻ، هن جي مُرڪ چڻ ڪنوڙ ۽ هن جو پرچڻ سر سارنگ آهي.
عشق جي ڪائنات واقعي انوڪي آهي جنهن ۾ ماڻهو داخل ٿئي ٿو
تہ انسان ٿيو پوي ۽ پوءِ اناالحق جو نعرو هڻي خود خدا ٿيو پوي. عشق، عاشق
۽ معشوق ڪنڌ، ڪٽارو ۽ تندُ جيان هيڪڙائي هيڪ ٿي رازو نياز رسڻ ۽
پرچڻ، ناز ۽ انداز جي مام ٿيو پون.
عشق، انسان جو انتهائي فطري جذبو آهي، انسان جيڪو مرد بہ
آهي ۽ عورت بہ، مرد ۽ عورت نالي مخالف جنس جي چڪ مان عشق جي
اُسات پيدا ٿئي ٿي ۽ پوءِ خبر پوي ٿي تہ هي انتهائي مقدس جذبو آهي عبادت

جنهن جو پيو نالو آهي، اها عبادت جيڪا اصلي آهي، ثقلي ناهي، ”جان جان پسين پارڻ گي، تان تان نانهن سجود- وڃائي وجود تنها پوءِ تڪبير چئو-“

وجود وڃائڻ واري وٽ، پارڻ اڀڻ وارا افعال، انا کي ختم ڪرڻ وارو دڳ عشق بنا پيو ناهي- ”نانگن ڪيئن نمائيو، ناٺ نوايو نينهن.“

شيڪسپيئر چيو اهو Servitude of love ٿي انجواءِ ڪرڻ واري چيز آهي، عشق ۾ غلامي، معشوق کي سجدو، حق آڏو مٿو تڪي ڪر-

حقان حق ٿيوس، هئي طالب حق جي،

اها ڪير هئي؟ اها سهڻي هئي جنهن کي ڏم پاسي ۾ ڏڪندو ۽ صحت وٽ سينگار هئي- اها سهڻي حق جي طالب هئي. اهو حق، جنهن کي اسان ناحق سمجهندا آهيون!! اسان ”نهيل“ کي ”ڪريل“ ڪوٺيندا آهيون، چي ”فلاڻي، فلاڻي سان ڪريل آهي.“ دراصل هوءَ هن سان نهيل هوندي آهي.

سو عشق، حق ۽ سچ آهي، پيو سڀ ڪوڙ آهي، دنيا داري آهي، پاليتڪس آهي، مذهب آهي، غير ماڻهپو آهي، شاهن جي شاعريءَ واري حسن جي سَوَ صورتن ۾ جيڪا صورت سڀ کان وڌيڪ موھيندڙ آهي. سو عشق آهي. عشق تي اسان وٽ ٻن پيل آهي. ”عاشق“ ”ڪارو“ ۽ ”ڪاري“ سڏجن ٿا، ڪسي وڃن ٿا، پر عشق پوءِ به ٿئي ٿو ڪاري ۽ ڪارو پوءِ به قتل ٿين ٿا ۽ پوءِ به عشق ڪيو وڃي ٿو.

هلي آ زمانا!
تون منهنجي اکين کان
محبت جي جيڪا ڇمڪ آ
کسي وڃ!
اها مان لکائي
سگهان ٿي نه ٿو!

عشق ۽ عشق برابر لکندا ناهن. جي لکي سگهن ها ته هي ڌرتي
پڙيانگ ٿي وڃي ها، انسان جي تخليق کي پنڄواچي وڃي ها، ماڻهوءَ جو ڄم
رڪجي وڃي ها، نه پيغمبر پيدا ٿئي ها، نه ڪورشي ۽ مٺي، نه وليءَ نه فقير!

هلي آ ته تنهنجي اکين ۾
مان پنهنجي محبت جي پيرن کي ڳولهي ڏسان،
هلي آ ته تنهنجي بدن جي سھاري
مان پنهنجي اندر جي اداسيءَ جي سرحد کي پائي
سگهان، هلي آ ته تنهنجي چپن تي مان مُرڪون ڏسي
دل جي دعويٰ پروڙي سگهان،
هلي آ جو مون کي
وڪوڙي وڃي ٿو
وري خوف تنهنجي جدائيءَ جو هاڻي،
”جدائيءَ جو خوف“.

A prevailing sense of wonder or mystery”

“Surrounding the mutual attraction in a love affair

لسولهن جون لسو صورتن

آڪسفورڊ ڊڪشنريءَ ۾ ”رومانس“ لفظ جي ڪيترن معنائن مان هڪ معنيٰ هي به آهي جنهن ۾ مستري واري مام پڻ لڪل آهي. جدائيءَ جو خوف، مام ۾ ڳالهائڻ، اک جي معمولي اشاري سان هڪ جنم جي درد جي اوت، معشوق جو حواسن تي چائنجي وڃڻ!

ڄم جي ڪنهن ڇٽ وانگر.
تون حواسن تي آن چانئي
آلي اڱڻ جي مهڪ وانگر.

”ڏسان ڄاڏي ڪاڏي پنهنجو پاڻ سان
اچي نظر نه ٻاجهون يار جي..... ڏسان ڄاڏي
ڪاڏي.....
تون جڏهن کان ٿي اکين کان آن پري
منهنجي لاءِ
هر شيءِ ۾ ظاهر ٿي پئي آن.

هي مجازي عشق آهي يا وحدت الوجود آهي يا وحدت الشهود آهي.
ذات کي صفات ۾ ڏسڻ جي ڳالهه آهي يا الله کي اثباتي ڪرڻ جو فلسفو
آهي، نه هي سونهن جي سوسورتن مان هڪڙي صورت آهي.

پر تصور ۾ اڃا تائين اچين ٿي
ڊوڙ پائي
ڪنهن ابھري ٻار وانگر.

سولهن جون سو صورتون

سونهن جي سَوَ صورتن هڪڙي صورت سهڻي هئڻ سان گڏو گڏ
ڏاڍي چيندڙ ۽ اڻڌاءُ ڏيندڙ آهي.

تون منهنجي جيئڻ جو
رڳو ڏي آهين!!
تون مون لاءِ ناهين،
تون مون لاءِ ناهين.

لفظ هن درد کي وري بيان ڪرڻ جي سگهه رکن ٿا، هي مامرو رڳو
سنڌي لفظن جو نا هي پر دنيا جي سڀني ٻولين جا لفظ ڪنهن ڪنهن سُر
کي سمجهاڻي نه سگهندا آهن ڇاڪاڻ ته لفظ ته رڳو ليڪا آهن ۽ انسان جي
دردمند دل زندگيءَ جي علامت آهي.

وقت جي پيرن ۾ پيڙا پيڪڙا
۽ وري جذبن ۾ چڻ ماڻار آ
عشق جون ريتون اهي ساڳيون پراڻيون
تھمتون سرتي کڻي ٿو جيئجي
حسن جي عادت اها ئي آ حجابي .
پاڻ پڻ جهوريءَ انهيءَ ۾ ٿو جهري.
جيڪا لائي ٿو ڇڏي ڪنهن پئي کي پڻ...!

حسن جي سَوَ صورتن مان تهمتن واري پڻ هڪ صورت آهي...
ڏهه، ڏهه پيرا ڏينهن ۾- ڏکي ڏوراپا ڏم-
عقل، مٽ، شرم، ٽيئي نينهن نهـوڙيا.

سولهن جون سو صورتون

تنهنجي سونهن جون سو صورتون
منهنجي تصور ۾ سجي ويون. آهن
ڪڏهن هاڻي هوا جو رخ بدليو
ڪڏهن تنهنجي ملڻ جي
۽ کلڻ جي مُند ورندي .
لڳي ٿو ته تو بن
بهارن به مرڪڻ
چڏي ڏنو آ

.....

وري تون وڃي ٿي
چڏي منهنجي اکين جون
پانهون کليل.

.....

چوان ٿو ته لکجي
انهيءَ مُرڪ تي
جا چيري چڏي ٿي-
سڀئي بند هن ڪند ماحول جا

.....

تون ته دل ۾
ان کُتل
ڪنهن ٽنپ وانگيان
پڳ جنهن کي مان وجهي
ان جي سهاري ٿو جيان.

سولهن جون سو صورتون

سونهن جون ڪجهه وڌيڪ صورتون شاهن جي شاعريءَ واري
ڪٽواس تي ڪجهه هي به آهن.

اڃ ڪله
هر هڪ ڏينهن، واندڪائيءَ ۽
اڪيلائيءَ ۾ ٿو گذري
ان ڪري، جو
منهنجو ڪمن واري لسٽ ۾
رڳو توسان ملڻ، لڳيل آهي.

.....
هن دفعي سال جو
سڀني کان ننڍڙو مهينو (فيبروري)
ڪيڏو وڏو ٿي ويو آ
توسان ملڻ ئي نه ٿيو آ.

.....
مان جيڪر
تو کي نه ٿي ٻڌايان ها
ته مان توسان
پيار ڪيان ٿو-

هاڻي اچو ته شاهن جي شاعريءَ جي پرک ڪريون. مٿي ڏنل شاعريءَ ۾ ته
هن رڳو پنهنجو عشق ئي نچايو آهي.
شاعر اهو ناھي

سونهن جون سو صورتون

جيڪو شعر لکي سگهي
شاعر اهو آهي
جنهن کي شاعري
پاڻ سان گڏ وٺي هلي

منهنجي خيال ۾ هي شاهن جي شاعريءَ جي نظر تي کان وڌيڪ
سونهن جي سوزورتن مان هڪ خوبصورت آهي.

حقيقت اها آهي ته شاهن گهڻو پاساڻن شاعر آهي. هن ايتي
ڌماڪن جي جشن تي به لکيو آهي. بجليءَ جي لودشيدنگ تي به سندس
هڪ نظم آهي، داخليت تي به هڪ خوبصورت نظم لکيو اٿس، هو ترقي
پسند تحريڪ جي انساني زنجير جي هڪ اهم ڪڙي به آهي ۽ نظرياتي
سياسي اڳواڻ به آهي، پر شاهن جي هڪ خاصيت ڪامريڊ حيدر بخش
جيتوڻيءَ سان به ملي ٿي جنهن کان هڪ دفعي پڇيو هئائون ته :
ڪامريڊ! ”اوهان زندگيءَ ۾ ڪڏهن عشق به ڪيو؟“ ته هن وراڻيو هئو ته ”ها،
مان پنهنجي زال سان عشق ڪيو آهي ۽ هن جي عشق ۾ شعر چوندو آهيان.“

سو شاهن به پنهنجو پهريون شعري مجموعو پنهنجي گهرواري
”ارشاد“ کي منسوب ڪيو آهي، سندس گهرواري جنهن شاهن کي پاڻ کان به
وڌيڪ سهڻا ٻار ڄڻي ڏنا آهن سا هر لحاظ کان ان جي اهل آهي ته هن کي
هي ڪتاب منسوب ڪيو وڃي. هن جي اڃا به ان حوالي سان اهميت وڌيڪ
آهي ته هو هڪ شاعر سان گهرو زندگي ڪاميابيءَ سان گهاري رهي آهي.

شاهن جي مطالعي ۽ مشاهدي، رياض ۽ داخليت توڙي معروضيت
هن جي شاعريءَ کي برابر بهتر بڻايو آهي پر اهو وسارڻ نه گهرجي ته شاهن

لسولهن جون لسو صورتلون

پيدائشي شاعر آهي. Shahan is a born - Poet Genetically اهو ان ڪري جو هن جا وڏا صدين کان مهين جي ڌڙي لڳ سنڌو درياءَ جي ڪنارن تي رهندي پنهنجي پنهنجي دور جا عالم شاعر ۽ ڀٽائي جا پارکوڻي رهيا آهن. ٻلهڙيجيءَ جا پيرزادا ان ڪري لئيءَ مان لٽ پيچي شاعر نه ٿيا آهن، ڇاڪاڻ ته هنن جا وڏا ڳالهائيندا ٿي منظوم نثر ۾ هئا. هن جي وڏڙن جا لکيل دستاويز سنڌ جي ميوزمن ۾ رکڻ جي قابل آهن. شاهه محمد جو والد جنهن جو ٿورو وقت اڳي لاڏاڻو ٿيو آهي تنهن جي نثري خطن ۾ شاعري موجود آهي. شاهن جون ٻئي وڏيون پيڙيون شاعراڻيون آهن ۽ سندس والده کان اسان سڀئي سنڌي ٻوليءَ جا چيدا اصلاح ۽ چوڻيون ٻڌي نوت ڪري ڪانفرنسن ۾ پڙهندا آهيون.

سندس اڄوڪي ادبي ڪاڄ تي آس ڪري سگهجي ٿي ته هو شاعري جو ٻيو مجموعو پڻ سنڌي ادب جي علمي خزاني ۾ تررت شامل ڪرائي سگهندو.

سولھن جون سو صورتون

نراسا وفائون ....

چوي دل ٿي هاڻي ،
هلي آ ته پنهنجين وفائن کي آڻي
زماني جون هي قتل گاهون سجايون .
اجايون هي يانهون وڍايون
ڪڏهن ڪونه جن کي
تنهنجي بدن کي گهيري ۾ آڻڻ
سندو خواب ٿيندو حقيقت .

۽ ڇپ جيڪي تنهنجي چين کان
هميشه رهي دُور ٻرندا رهيا هن
اڇلائجن برف خانن ۾ جيڪر -

يا تنهنجي بدن کي چند تارن کان لهندڙ
پُر اسرار خوشبوءِ جيان
پنهنجين رڱن ۾ سمايون ،
تصور ۾ تنهنجون اداڻون وسايون
۽ ائين پنهنجون نراسا وفائون بچايون
چوي دل ٿي هاڻي .....

چُنڻ جو اثر....

رڳو تنهنجو مون کي چُهڻ ئي ته آهي ،
جو تنهنجي اندر جو اشارو ٿو بڻجي .
پريل جنهن ۾ تنهنجون
سواليه نگاهون ،
ٽڪل ، سهڪندڙ
التجائون ، وفائون
جي مون کي هميشه جيان زندگيءَ جو
ڏوراپو ڏين ٿيون .
۽ جنهن ۾ تنهنجي اندر جي سڄي وارتا آ
سمایل .

رڳو تنهنجو مون کي چُهڻ ئي ته آهي
جو منهنجي اندر ۾ پيل،
وساري ڇڏيل،
دل کي ڳولهي، انهيءَ کي چُهي ٿو.

منهنجي اکين ۾ آلاڻ جاچي،
بنان ڪجهه چوڻ جي
تون منهنجي ترين تي
اداسيءَ جا ڪئي باغ پوکي وڃين ٿي
جڏهن تون وڃين ٿي
ته تنهنجي چُهڻ جو اثر ئي ته آهي،
جو خود سان محبت جو ڪارڻ ٿو بڻجي .
رڳو تنهنجو مون کي چُهڻ ئي ته آهي.....
جو لفظن جي اهميت وڃائي ڇڏي ٿو.....

آلي اڱڻ جي ياد....

نئين لئل آلي اڱڻ جيان منهنجي دل

۶

تون اچين ٿي ڊوڙ پائي
ڪنهن اُٻهري ٻار وانگر
تنهنجي پيرن جون تريون
منهنجي تصور ۾ ٺهيون
۽ رهيون مون ۾ هميشه
ڄم جي ڪنهن ڇت وانگر

تون حواسن تي اُن ڇانئي
آلي اڱڻ جي مهڪ وانگر

منهنجي سڃاڻپ جي نشاني
آ ٻڌي ساڄهنڌڙي ،
جا توهڻي پاتي اوچتو
مون کي پڄاڻيندي
طوهر جي رسم ڪنهن تي
پيار تنهنجو تنهنجي اکڙين مان اُٺو هئو
مون تي ڀريل مٺ وانگر
تنهنجو هڪ هڪ رنگ آهي
منهنجي دل تي نقش ٿي ويو
ڄر مان نڪتل رڃ وانگر

۽ جڏهن مان
شاعريءَ جو ڪو ڪتاب
پڙهندي ، پڙهندي
ٿو ڏسان توکي
لڳي ٿو ،
تون ته پنهنجي روپ ۾
خوبصورت شاعريءَ جا ڪئي صفحا
آهن سمايا ،
جنهن جو هڪ هڪ ورق پڙهندي
لحظو لحظو توکي ڏسندي
دل وڃي ٿي ويڙهي

تنهنجي رڌم ۾ -
تون لڳين ٿي تنهن سمي
ڪنهن صبح جي راڳ وانگر.

ايئن پڇندي سونهن جي درياهه ۾
وقت جون ويرون وري ويون
منهنجي دل هاڻي نه آهي ڪنهن
لٽل آلي اُڱر جيان
پرانهيءَ تي تنهنجي پيرن جون تريون
آهن چٽيون -

رُوپ تنهنجو تنهنجي ٻارن ۾ ويو آ منتقل ٿي
پرانهيءَ ۾ شاعري مون کي ملي ٿي -
تون ملين ٿي مون سان رسمي جاڙ وانگر،
پر تصور ۾ اڃان تائين اچين ٿي ، ڊوڙ پائي
ڪنهن اُڀري ٻار وانگر.

سمند جون چوليون ۽ منهنجون خواهشون !

سمند جون چوليون ۽ منهنجون خواهشون
تو کي پاڻ لاءِ ڪائن تيون اُچل ۽
تنهنجي پيرن کي ڇهي
خالي هٿين واپس ورن تيون.

واپسيءَ جو غرق ٿيندڙ
۽ مسلسل هي سفر
ڪيڏو تڪاڻيندو انهن کي
ڪيئن ڇڄجي!

۶ وري

تنهنجي رُخ جو هي گلاب
ڪنهن جي پُڪ ۾ ٿو ٽري ،
تنهنجي بدن جي هيءَ مهڪ
ڪنهن جي ساهن ۾ وسي ،
تنهنجي وارن جون چڱون
ڪنهن جي هٿ جي اڱرين سان ويڙهجن -
تنهنجي مرڪڙ جا هي ڪرڻا
ڪنهنجي قسمت کي وڃي روشن ڪندا ،
تنهنجون مايوسيون ، اداسيون ،
ڪنهنجي آئت لاءِ هونديون آتيون
ڪير ڄاڻي !!

ڪير ڄاڻي ڪيئن ٿينديون بي نشان
توکان هٽندڙ ، غرق ٿيندڙ ،
سمند جون چوليون ۽ منهنجون خواهشون

هلي آ....

هلي آ

ته تنهنجي اکين ۾ مان پنهنجي
محبت جي پيرن کي ڳولهي ڏسان -

هلي آ

ته تنهنجي بدن جي سھاري
مان پنهنجي اندر جي اداسيءَ جي سرحد
کي پائي سگهان -

هلي آ

ته تنهنجي چپن تي مان مُرڪون
ڏسي دل جي دعويٰ پروڙي سگهان -

هلي آ

جو مون کي وڪوڙي وڃي ٿو

وري خوف تنهنجي جدائيءَ جو هاڻي
جدائيءَ ،

جا سُقراط جي زهر وانگر
اسان ڄاڻي واڻي پيون روزِ تا پيا.

اسان جي حصي ۾ جو عشق آهي
انهيءَ جي تقاضا اها ئي ته آهي ،
اهائي ته آهي اها اڳ جيڪا

اسان کي اُجاري اُجاري ڇڏي ٿي
۽ اڳ ان کي ڪيڏو خوشيءَ مان
اسان خواهشن جو ٻارڻ ڏيون ٿا

نه تنهنجي ادائن سان پر پور جوانيءَ جي هيرن
جنوهارن سنڌي ڪاڻ گُٽندي

نه مان خواهش جون اهي سُڪل ڪاڻيون
انهيءَ اڳ ۾ ئي

وجهندي ڪو ٽڪس

مان پنهنجي حياتيءَ جو پل پل به هاڻي
پن پن ڪري ئي ساڙي سگهان ٿو
انهيءَ اڳ ۾ ئي ابد تائين هاڻي

جلندي ئي جلندي جي ٿو سگهان پر
هلي. آهه هيڪر

مان تنهنجي اکين ۾
محبت جي پيرن کي ڳولهي ڏسان.

خواب ۾ ڪهڙو اچڻ....

خواب ۾ ڪهڙو اچڻ،
جي اکين ۾ زندگيءَ جا رنگ پرجن ٿي نه ٿا-
جي دلين جا جهول
تنهنجي مرڪ جي انبار سان پرجن نه ٿا-
خواب ۾ ڪهڙو اچڻ

زندگي سا روشني ۲
جا رڳو
تنهنجي اکين مان ٿي ڦٽي نڪري پرين،
۽ اها اهڙي ندي ۲
جا اچي تنهنجي چين تي ٿي گڏي،

پوءِ ڀلا تنهنجي اکين کان
۽ ڇپن کان جي رهي محروم ڪوئي
پوءِ اهو ڪهڙو جيئڻ -
خواب ۾ ڪهڙو اچڻ -

گهور ڀائي تون ته تنهنجي جسم جي هن باغ جا
گل ٿي تڙائين ڪانه ٿي ،
۽ اکين ۾ مڇ آڻي
هن حياتيءَ کي سڃاڻو هئڻ جو
احساس ٿي ڏين ڪانه ٿي -
بس رڳو ڪو واٽ ويندي
يا وري اتفاق سان تنهنجو ڏسڻ
سو ڀلا ڪهڙو ڏسڻ -
خواب ۾ ڪهڙو اچڻ -

زندگي سرجي ٿي جنهن مان
سا پرين ڪوساڻ تنهنجي جسم ۾ آ
۽ اها تذڪار جيڪا
ڪنهن به موسم ۾ نه آهي
تنهنجي بس آواز ۾ آ
پوءِ ڪڏهن اورڻ نه ٿئي
بس رڳو احوال ٿئي

پوءِ اهو ڪهڙو ملڻ -
خواب ۾ ڪهڙو اچڻ -

تون رڳو ڳالهائين مونسان
مان ٿو پانڀان
ڇڻ ته ڪنهن آڪاش ۾ اڏران پيو
تون جڏهن مونڏي ڏسين ٿي
ايئن لڳي ٿو ڇڻ ٿڌي ڪنهن گاهه تي
ليٽان پيو،
۽ مٿان تنهنجو پُڇڻ -
ايترو ڇو ٿو ڏسين؟
ايترو ڇا ٿو ڏسين؟
پوءِ ڀلا ڪهڙو ڪڇڻ -
خواب ۾ ڪهڙو اچڻ -

نظم

عشق جي دعويٰ ڪري ٿي
۽ چوي ٿي،
مان ته پنهنجو پاڻ کي آهي پليو،
تون پلين ٿي ڪو نه ٿو.
ڪيتريون ڳالهيون ڪرڻ چاهين ٿو مونسان؟
ڪيتريون راتيون ڪٽڻ چاهين ٿو مونسان؟
چو اچي خوابن ۾ منهنجو چين ٿو مونکان
کسين؟

مان ته پنهنجي گهر سُنهان ٿي-
مان ته پنهنجي وِڙ سُنهان ٿي-

مان چوان ٿو،

زندگيءَ ۾ ساڻه ٿو ڪيڏوڪجي
ڪير ٿو ان کي ڪٿي؟

ڪير ٿو سج کان پڇي،
ڪيتري تون روشني ڦهلائيندين؟

سمند ڪيڏيون چوليون آهن سمايون پاڻ ۾
ڪيئن ڪو تن کي ڳڻي؟
ڪيئن مان توکي ٻڌايان
ڪيتريون ڳالهيون ڪرڻ
چاهيان ٿو توهان -
ڪيتريون راتيون ڪٽڻ
چاهيان ٿو توهان -

عشق تنهنجو گهر ڪسي ٿو؟ ايئن ناهي
عشق تنهنجو ور ڪسي ٿو؟ ايئن ناهي
عشق توکي پاڻ کان واقف ڪري ٿو-
هن دنيا جي چار کان واقف ڪري ٿو-
عشق جو ڏم سان نه ڪوئي وير آهي
هو ته بس ميهار آهي
ڪير جهڙي حُسن جو هو پياڪ آهي
تنهنجو هو سينگار آهي تون جي سمجهين،
پيار تارئون تار آهي تون جي سمجهين،
عشق کان هي عار ڇا توکي جڳائي؟
پاڻ کان انڪار ڇا توکي جڳائي؟

چيهون چيهون دل کي.
تنهنجين نظرن جا ٽاڪا ٿا ٽوپن.

تو وٽ ايڏو وقت نه آهي
۽ منهنجي دل
جنهن کي سڀڻ لاءِ
ڪيڏو لڳندو وقت
اهو تو مان به نه ڄاڻان
پوءِ به سڃاڻان،
ان جو هڪ هڪ سُور
تئي تو دُور

جڏهن ٿا داغ جدائي وارا ڏوين
چيهون چيهون دل ڳي
تنهنجين نظرن جا ٽاڪا ٿا ٽوين-

ڪيڏو توکان ڏور وڃان ٿو
ها پر مون سان
تون به هلين ٿي.
کيسن مان ٿي ليئا پائين
منهنجي ترين تي آرس پڇندي
پين ڪٽ ٿي
ٿي هر ڳائين
جهمريون پائين
دل جي اڱڻ ٿي-
ها پر اڪڙيون
ٿي پيون آهن
ساوڙ جون ڪي ڪريون، توپن-
چيهون چيهون دل ڳي
تنهنجي نظرن جا ٽاڪا ٿا ٽوين-

مُون سُون 2001

جهڪي ٿي مينهن جي ڦڙ ڦڙ
وسي پيو وڏ ڦڙو آهي
مٿان مون پيار تنهنجي جو-

جڏهن ساوڙ پچائي آ ڪراچي
لڳي ٿي منهنجي دل جيئن هوبهو
اجري ۽ مهڪايل
تون مونسان ايئن ملي آن
جيئن ڪا چولي چڙهي آئي
تون مون کي ڪونه روليندينءَ
حياتيءَ جي ڳڻهي رڻ ۾
اها پڪ مون کي اڄ
موسم ڏني آ.

ڪرڻ دل تي ٿي هلائين
جونه ٿي نظرون ملائين
تون ئي چئه تون ڇا ٿي چاهين-

سج کي ايڏو ٿڌو مون لئه ڪرين ٿي
جڏ ياد منهنجي ۾ وسين ٿي
چنڊ کي شعلي جيان چپنڊڙ ڪرين ٿي
مون کي اڪيلو جيئن ڪرين ٿي
چوڻي مون کي آيسن سڪائين
تون ئي چئه تون ڇا ٿي چاهين-

مان ته پنهنجي ڳالهه کي سڻولو ڪيان جيئن
تون به سمجهين،
تون وري مون لاءِ اکين کي ڪا ڳجهارت
ٿي ڪرين جي مان نه سمجهان،
ڪيڏو مون کي ٿي رڻائين-
تون ئي چئه تون ڇا ٿي چاهين-

تون چوڻ اظهار ۾ چاهي رکيو، جو توکي
پڪ آهي پيار جي-
مان چوان واکا ڪيان واريءَ جيان وهندڙ
حياتيءَ کي ڏسي،
چون ته ٿي هيئن هنڊائين-
تون ئي چئه تون ڇا ٿي چاهين.

تنهنجي بي رُخي ٿڌسي،
دل ٿي چوي
بر منهن ڪيان-
دنياداريءَ جي ڪمن ۾ پاڻ کي مصروف رکان-
ٻارن جو مستقبل سوچان-
يا سائي ڪوٽراپي ڪريان-
ڪنهن بي جاءِ تي دل لڳايان-
وري توجوان
ننڍڙي نقصان جي بدران
ڪهڙو پاڻ کي وڏي هرج ۾ وجهان
توکان دور رهان.

پلا جي سڪ تنهنجي لاءِ لڳي
پوءِ ڇا ڪجي؟
کڻي ويڙهي رکان دل کي
نه ڪنهن ڪم ۾ لڳي جنهن پل،
پڇان بادل جي پويان
جو هڻي ڦڙ ڦڙ ڇمبن وانگر.
لنگهي ڀرسان جي جهوٽو ڪو
ڇڪي پاڪر پريان ان کي.
۽ جي هڪ منهنجي ڪانه هلي
پوءِ ڇا ڪجي؟
پلا جي سڪ تنهنجي لاءِ لڳي
پوءِ ڇا ڪجي؟

متان وچين تون،

هي دل جون ڳالهيون،

هي خام خياليون

سدا نراليون مندون جهڙاليون

چڙهي وچين تون

متان وچين تون

اُداس لمحا

جي تنهنجي من هئا

نراس ڪن ها

متان مون تنها ڪري وچين تون

متان وچين تون

نه چور مون کي

نه سور مون کي

اکين اکين ۾ نه تور مون کي

ٿي دل گهري،

تون ..

متان وچين تون

متان وچين تون

من وٽو....

پلا جي تون آن
ته ڇاگي پيو!
۽ تون جي ناهين
ته ڇاگي پيو؟
۽ ان جو مطلب ته منهنجي آڏو
ته ڪو به رستو بچيو ئي ناهي
تون جي آهين تون جي ناهين
منهنجي لاءِ ٿي ويو بي معنيٰ!

ته تنهنجي معنيٰ
ته تون ئي تون آن
نه تنهنجي مرضي
نه منهنجي مرضي

نه آ ملڻ ۽ نه آ وڇوڙو
ته پوءِ ڇا گهرجي؟
يا تو ۾ رهجي
يا توکي اڪڙين ۾ پائي رکجي
۽ زندگي ايئن گذاري ڇڏجي!

تصور ۾ اڃا تائين اهاڻي وصل جي آرات
اهاڻي رات
جا هڪڙي آ
گهڻيون ٿي ڪانه ڪا سگهندي.

تون زماني جي نگاهن ۾ رهين ٿي
ضبط کي ڪيڏو جهلي سوگهو رکين ٿي
مان پري کان تنهنجي اکين ۾ ڏسڻ چاهيان
اهي ڳالهيون

جي دل چاهي
زماني جي نگاهن کان مان بي پرواهه
رڳو توکي ڏسان، توکي ڏسان، توکي ڏسان ٿو پيو
پلو آءٌ ضبط تنهنجو

۽ منهنجي به بيتابي ٿي نه آهي
جڏهن تنهنجو ملڻ ايندو ٿي مختصر هوندو
زماني جي نگاهن جو
پوءِ ڪيڏو خيال ڪور ڪندو

نظم

چولڳي ٿو ايئن
جرڻ ڪي اڱريون
منهنجي وارن ۾ ٿيون ٺاهن پيچرا-
ايئن لڳي ٿو جرڻ ته منهنجو وهم آهي
پراها چرپر ته منهنجي نند نيندي
هن اڪيلائيءَ ۾ ڪي سريات آهن
مان ٿو ڀانيان جرڻ ته منهنجي ويجهڙو
دُور جيڪا
زندگيءَ جي ڪنهن ڪناري کان پئي
مون کي سڏي
عشق ڇا بيهوشي آهي؟
حُسن ڇا ڪا رُچ آهي؟

تون جڏهن کان
ٿي اکين کان آن پري
منهنجي لاءِ هر شيءِ ۾
ظاهر ٿي پئي آن -

هلي آ زمانا
تون منهنجي اکين کان
محبت جي جيڪا ڇمڪ آ
کسي وڃ -
اها مان لکائي
سگهان ٿي نه ٿو-

جسم تنهنجي جي مهڪ لُٺاڻيل.
ساهه جي وهندڙ ندي.
تنهنجي اڳڙين جا هڙئي انڊلٽ رنگ
ڪيئن مون کي ڪنهن اچائي راهه تي
پٽڪڙ جي لاءِ ٿا ڦٽي ڪن
ڪيترو توکي ڏسي ٿو مان سگهان
وقت سان ماڀي سگهان ئي ڪونه ٿو
مان ته بس طوفان ۾ ٿو ويڙهجان
جيئن تنهنجي جلوي جي سامهون ٿيان ٿو
مينهن جي ڦڙ ڦڙ ته ڪافي ڪونه آهي شاعريءَ لاءِ

ها مگر جي مهڪ تنهنجي ٿي ملي ان سان ته پوءِ
شعر ٿا سرخي پون مينهن جي ڦڙين جيان.
۽ اهي ٽپ ٽپ ٿا ڪن
ذهن جي ننڍي بدن تي.
تون ته دل ۾ اُن ڪتل ڪنهن ٽپ وانگيان
پگ جنهن کي مان وجهي
ان جي سھاري ٿو جيان
۽ جڏهن هي هٿ ٿا ڪسڪي وڃن
مان ٿو پانڀان بي سھارو پاڻ کي
۽ اچاتي راھه تي چڻ ته مان ڀٽڪان پيو
راھه جنهن جو ڪوبه رخ روشن نه آھي.

وقت جي پيرن ۾ پيڙا پيڪڙا
۽ وري جذبن ۾ چڻ ماٺار آ
عشق جون ريتون اهي ساڳيون پراڻيون
تھمتون سر تي کڻي ٿو جيءَ جي
حُسن جي عادت اها ئي آ حجابي
پاڻ پڻ جهوريءَ انهيءَ ۾ ٿو جھري
جيڪا لائي ٿو ڇڏي ڪنهن ٻئي کي پڻ
وقت ڪيڏو ويو لنگهي، ڇا ياد ڪيان؟
ڇا ياد ڪيان؟ سي نيٺ!؟ جن جي پوئتان
ڪهڪشائن وانگيان ڪي خواب هئا
جرڪندڙ ۽ سوھڙا
۽ انهن ۾ چشما هئا
جنهن جا ڇنڊا منهنجي دل تي پوندا هئا
ڇا ياد ڪيان؟

سوروپ؟ جنهن ۾ جرڪندڙ تارا هئا
۽ انهن ۾ ڪيئي استعارا هئا
جيڪي منهنجي من جي ڪاري پاٽ ۾
جهرمر ڪندا هئا
ڇا ياد ڪيان؟
سي ٻول؟
جن جا هلڪا سُڙ
مان اڃان پنهنجي ڪنن جي ڀاڙين تي
چُرندي ڏسان ٿو
ڇا ياد ڪيان؟
وقت ڪيڏو ويو لنگهي
هر طرف آهي سناتو
حُسن جي ان رُوپ کي
ڪيئن ڳولهيان
مان ڪلي آهيان ٿڪو
هاڻي ڀلا روئي ڏيان؟
ڇا ڪيان؟
وقت جي پيرن ۾ پيڙا پيڪڙا
۽ وري جذبن ۾ چڻ ماٿار آ.

اچين ٿي
اڪين ۾ اشارا ڪرين ٿي
هي يادون جي دل ۾
وسائي ڇڏيون هن
انهن کي ڇٽائي. ستارا ڪرين ٿي-
تون منهنجي جيئڻ جو
رڳو ڏي آهين
تون مون لاءِ ناهين-
۽ جيئڻو ڄڻ ته دوکي ۾ آهي
نه ٿو هي ساڃاهي
ته تنهنجي اکين ۾
پيڙا جا آهي

اها زندگيءَ جي
اداسائي آهي
اهو چاهه ناهي
مگر هو تو سمجھي
ته تون ئي سندس ساهه ۽ سڱ آهين
۽ تون ئي هن لاءِ ڪشالا ڪڍين ٿي
انڌيرن ۾ جيڪي گهڙيون هي توڳهاري
تون ئي انهن ۾ اجالا ڪرين ٿي
۽ منتظران گهڙيءَ لاءِ رهي ٿو
جنهن ۾ ازل جو هوراز اوري
پلا سا گهڙي
ڪيئن ماڻي سگهي ٿو؟

نظم

لڳي ٿو ته تو ٻن
بهارن به مرڪڙ ڇڏي آ ڏنو
۽ شهر پنهنجن ويسن، وڳن ۽ رنگن جي هوندي
لڳائي رهيو آ
ته تون ڪنهن پئي شهر آهين ويل-
نه ڪا سيسراڻي آ ٿڌڙي هوا ۾
نه ڪو بادلن ۾ ڪو اهڃاڻ آهي
نه ڪا چولين ۾
اُچل ٿي لڳي-
مان هر ڪنڊ پاسو گهمي آ ڏنو
سپن گهڙ گهرن، جيڏن ۽ سرتن سان آهيان مليو
۽ مون کي شدت سان ايئن آ لڳو
ته چڻ هر ڪنهن کي آهي خبر
ته تون هن شهر ۾ اڃ ڪلهه نه آهين!!

نظم

مون کي ته منهنجي هٿ جيڙي هوءَ گهرجي

اوچتو ايئن لڳو
جڻ ته مون آهي کٽيو ڪوئي انعام
آءُ هن جي سامهون بيٺو رهيس
۽ اکين مان جڻ نظر جي هڪ ندي وهندي رهي
بس اها وهندي رهي
هورڙيان ئي هورڙيان
جڻ تڏيون ڦهنگون پون پيون روح تي
هيءَ گهڙي هيئن ڪيئن اچي وئي
جنهن جي طلب ۾ مون ڇڏي راحت

۽ رڻ ۾ روليو
مان تون سوچيان
هن گهڙيءَ کي چو پيو ڳولهيان؟
جيڪا هاڻي لحظو لحظو هٿين گذرندي ٿي وڃي
تس ته گذري ٿي وئي
اوچتو مون کي پشيماني وئي ٿي
عشق ۾ ڪهڙي طلب
مون ٿي سمجهيو
هن گهڙيءَ مان طلب مٽندي
پر اهو ڪيڏو غلط هئو
طلب سان ڪجهه لمحا ملندا
۽ اهي گذري به ويندا
مون کي ته منهنجي هٿ جيڏي هوءَ گهرجي
پوءِ وري ٻاڏايان ڪنهن کي.
پوءِ وري ڪهڙي طلب ڪيان-
چون هن جي ياد سان بس پيو گذاريان-

منهنجي اکين ۾ ڳيائي نيٺ پنهنجا
تون رڳو ڳالهائڻ مون سان
۽ پوءِ منهنجي شاعري ڏس!
ڪيئن ٿي توکي گهمائي پيئڻ ۾
ڪيترو جهولو ڪيئن -
سو تون ئي طئه ڪر!
هيءَ جيڪا شاعري آ، منهنجي نه آهي
بس ٻڌي ٻانهي آ تنهنجي
مان ته بس ڪو ٿانءُ آهيان
خالي خالي.....
چون ته ٿي پوءِ اڪثرين جي راهه تان ٿي
اوتجي مون ۾ اچين
۽ دنيا کي پيئڻ ۾ لوڏي وڃين؟

تنهنجي هڪڙي چُمي مسيحا آ
مئل هر آس ڪرڪڙي ٿي اُٿي
روپ تنهنجي تي جا اداسي آ
مان پري ڏک ٿو پيڻ چاهيان
تنهنجي اکين جو هر اشارو ٿو
مون تي خوشين جو ڪوئي درگولي
جلو تنهنجو اها دري آهي
عشق ڏيکاري ٿي ٿو جنهن مان ۽
هر اداسي وڃي اڏامي ٿي-

ايٽمي دماڪي جو جشن

ايٽمي اظهار واري جشن جو شور
مون کي اڪيلو ڪري مارڻ جو انتظام
ڪري رهيو آهي
مان اڃان به
پوپٽ جيان اڏامي ايندڙ
چميءَ جي انتظار ۾ هوس
ان چهاڙ کي ياد ۾ محسوس ڪرڻ
جي ڪوشش ۾ هوس
ته مون کي چرڪائي
پنهجي برباديءَ جي جشن ۾
رقص ڪرڻ لاءِ چيو ويو
مان انهن کي اهو سمجهائيندي ته
ايٽمي تابڪاري

ڪنهن به خوشيءَ جو
سبب نه ٿي بڻجي سگهي
پارڻ کي خلا ۾ محسوس ڪيم
مون کي لڳو ته منهنجي ٻوليءَ جا لفظ
اوپر اٿي ويا آهن
۽ مون کي اشارن ۾ ئي
ڳالهه سمجهاڻي پوندي
۽ ايئن مان ان مخلوق کان
ڪڍجي ويو
جيڪا تهڪن ۽ تاڙين ۾
مصروف هئي
هاڻي ان هجوم جي آڏو
مون کي پشيمانيءَ جي احساس
سان رهڻو آهي
اهو احساس نيٺ مون کي ماري وجهندو
مان، جنهن کي زندگيءَ ۾ سواءِ تنهنجي
نظرن جي روشنيءَ جي ڪنهن وڏي آسائش
جي تمنا به نه آهي
ايتمِي تابڪاري ۽
چُنڊڙ روپن جي عذاب ۾
جيئڻو پوندو.

چوان ٿو ته لکجي
انهيءَ مرڪ تي جاءِ چيري ڇڏي ٿي
سڀئي بند هن ڪند ماحول جا
۽ پيار جي پار جي سار آڻي
هڪار هيڏي پکيڙي ڇڏي ٿي.
۽ جنهن تي طعن جي بوجاڙ ٿئي ٿي
۽ جنهن کان ايڏا سبب ٿا طلبجن
جو هو هڪ چٽنگ وانگر
رڳو خاڪ جو هڪ ڦل ٿي وڃي ٿي
وسائي وڃي ٿي-
روڪي وڃي ٿي
چپن تي اچڻ کان-
چوان ٿو ته لکجي انهيءَ مرڪ تي

چوان ٿو ته لکجي
انهيءَ اک تي جا
جتي گهور پائي
اتي گل ٽڙن ٿا
اميدن جا ڪيئي

گهرڙا نهن ٿا
 ۽ پوءِ انهيءَ کان
 ڪئين سوال ٿين ٿا
 مسمار ٿين ٿا
 اميدن جا گهرڙا ۽ گهور پائڻ جي عادت
 انهيءَ کان ڪسي ٿي وڃي
 اها جاءِ، جنهن جاءِ گلڙا ٽٽڻ پيا
 اجاڙي وڃي ٿي
 چوان ٿو ته لکجي
 انهيءَ اک تي
 وري ٿو چوان چو ۽ چالاءِ لکجي
 چو نه ريجھائجي دل کي
 وندرائجي،
 جيئن نه سوچي سگهي
 ۽ نه سمجھي سگهي-
 ڪنهن چيڙن تي آيل
 لڪل مرڪ کي
 اکين جي اڱڻ کي
 اورانگهي ايندڙ انهيءَ
 گهور کي
 جيئن نه سمجھي سگهي
 چو نه ايئن ڪجي-

تنهنجي طلب مٽي ته مٽي ڪيئن چئڻ گڻي
توکان نظر هتي ته هتي ڪيئن چئڻ گڻي
تون ٿي چوڻ لحاظ ڪيان ڪيئن مان ڪيان
دل تو سوا جتي ته جتي ڪيئن چئڻ گڻي.

اوا! ڏکڻ جي هير، توکي
کيئن ڪوئي وڻ پُڪاري ٿو پيو
تون جڏهن ان جي وڻن ۾ ٿي سمائين
ٿاري ٿاري ٿي وسائين
کيئن هو جهومي پوي ٿو-
پاڻ مان نڪتو وڃي ٿو-
سڀ لاءِ راحت ٿئي ٿو-
تون به ان سان ايئن ڪرين ٿي
جيئن منهنجو يار ٿو مون سان ڪري-
آءُ جيئن ان کي پڪاريان ٿو پيو
اوا! ڏکڻ جي هير، توکي
ايئن ڪوئي وڻ پُڪاري ٿو پيو

جدائيءَ جون ڳالهيون

جدائيءَ جون ڳالهيون
جڏهن موسمن مان اچڻ ٿيون لڳن
تڏهن وڻ ڪيڏو رڙي ٿا پون
اداسيءَ جون ڳالهيون
جڏهن چنڊ تارا ڪرڻ ٿا لڳن
تڏهن سڀ چارا ساڻا لڳن ٿا.
وسارڻ جون ڳالهيون
جڏهن سڄ لهندي ڪري ٿو وجهي
تڏهن چپ ڌرتيءَ کي ڪائي لڳي ٿي
۽ منهنجي دل تي
سيئي ڪيفيتون سي تاري ٿين ٿيون
جڏهن ٿي ڪرين تون
جدائيءَ جون ڳالهيون
اداسيءَ جون ڳالهيون
وسارڻ جون ڳالهيون.

جڏهن منهنجون نظرون
تنهنجي جسم کان
پاسو ڪندي ئي لنگهي ٿيون وڃن
ته تنهنجي بدن جا شعلا انهن کي
وڪوڙي وڃن ٿا.
۽ دل ۾ بڙچي ڳپي ٿي وڃي-
تڏهن دل چوي ٿي
ته منهنجون هي نظرون
تنهنجي بدن جي شهر ۾ ٽڪي ئي پون.
۽ دل مان بڙچي نڪري پوي-
جڏهن پر هي نظرون
تنهنجي بدن جا شعلا ٿيون طلبين.
۽ دل ٿي چاهي ته ڪو سور سرجي
تڏهن منهنجون نظرون
تنهنجي جسم کان
پاسو ڪندي ئي لنگهي ٿيون وڃن.

اڄ ڪلھ
هر هڪ ڏينهن، واندڪائيءَ
اڪيلائيءَ ۾ توڙي
ان ڪري، جو
منهنجو ڪمن واري لست ۾
رڳو توسان ملڻ، لکيل آهي.

هن دفعي سال جو
سپني کان ننڍڙو مهينو (فيبروري)
ڪيڏو وڏو ٿي ويو آ
توسان ملڻ ئي نه ٿيو آ.

مان ڊڪندو اچي پهتو
پر تون هلي وئي هئين ۽ ان جاءِ تي
رڳو تنهنجي ڇڏيل خوشبوءِ پئي هئي
۽ اها مان کڻي
پنهنجي بتون ۽ جي
گجهي خاني ۾ رکي ڇڏي آهي.

وري تون
وچي ٿي
چڏي منهنجي اکين جون
ٻانهون کليل -
وري تن جي اڳيان
چڏي رڄ راهون
۽ ٿوهر اماڻيون
وري تون وچي ٿي
ايئن، جسم مان ساھ
ويندو رهي جيئن
چڏي لڱ لڱ چندا.
ايئن، بادلن مان

جيئن بوندون ڪرن
۽ ڏسندي ئي ڏسندي سي خالي ٿين.
ايئن، پن ٿاريءَ مان
جيئن ٿا چڻ.
۽ ٻار ڌرتيءَ تي پوءِ سي لڳن.
مان توکي اکين ۾ رکڻ لاءِ ڪيڏو
ڪيان ٿو جتن
مگر سڀ اجايو.
جڏهن ڪنهن کان ڪا شيءِ
جا ان جي اندر جو حصو ٿي ٿئي.
الڳ ٿي ٿئي
ته پوءِ پوئتي ڇڏيل
سارو وجود
اجڙيل ۽ مرده
وڃي ٿو رهي
تون منهنجي اکين لاءِ
ساڳو مقدر
لڳندي وڃين ٿي
جڏهن تون وڃين ٿي
ڇڏي منهنجي اکين جون پانهون کليل -

اڪين ۾ ڪجل سارڻ ڇا ٿو ٿئي!
وارن کي ڪهڙي به پاسي
جي ويڙهي ڇڏي ڪا
ته ڪهڙو فرق ٿو انهيءَ مان پوي!
پلا سونهن سينگار ۾ ٿي وڻي
يا سادگيءَ ۾ سرس ٿي لڳي!
اهي سڀ ڳالهيون
اهي سڀ بحث
اجايا لڳن ٿا
رڳو بس اها ڳالهه آهي حقيقت
ته جي ڪوئي جلوه
ڪنهن کي به غفلت جي نند مان
اٿاري، چوي ٿو
اجهو مان هي آهيان
ته پوءِ سڀ ڳالهيون سڃاڻيون لڳن ٿيون.
۽ پوءِ ڪجل ۾ ڪا معنيٰ ملي ٿي
۽ وار ويڙهيل يا گوليل ڪو نياپو ڏين ٿا!

هوءَ منهنجي ڪيترو ويجهو اچي،
جو انهيءَ کي مان ڏسي ڏاڍي پوان،
مان اهو پاڻ کان پيو ٿو پڇان،
پر انهيءَ جو ڪو جواب آهي به ڇا؟
منهنجو هڪ هڪ لڱ ڀڙ ٿو رهي
هوءَ جا مون لاءِ رڳو ٿڌڪار آ
ڇا اها پرڻ ايئن جلندي ٿي رهي
جيئن منهنجي دل جو هي سنسار آ؟
مان انهيءَ مان ڪو نه ٿو ڏاڍي سگهان
اڃ اها منهنجي حياتيءَ جو حصو آ
هوءَ مون کان ڏور يا ويجهو هجي
مان انهيءَ جو اها منهنجي رڳو آ

نظم

تون جڏهن ٿي اڳ ٿي پئين.
منهنجي من ۾ پيار جي گرمي پرين ٿي-
هٿ لائي مان چهي توکي سگهان ٿو.
پروري ان کان بچان ٿو.
تنهنجي پيڪر ۾ نه ڪائي باهه پڙڪي.
تون جڏهن ٿڌڪار ٿي ٿئين
منهنجي نيشن مان ٽڪاوت ڏور ٿئي ٿي
مان سدائين توکي جيڪر
پنهنجن اکڙين ۾ رکان پر
تون ڪٿي پنهنجين اکين ۾

منهنجي اندر جو سمورو ٿڪُ سانڍي
سَل نه ٿي پئڻن -
تون جڏهن پريات ٿين ٿي
منهنجي دل جي وسوسن جي ڪاري
اوندهه کي هٽائي
ذهن کي روشن ڪرين ٿي.
تنهن سمي هيءَ دل گهري ٿي
تو کي پاڪ ۾ پري،
ڪي لال ڦيريون پائجن
۽ دنيا کي سونهن جا نياپا ڏجن -
پراهو ممڪن نه آهي
منهنجي اکين لاءِ ازل جو ٿڪ آهي
منهنجي هيٺڙي لاءِ اهائي اڳ آهي
منهنجي دل ۾ وسوسن جي ڪاري اونهه
چانڊڻي ۲ -
منهنجي لاءِ بس ڪوڙ آهي
تون ايئن ئي منهنجي آڏو
چوڏهينءَ چانڊاڻ وانگر
چانڊي رهجان!!

نظم

راتاڪون
تنهنجون
گالهيون
جونڪتيون
ڦڙڦڙ چڻ سڀ ٿي ويون
بٺ وسنديون
منهنجي ذهن سندن
پوءِ سارو ٿيون
چڻ گڏي آيون
ساوڪ جون پوتيون
ڏسندي ڏسندي ٿي ويون

تنهنجي روپ جيهون
پوئن جون چوٽيون
منهنجي دل جون چاهتون
جڳ مڳ ايئن ٿيون
تارن جيئن ڪنڊون
مون کي ويڙهي ويون
پائي جڙ پاڪيون
صبح جون هيرون
راتاڪون
تنهنجون
ڳالهيون
جو نڪتيون

مون ته پنهنجا هٿ ساڙي
۴ سِڪي ماني پچائڻ
هاڻي جيڪر هو اچي منهنجي اڱڻ
منهنجي ماني گائي جيڪر ڍو ڪري
۽ پوءِ مون کي پنهنجا جيڪر هٿ وٺن
روز مان جن کي ڏسان ٿي
پيار مان
انتظار مان
وات ڪنهن جي ٿي نهاريان.

تون جا منهنجو خواب آهين.
ڪيئن منهنجي ذهن مان گائي اچي
منهنجي چين تائين پڳي ان
۽ وري ڪاڏي وئي ان
سڀ ٿا ڳولهن پيا
نيٺ منهنجا.
جي اڃا حيران آهن -
چپ منهنجا
جي اڃا ٿي پيا هن
۽ زبان
جا چين تي لپڙي پئي
تنهنجي وارن جي جهنگل جا پيچرا
ٿا سڏين منهنجي هٿن جي اُڱرين کي.
رڙ آهي روح جي، جي تون ٻڌين
ڪاڏي وئين ان تون الا!
تون جا منهنجو خواب آهين.

لوشيدنگ

بجلي اوچتو هلي وئي.
۽ تنهنجي باري ۾ منهنجو نظم
اڌ ۾ ايسن لڳي رهيو آهي
جيئن موت جي سزا وارو قيدي
پنهنجي زندگيءَ جي آخري رات ۾
صبح جي پهر جو انتظار ڪري رهيو هجي.
هن کي ڦاهي ايندي
يا ڪو معجزو ٿيندو!
مان پري کان ايندڙ
اسٽريٽ لائٽ جو ڪو ٽڪرو
دريءَ وٽ ايسن ڳولهي رهيو آهيان
جيئن ڪڏهن ڪڏهن اچي ڪاڳر جو ٽڪرو
ڳولهيندو آهيان

سولهن جون سو صورتن

جڏهن تنهنجي باري ۾ نظم لکڻ چاهيندو آهيان.
مان ڪيڏي بي چينيءَ سان
اهي ستون حافظي ۾ محفوظ ڪرڻ جي
ڪوشش ڪري رهيو آهيان
جيڪي هن وقت
اوندھ هئڻ ڪري
لکي نه ٿو سگهان.

۽ جن ۾ تنهنجي وجود جا
اهي پاسا بيان ڪيل آهن.
جيڪي مان اڄ رات ئي محسوس
ڪري سگهيو آهيان
صبح ٿيڻ تائين
اهي ستون مون کان وسري ته نه وينديون؟

پري کان ايندڙ
گولين جا آواز
منهنجو تيان ڦيرائڻ ٿا گهرن
مان اڌ رات جي هن پهر ۾
رڳو ان نظم تي سوچڻ ٿو چاهيان
جيڪو مان تنهنجي باري ۾
لکي رهيو آهيان.

۽ جيستائين مان تنهنجي باري ۾ سوچيندو آهيان

تيستائين مون کي

ڪنهن به شيءِ کان خوف ناهي ٿيندو.

دهشتگردي، تنهنجي باري ۾ سوچڻ جو ضد آهي

جنهن کي مان ڪڏهن به قبول نه ڪندس.

پر في الحال مون کي ڇا ڪرڻ گهرجي .

مان اهو نظم جنهن ۾ تنهنجي وجود جا

نوان پاسا محسوس ڪيل آهن

پورو ڪري توکي ٻڌائڻ ٿو چاهيان.

منهنجي بيچيني وڌندي ٿي وڃي

مون کي روشنيءَ جو ايترو ٽڪرو به نه ٿو ملي

جيڪو پني جي ان ڪنڊ تي پئجي سگهي

جتي اڻپورو نظم، پوري ٿيڻ جي انتظار ۾ رکيل آهي.

۽ مون کي پنهنجي يادگيريءَ تي

اعتبار نه ٿو اچي

صبح ٿيڻ تائين

اهي ستون مون کان وسري ته نه وينديون!

اڌ رات جو هواءِ مون کي سمهاري رهي آهي

۽ بجلي اڃا نه آئي آهي.

ڪڏهن ڪڏهن ايئن ٿيندو آهي
جو توسان گڏ جيڪي گهڙيون گهارڻيون
هونديون آهن
ان لاءِ مان
سڀ ڳالهيون ذهن ۾ ترتيب ڏئي ڇڏيندو
آهيان
پر ملڻ کانپوءِ
توسان بغير لفظن جي
ملاقات جو جيڪو سلسلو هلي پوندو آهي
اهو ايترو ته مزيدار هوندو آهي
جو مون کي اهي سوچيل موضوع
اجايا محسوس ٿيندا آهن

بلڪل ايئن ئي.
 ڪڏهن ڪڏهن
 مان شاعري لکڻ چاهيندو آهيان
 ۽ ڪوشش جي باوجود نه لکي سگهندو
 آهيان
 هار مڃي ويهندو آهيان
 ته ڪو لفظ پني تي ٺهي ايندو آهي
 ۽ اهو مون کي پاڻ سان گڏ گهليندو
 ويندو آهي
 پوءِ مان ڪو طئه ڪيل نظم، غزل
 يا گيت ته نه لکي سگهندو آهيان
 پر ان هڪ لفظ جي سهاري
 اڳتي وڌندو آهيان
 ۽ جيئن جيئن شعر پورو ٿيڻ
 جي ويجهو ايندو آهي
 مان سرور ۾ پرچي ويندو آهيان
 ۽ مون تي اها ڳالهه واضح ٿيندي آهي. ته
 شاعر اهو ناهي جيڪو شعر لکي سگهي
 پر شاعر اهو آهي جنهن کي شاعري پاڻ
 سان گڏ وٺي هلي.

پلاهن بي يقينيءَ ۾
جي ڪوئي هيڪلو لمحو
وري تنهنجي اکين مان
بي حجابيءَ جو وڳو پائي
اچي منهنجي اڳيان بيهي
ته ڇا توکي چمي ڇڏجي؟

وسوسا ڪيڏو وڪوڙي ٿا وڃن.
 مان جڏهن هيڏي سفر کان ٿي اچي
 پير پائيندم اڱڻ تي سڀ کان اڳ ۾
 ڪنهن کي ڏسندم
 پار ڊوڙي سوکڙي ايندا گهر ۾
 يا ڪي وڏڙا مون کان ڪي احوال پڇندا.
 پاڙي واريون توسان اورڻ لاءِ آيل
 هونديون
 يا اڪيلي مون کي ملندين
 پنهنجي اڳڙين ۾ پري دونهون چاهي جو
 وسوسن ۾ گم، مون جيان

تون ڪاوڙجي وئين ۽ ٺٽو-
۽ مان هن وقت بلڪل ساڳي ڪيفيت ۾ آهيان
جڏهن ننڍي هوندي
مون کي ڏاڍي بگ لڳي هئي
۽ ٻوڙ جي ٽالهي منهنجي ڪپڙن تي
هارجي پئي هئي-
يا جڏهن مان بس مان لهي سنڀاليو ته
پٿون غائب هئو
يا جڏهن بابي جا آندل
نوان ولايتي گلاس ڏسندي
هڪ گلاس منهنجي هٿان ڪري پڇي پيو هئو
مان جيڪر ٻوڙ جي ٽالهي ڏيان سان ڪٿان ها
مان جيڪر پٿون بس ۾ ڪٿي نه وڃان ها
مان جيڪر گلاس پري کان ئي ڏسان ها
مان جيڪر توکي نه ٿي ٻڌايان ها
ته مان توهان پيار ٿو ڪريان.

دنيا جا سرمائيدار ٿو!
اچو ۽ خوشحاليءَ جي نالي ۾
پنهنجي سرمايي سان
منهنجي ديس جي نوجوانن کي
اچي ڪرپٽ ڪريو.
هوان لاءِ بلڪل تيار آهن.
هاڻي هنن وٽ سماج کي بدلائڻ جو
ڪوبه خواب ناهي رهيو.

نظم

مان تنهنجي اکين ۾
پنهنجي محبت جي ٽڪل پيرن جا نشان
ڏسي رهيو آهيان
مان ڪيڏو خوش آهيان
اهو ڏسي ته
اهي وقت جي واريءَ ۾ لڻجي نه ويا آهن
مون کي يقين آهي
ته منهنجي اکين ۾
تو سان محبت جي اعتراف جو ستارو
تون ڇمڪندو ڏسندي هوندينءَ
تون اڳيون ٻوٽي ڏس
مان صبح جي هوا جو جهوٽو ٻڌجي
تنهنجي چهري کي ڇهي رهيو آهيان
تنهنجي مرضيءَ جي هڪڙي ڄميءَ
منهنجي ذهن جي سڀني اونداهين ۾
منهنجي اندر جي سڀني محرومين کي ختم ڪري
روشنِي پکيڙي ڇڏي آهي.

هونئن ته زندگي ڪيڏي
 بي مزي پئي گذري
 ۽ ڳڻيندي هي گهڙيون
 عمر کي ڪيئون ٿا پيا.
 ڏينهن رات گذرن ٿا
 جڻ ته نار جون لوڻيون
 موسمن جي متجڻ ٿي
 خيال ئي نه ٿو ٻوڙي
 اهڙي ڪارخاني ۾
 فردگي ڪپي ڇا ٿو
 بس رڳو ٻه ٽي مرڪون
 ۽ نظر جون دلداريون .
 ۽ وري ملي ڪنهن کي
 وصل جي گهڙي جي ڪا
 پوءِ هو ٿو سمجهي هي.
 زندگي گذارڻ لاءِ
 بس پرينءَ جي مرضيءَ جي
 هڪ چمي ئي ڪافي آ-

تنهنجي پاسي کان
اداسيءَ جي هوا جيئن ٿي لڳي
لڳي ٿو دل جي ٽاريءَ تي
سيئي سرهاڻ وارا گل ٽريل هئا جي.
چڻي پيا هن.
۽ منهنجي هٿن مان
توڪي ڇهڻ جون سڀ تمنائون ڪري
پيون هن
مان تنهنجي روپ کي
اڄ روح ۾ ايڏو سمايان ٿو.
جو تنهنجي سونهن جون سَوَ صورتون
منهنجي تصور ۾ سڄي ويون هن
ڪڏهن هاڻي هوا جو رخ بدليو؟
ڪڏهن تنهنجي ملڻ جي ۽ گلڻ جي مند
ورندي؟

نظم

تنهنجي لائل ڪپڙن ۾
تنهنجي بدن جي خوشبوءِ
رستي ۾ تنهنجي هلڻ جو ڍنگ.
قُٽيءَ ۾ ڦاٿل
تنهنجا وار
سُر مي جي سرائيءَ تي
تنهنجين پنڀڻين جي آلاڻ.
وساميل ڦوڪڻيءَ جي منهن تي
تنهنجي چپن جو چهاڙ
مان انهن ننڍڙين ۽ بي معنيٰ شين
جي سحر مان ئي نٿو نڪري سگهان.
مان تنهنجي باري ۾ ڪهڙي راءِ ڏيان!!

تون منهنجي نه ٿي ٿي سگهين
اهو امڪان ڪيڏو به وڏو ڇو نه هجي پر
تنهنجو منهنجي نظر جي حد ۾ رهڻ
منهنجي معمول جي اثر ۾ ويهڻ
۾ اچڻ
۽ منهنجي تصور ۾ هميشه موجود رهڻ
ٿي ڳوڙ آهي
ان ڳالهه لاءِ ته مان
هن دنيا ۾
وشال دل ۽ وشال ذهن رکندڙ
شخص ٿي سگهان
۽ شايد هر شخص لاءِ اهو ڳوڙ آهي

پر ڪڏهن ڪڏهن سوچيندو آهيان
جيڪڏهن تون ڪنهن به سبب ڪري
منهنجي نظرن جي حد ۾ نه آئينءِ
۽ منهنجي معمول جي اثر ۾ ويهڻ ۾ نه
رهينءِ
يا مان.
تنهنجي محور کان نڪري ويس
ته پوءِ منهنجي لاءِ
محبت
انسانيت
۽ اهڙن هزارين لفظن جي
ڪهڙي معنيٰ رهندي.

لڳي ٿو تون پنهنجي سوت کيس ۾
پنهنجين ضروري شين
۽ لٽن ڪپڙن سان گڏ
منهنجو هيان به وجهون ٿي وڃين
هاڻي ايترا ڏينهن
اهو مون وٽ به نه هوندو
۽ توکي به
سوت کيس گوليندي يا بند ڪندي
نظر ايندو الائي نه؟

ان ۾ ڪهڙي ڪيميا آهي رکيل؟
وصل تنهنجو سڪ ۾ آهي ٻڌل
مون تي سمجهيو
سڪ جو هي ٻار منهنجي دل تان لهندو
مون نه ڄاتو
وصل تنهنجو
پيڙهي ٿيڻي سڪ ڏيندو
سڪ لاهڻ لاءِ ته تنهنجو جلوو گهرجي
تنهنجو جلوو
جنهن کان ڪا مڪتي نه آهي

مان ڀلا ڪهڙي دعا توله گهران؟
چورگو مان چاهيان، ڪلندي ئي ره
۽ بهارن سان رگو ٿلندي ئي ره
تون اگر انسان آهين
چونہ توکي ڏک جو پاسو لڳي
چونہ تنهنجا نيٺ هي آلا تين
چورگو مان چاهيان مون لاءِ تون
مهڪندڙ ۽ بهڪندڙ ڏسبي رهين
مان تو چاهيان جيڪو مون کي آ مليو زندگيءَ ۾
سو خزانو تون به ميڙين
تون به شل عشق جي راهي ٿئين
۽ جدائيءَ جا ڪندا تون پڻ لهين
۽ ملي جيڪو به ان مان
سوازل جو سگ آهي
تون به جيڪر سوازل جو سگ ماڻين
مان ڀلا توله ڪهڙي دعا گهران؟

ريل ڪوڪيندي وڃي ٿي
سانت جي سيني کي چيريندي وڃي ٿي
ڪا سبيل پيڙا اڪيليندي وڃي ٿي
ريل جنهن جي جسم اندر
ڄڻ ته منهنجي دل پئي آ
جيڪا مان ڪنهن ڳنڍ وانگر
ننڊ جي گهيرت وڃان آهي وساري
ننڊ جو گهيرت !
جو ابد جي جاڳ بڻجي
منهنجي نيٽن ۾ لهي آيو هئو.
منهنجي آڏو حسن جي هڪڙي ندي

ايئن ٿئي نڪتي
جو چڻ ڪا روڻ سيني ۾ پئي
مان اهي لمحا ورائڻ ٿو گهران
۽ هٿوراڙيون هڻي ٿو دل کي ڳولهيان
جيڪا مون کي وجهه نه ڏئي ٿي
ريل سان گڏ سا به ڪوڪيندي وڃي ٿي
ريل ڪوڪيندي وڃي ٿي
دل به ڪوڪيندي وڃي ٿي

مان پنهنجي تخيل جي ڪئنواس تي
ڪا تصوير ڇڻ چاهيان ٿو
ته تون ان تي
ٽپڪو ٻڙجي
تي ٽين نروار
جي مان ڪا به لپڪ
ڇڪڻ چاهيان ٿر
ته شروعات توکان ئي
ڪرڻي ٿي پوي
پراجان ان پوڻ
برش ڪنيون بيٺو آهيان
ته مٿان مون تي لڳي وڃي
داخليت جو الزام

سال جي آخري شام

شام تنهنجي ريشمي پوٽيءَ جيان
تي بهائڙن جي مٿان جهلمل ڪري.
۽ بهائڙن پوٽيان
جڙ ته ان کي هوريان ڪوئي آهي جو
چڪيندو ٿو وڃي.
منهنجي اکين جي اڳيان
آخري ان جو پلٽڻ گم ٿي ويو.
جنهن ۾ منهنجي پيار جون
ڪيئي سانڍيل سوکڙيون گم ٿي ويون
زندگيءَ جي باب جو هڪڙو صفحو گم ٿي ويو!!

ڪنڌ ورائي مان جو تنهنجي روپ کي آهي ڏٺو
تيستائين ان ۾ ڪيئي چند گزي آهن پيا.
چاندني تنهنجي بدن جي
رقص ٿي منهنجي حواسن تي ڪري.
مان اکين جي آس کي تازو رکي.
۽ چپن جي پياس کي تازو رکي
تنهنجي رخ جي روشنيءَ جو ٿو ڪيان پيو انتظار.
شام جو ڪجهه پار سان گڏ وٺي ڪڍي
ياد ان جي جا ستارا
رات ساري مون سان گڏ ڏکندا رهيا.
مان ٿو سوچيان
زندگيءَ جي رڻ مان لنگهندي
۽ پڄاڻيءَ کان اڳي
جي اچي ڪنهن جي ڪنن ۾ ڪنهنجي پاران
چاهجن جو اعتراف.
زندگيءَ جي سو سڄي بازي ڪڍي ويو!!

تون اچين ٿي ته....

تون اچين ٿي ته
شاعري مون ڏي
اهڙي ڪنهن دوست جيان
هلي ٿي اچي
ٽنهنجي باري ۾
جنهن سان ڳالهيون ڪرڻ
هينر بڻجي وئي آهي منهنجي-
تون اچين ٿي ته
زندگي مون ڏي
ٿي اچي آبشار جي صورت،
جو ڏکڻ جي بهار کي ڪاٽي

ڪنهن مسافر کي ٿو
ڪري سيراب
جو گهڻي پنڌ جو تڪل آهي،
تون اچين ٿي ته
ايئن لڳي ٿو جڻ
هر ڪا موسم بهار جي آهي
۽ فضا ۾
سدائين گل ٿا تڙن
۽ هوا
صرف سرهي ٿيندي آ-
تون اچين ٿي ته...
تون اچين ٿي ته....

(تاج بلوچ جي نياڻي غزل بلوچ جي قتل تي لکيل)

تاج کي
اڄ روڊ جي استاپ تي بيٺل ڏٺم.
هُو چپ هو!
روح جو هڪ گهاءُ هُئو
جو هن جي مڱ مان ڏسجي پيو
ضبط جو هڪ بند هُئو
صبر جون چوليون اچي
جنهن جي ڪنارن سان مٿو ڦاڙن پيون -
نيٺ هن جا خشڪ هئا.
هن جي اڳيان روڊ تي
هڪ شور هُئو ۽ هُئو ڏاڍو هجوم

سونهن جون سو صورتون

هڪ شخص جيڪو سونهن جو قاتل هجي
لفظ جوڙيندو هجي.

لفظ اهڙا

سونهن جن مان پئي بگي
ان جي نياڻي

هن جي اکين جي اڳيان
وقت جي هن تياس تي ڪنهن هئي ٿڳي؟
هن جي نياڻي

هن جي شعرن کي پڙهي
چڻ ته هن کان پئي پڇي
چا ابا!

انسان ايڏو آ انم
جيڏو توکي آ يقين؟
هه هو چپ آ.

روڊ جي اسٽاپ تي
هڪ پيءُ چپ آ.....

خوابن جون ڳالهيون

هلي آ ته پنهنجي خوابن جي باري ۾
ڳالهيون ڪيون.
هلي آ ته پنهنجي خوابن کي
جاڳي ڏسون.
جڏهن پنهنجا چهر
هڪ ٻئي جي ساهن جي گرميءَ کي محسوس
ڪن ٿا
جڏهن نيت پنهنجا
هڪ ٻئي جي پنڀڻين جي هن پار
لهرون پس ٿا
جڏهن ساري ڌرتي ٿي پنهنجي ئي گهر جو
اڳر لڳي.
هلي آ ته پنهنجي خوابن جي باري ۾ سين کي
ٻڌايون.
ته جيئن هر ڪو پنهنجي پرينءَ کي سڏي
پنهنجي خوابن جي باري ۾ ڳالهيون ڪري
۽ هن دنيا کي ابدي ڪري!!
هلي آ، هلي!!

بليو ايريا تي چنڊ

چنڊُ هاري چانڊوڪي
آ رات سرد.
ياد تنهنجي ساڻ آ
۽ دل ۾ درد
دل ۾ درد توکي نه پائي سگهڻ جو
سونهن کان وانجهيل گهڙيون
گهارڻ جو درد
درد بڻجي ڳورو پٿر
دل ۾ پيو آ
دل ٻڏي ٿي

دل ٻڌي ٿي
پروري توکي ڏسڻ جي آس
اڀري ٿي اچي
درد جو ڳورو پٿر ٿو پور ٿي پئي.
سونهن آخر ٿي اچي انسان کي
مايوسين جي سمنڊ مان
تاري ڪڍي،
اک ۾ ڳوڙهو تريو آ ڪارڙو
اپ ۾ هو جيئن ٽمڪي تارڙو،
چنڊ هاري چاندوڪي
آ زات سرد
ياد تنهنجي ساڻ آ
۽ دل ۾ درد.

موت ڇا آهي؟

موت ڇا آهي؟
ڇا رڳو هڪ ساهه جي اڇ وڇ بند؟
ڇا رڳو نيٽن جو هڪ هنڌ ٽڪ ٿيڻ؟
دل جو دھڪو بند ٿيڻ ئي موت آهي؟
۽ ڀلا جي ايئن آهي
پوءِ ڪنهن جي موت تي
منهنجي ساهن ۾ ٿئي ماٺدار ڇو؟
منهنجي نيٽن ۾ ٿئي آلاڻ ڇو؟
منهنجي دل ۾ ٿو ڪي ڪو پاڻ ڇو؟
موت ڇا آهي؟
ڇا اسان ان جسم کي ئي ٿا روئون
جنهن جو هٿ ۽ ڪاٺ

هيئن يا هونئن هو
جنهن وصف سو هڻا ڏاڍا هئا؟
موت چاهي؟
موت ٿئي هڪ شخص جو تو
پر تو ڪنهن ٻئي شخص جو
همراز گم ٿئي-
ڪنهن جي اڳڙين مان ڪري منظر پوي تو.
ڪنهن جي دل جي ٽيڪ کي ڀرڪي پوي
ڪنهن جي وارن مان ٿين ٿيون
اڳريون گم.
ڪنهن جي چيڙن تان
وڃن ٿا چپ گسڪي-
موت هڪڙي شخص جو
ان شخص جو ئي موت ناهي
پر
ڪنهن جي آسن ۽ اميدن جو
ٿئي ٿو موت
۽
ڪنهن جي خوابن جو ٿئي ٿو سلسلو!

سنه

گهء توکي رسائي
او! ڌرتي
جسم تنهنجي تي
ڏنپ اهڙا ڏکي
جيڪي ناسور ٿي وڃن جلدي.
پوءِ چون ٿا ته.
۲ چڱو وڃي
سا اڱر جا ٿي وڃي ٿي ڪني
سيند تنهنجيءَ جا
سي قسم کائي
ڪنهن نه ڪنهن نعري جو
سهارو وٺي

جسم تنهنجي تي وار ڪرڻ ٿا گهرن
هائو پر آئون او! ڌرتي
پنهنجي اندر جي پيار جون پٽيون
پنهنجي محبوب کان
ورتل چميون
تنهنجي زخمن ۾
پرڻ چاهيان ٿو
آئون جو ”ٽيهين سيپٽمبر“ ٺاهيان *
۽ نه ”پهرين آڪٽوبر“ آهيان **
چڻگ هٿ ۾ کڻي، ٿو واجهايان
هر ڪوگم سمر وڃي ٿو لهوارو.
پر هو سرويچ تنهنجي ساوڪ جا
چڻگ منهنجيءَ ڏي پير موڙن ٿا.
پو به ڪجهه چئي نٿو سگهجي
جسم تنهنجو ورهائڻ وارن ۽
جسم تنهنجو بچائڻ وارن مان
جيت ڪنهن جي آ؟
مات ڪنهن جي آ؟

30 سيپٽمبر 1988 (حيدرآباد ۾ قتل ٿام)

10 آڪٽوبر 1988 (ڪراچيءَ ۾ قتل ٿام)

ڪجيءَ جي ٿارين ۾ اٽڪيل
چوڏهينءَ جي چنڊ
۽ تنهنجي چهري کي
منهنجون اکيون
هميشه چٽو ڏسڻ چاهينديون آهن.
تنهنجا وار ريشمي چمڪندڙ ۽ خوشبودار به ناهن.
تنهنجا چپ گلابي به ناهن
تنهنجين اکين کي
هن ڪائنات جي ڪنهن خوبصورت آبجڪٽ سان
تشبيهه به نه ٿي ڏئي سگهجي
پر تڏهن به اهي سڀ شيون
جڏهن هڪ وجود ۾ سمائجي ٿيون وڃن
تڏهن
ان سراپا کي
۽ ڪجيءَ جي ٿارين ۾ اٽڪيل
چوڏهينءَ جي چنڊ کي
منهنجون اکيون هميشه چٽو ڏسڻ چاهينديون آهن!!

سمند جو ڪارو پاڻي
ٿپو ڏئي
منهنجي پيرن سان ڪيڏڻ ٽولجي
۽ مان توکي ياد ڪرڻ لڳان ٿو-
مان پنهنجي مٿان
تنهنجي يادن جي جرڪندڙ تارن
واري چادر
پيل ٿو محسوس ڪيان
جنهن مان مون کي
تنهنجي ڳالهين جي خوشبوءِ
تنهنجي بدن جي ڪوساڻ ۽

تنهنجي اکين جي گونگي پن جي
آسپس ٿي اچي-
مون کي احساس آهي ته ڪن پل کانپوءِ
مان ان چادر جون
ڪي چيهون ٿي
دل جي کيسن ۾ وجهي
موٽي ويندم.
پر ان کان اڳ ۾
جو اها چادر
چيهون چيهون ٿي وڃي
چونہ!
مان پنهنجي اکين ۾
تري آيل ڳوڙها
ان چادر جي پلو سان
اڳهي وٺان!!

چُپُ جڏهن سنسار ٿئي ٿو
رات ٿري ٿي
ٿرپفڪ جو جيئن شور ٿئي بند
گيراجن ۾
توگي ياد ڪرڻ جا سعيان ڪريان ٿو-
آسمان ۾ تارا ڪيڏو هي سيل آهن
روڊ تي روشن بلبن آڏو
چنڊ اڀاڻڪو ڪيئن لڳي ٿو
۽ هي منهنجي خيال وري ڏس
هاڻي توڙي پنڌ ڪري ٿو
تنهنجون يادون، ڪيڏيون سندر-

ڪيڏي تن ۾ تازگي آهي
ذهن ۾ ڳڻ هير لڳي ٿي
جسم توانو تازو ٿئي ٿو
ها، پر.

جيڪا شفت سڀاڻي ڪرڻي آهي
تنهن لاءِ زوريءَ نند جي هنج ۾ ويڃڻو آهي
ڪيڏو هي الميو آهي
هائِ! پرين ڏس!
هاڻي توکي ياد ڪرڻ پڻ
مون کان ڪونه افورڊ ٿئي ٿو!!

نراس۔ آس

هڪ ٿرو آواز!
ڪيڏي يار اداسي آهي
منهنجي من ۾
ڪائي ياد سمائي آهي
ساوڻ برڪا جاري آهي
دل ۾ الڪو!
نيٺ اڀاڳا! اجڙيل، اجڙيل.
سهڻي صورت ڪاڻ سڪايل
چپ چس ڪان خالي آهن.
هائ! هو جيڪو ڏک ڏئي ويو.
سپنو بڻجي.
منهنجي جاڳ حدن کان پرتي
بيٺو آهي.
هائ! هو پرتي بيٺو آهي!!

ٻيو آواز!

توڪي ڪهڙو ڏک لڳو آ
دل جي ديوارن جون پاڙون
ڍرڪن چوڻيون
تنهنجي جاگ ڇڏن کان پرتي
جيڪو سڀنو ٻيڻو آهي
تنهنجي گهلي
سيني لائڻ ڪارڻ
ڪوئي سانگ ته ڪر
سارو برڪا مان تون ڪائي
بوند چورائي.
پنهنجي دل جي ڌرتيءَ کي
ڪوريج ڏئي وٺ.
پيچ پنيءَ جو گلشن مان
رابيل جي ڪائي مڪڙي آڻي
پنهنجي دل جي گلشن کي.
مهڪائي وٺ
ڪوئي سانگ ڪري وٺ
ڪوئي سانگ ڪري وٺ.

تارچر سيل مان هڪ قيدي

تون مون کي
زندگيءَ جي ڏوجهرن جا
ڏئي مثال
مون کي. منهنجي جوانيءَ جو
واسطو ڏئي
عزم منهنجي کي ڦيرائڻ ٿو گهرين
زندگيءَ جي عشرتن جا جام پياري
مون کي تون بيوس بنائڻ ٿو گهرين
پراو! فريبي!

پُر پيالآ رشوتن جا وچ موتائي
وچ پري مون کان پڇي
هي مت ڪڍي
مان حياتيءَ جي ڏنل
هر گهاوڪي
پنهنجي چمڙيءَ تي سڄائي
ان جي هر هڪ سور کي
چاهيان سهڻ ٿو
پر پيءُ پنهنجي کي حواسن مڙني سان
جانچڻ ٿو چاهيان -
پارڙن جا ڪارڙا ڳوڙها
انهن جي وات ۾. (مائرن جي ٿڃ بچاءُ)
پوندي ڏسي.
ڪيئن تنهنجا هي ڪڙا پي آئون.
تن کان ٿيان پري؟
۽ وري معصوم جوانين جي هڙن ۾
پنهجي پرپتم جي ڏنل آسپس بدران
دشمنن جي لاءِ سانڍيل گوليون
۽ ڳيا (بگ ۾ وري ڪاٽڻ جي لاءِ)
رکيل ڏسي

ڪيئن تنهنجي مٿ مان اڇ مان اڇ اجهائي

ٿيان آرامي؟

مون کي تنهنجو روپ ٻيو منظور آ.

ڪات پنهنجا ڇڏ ٿي تون مون ڏي ايندين

مان مگر هن زندگيءَ جي ڪنهن به پل کان

ڪنهن به قيمت تي رهڻ غافل نه ٿو چاهيان

جو مون کي آ يقين

ته منهنجي جسم تي

هي گهاو، گل ٿي

مهڪندا ضرور!!

سج پنهنجو سر.
اڏيءَ تي آ رڳيو.
ڌرتيءَ جي هر هڪ شيءِ کي
روشن ڪرڻ جو الزام هن تي
آ لڳو-

وقت جي ڪاتي لڳي
هن جي ڳچيءَ تي-
رت سارو آ شفق
ڇڻ ٿي ويو-

ڌرتيءَ جي هر شيءِ
ويس ڪارو اوڏيو-
رات

ڪنهن شهيد جي بيوهه جيان.
وار کولي آ پٽيو!!

ڪيو ڪيترائي ڪٽي گلَ بند
گهٽيو ڪيترائي گلا ننهن ڏئي
مگر چيٽ ۾ آهي سرهاڻ جا
۽ آهي پن چٽ ۾ آواز جو
فضا ۾ ترنم
۽ خوشبو
سي پيدا ڪندا!!

مرڪ ڪائي اڻ لڳائيندڙ
آهن جي چهري تي
ٿانوَ اڻ مانجیل ڇڏي
آچي ڪٽ تي سمهي
سج گرھڻ تي لڳي اڃ سج کي
ڪنهن آ چيو!!

آل ويائي عورت جي ڪچ ۾
پارڙو.
حال جي بدبوءِ هوندي به پئي ٿي آئيندي جي
خوشبوئن ۾
هوءَ ٽڙي!!
تون لڄي ٿين ڇو نه ٿي-

مون سان ڳالهائيندي
تنهنجي رخ مٿان
مختلف رنگن جي ڪيفيت
چونڊ ٿي اڀري اچي-
تنهنجا ڳل
تنهنجا چپ
۽ تنهنجون اکيون ڪاريون
ٻڌائين چونڊ ٿي مون کي
تہ دل تنهنجيءَ جو ڌڙڪو
تيز تر ٿيندو وڃي ٿو
جيئن ئي ان کي ٿئي احساس ٿو
منهنجي هٿ جو
پر هائو شايد
تو کي ناهي هيءَ خبر
تہ تون مون کي
ڏاڍي وڻين ٿي!!

تنهنجو تعلق...

تنهنجي اُڱڻ جا چنڊ ۽ تارا
ڪيڏا پيارا
تنهنجي گهڙي جو پاڻي
ڪيڏو ٿڌو، ڪيڏو مٺو.
تنهنجي منهن جي چانو
ته ڪيڏي گهاتي آهي.
تنهنجي اکين جا لياڪا
ڪيڏا موهيندڙ.
تنهنجي چپن جا لياڪا

ڪيڏا تڙپائيندڙ
تنهنجي گهٽيءَ جي اُسَ
ڪڏهن نه ڪوسي ٿي
توڙي اچڻ جو هر ڪو بهانو
ڪيڏو پيارو.
تنهنجي هر شيءِ ايڏي پياري
ڪيئن لڳي ٿي
تنهنجو تعلق هر شيءِ ۾
ڇو سونهن پري ٿو
ڪاش تون ڄاڻين.
تنهنجو تصور مون لاءِ آ اتساهه
جيئڻ جو.
تنهنجو هٿ ئي مون لاءِ آس جي
ڏوري آهي.

تنهنجا آهن ڪيڏا عڪس فضا ۾!
جنهن ويلي هن ڌرتيءَ تان
روشنيون ڪو چوسي وئي ٿو،
اوندھ ٿئي ٿي، اماڻ ٿئي ٿي-
تنهن ويلي مان ڪي ان انڌ ۾
جي ٿم ٿم تارا ڏسجن ٿا
سي تنهنجا نيڻ ٿي پاسن ٿا
۽ پوءِ مان،
پنهنجين اکين ڪي
تنهنجن نيڻن منجهه ڪپائي
جيئن ٿي اڳتي وڌان ٿو
دنيا روشن روشن ٿئي ٿي.

تنهنجا آهن ڪيڏا عڪس فضاڻن ۾!
يا،
سج جڏهن ڌرتيءَ کي تتل ٿامو ڪري ٿو.
۽ ڪو جيو
تنهن جي تپش کي سهي نه سگهي ٿو
تنهن ويلي
ڪنهن جي گهاٽي وڻ جي ڇانوَ به
تنهنجي هنج جهڙي آ
جنهن ۾ پنهنجو مٿو ٽيڪي
پنڀڻ جهڪائي
سمهي پئجي ٿو
اندر جي گهراين مان
ڪو هڪڙو اونهو ساڻه گچي ٿو
۽ دل کي ويساڻه ملي ٿو.
تنهنجي هنج جهڙي هيءَ دنيا
نيٺ ته ٿيندي!!
تنهنجا آهن ڪيڏا عڪس فضاڻن ۾.

ڪيڏي ڳالهه نرالي آهيءَ
تو به گڻيو ڪونه آهي مون کي
مون به وڃايو آهي توکي
تون به ويا ڪل
مان به اداس
ها پر پوءِ به جيئن ڄو اتساهه
تو لاءِ مان ۽
مون لاءِ تون آن!
ڪيڏي ڳالهه نرالي آهي.

سندوء جي لهرن ۾ ڪيڏي
چنچلتا آئي آ
تنهنجي سيني کي اورانگهي
جيئن اچن ٿيون مون ڏي.

ڪوٽ جو احساس

ڇا وري هن زندگيءَ جي
ٿي سگهي ٿي ابتدا؟
زندگيءَ جا سال
جن ۾ توکي مون آهي وڃايو
ميٽجي سگهن ٿا
منهنجي زندگيءَ مان؟
ڇا اهو جيڪو وڃايو آهي مون
تنهن جو ڪو آهي بدل؟
منهنجي اندر ۾ آ جيڪو
رهجي ويو ٿر جو ٽڪر

ڇا اهو سيراب ٿيندو؟
ڪو نه ٿيندو
ڪو نه ٿيندو
ڪو نه ٿي سگهندي
وري هن زندگيءَ جي ابتدا.
ڪو نه سيعي سال
منهنجي زندگيءَ مان ميثا.
ڪو نه ٿر جي ان ٽڪر تي
بوند ڪاٽي پيار جي ڪرندي ڪڏهن -
کوٽ جيڪا زندگيءَ ۾ رهجي ويئي
سائي رهندي.
ها مگر
ان کوٽ جي هوندي به پنهنجي زندگي
جي وقف اهڙي زندگيءَ جي لاءِ ڪجي
جنهن ۾ ڪنهن جي من اندر
ٿر جو ٽڪر ڪو ڪو نه رهجي
۽ کوٽ سان.
ڪنهن سونهن لاءِ اتساهه بڻجي
پوءِ ٿي هن زندگيءَ ۾
آس بڻجي!!

لسولهن جون لسو صهرتون

چا سماج جو ڪو به رشتو.
جيڪو توکي ڪنهن به ٻئي شخص سان
لاڳاپي ٿو ڇڏي
ان ڳالهه جو دليل آهي
ته تون منهنجي ناهين؟

دل لڳي وئي آهي توسان
۽ مان پنهنجي وس ۾ ٺاهيان
هاڻي مون تي ڪو ڪندو اعتبار ڪو نه
جي چوان
منهنجو توسان واسطو ڪوئي نه آهي-
چڙ تو منهنجي نرڙ تي
رات پنهنجا سرخي لائل چپ
رکي ڇڏيا هجن
۽ اهو ڇڏيل نشان
مستقل ڪنهن ڏوهه منهنجي جو هجي
ڪوئي گواهه.

اڄ صبا تنهنجي تصوير کي
پڪوڙي نرم و نازڪ پنهنجين
پانهن ۾ اچي
منهنجي آڏو
اشتهاري ملزم جيان
آهي بيهاريو.
چٽ! ته هاڻي ڇا ڪجي؟

مل جي ڪنهن پرزي جيان
پاڻ کي ساڳي ئي محور تي هلائي
پنهنجي ڊيوٽيءَ جي مقرر ڪلاڪن کان مٿي
پنهنجي زندگي محنت
ڪنهن بي جان کي ڏيئي
جنهن جو تمام گهٽ عيوض
چند روپين جي صورت وٺي
اوور ٽائيم ڪمائي
گهڻي رات گذري وڃڻ کانپوءِ
جو موٽي ٿو گهر.

آسائتي گهرواريءَ جي مٿ ۾ پڪوڙي
اهي چند رپيا
سپاڻي وري ان پوائتي محنت جو سوچي
جوڪٽ تي ڪري ٿو
کڻي نند ان کي وڃي ٿي خلا ۾
۽ زال ان جي
سيرانديءَ جي هيٺان
اهي چند رپيا رکي
ساڳي بيقراريءَ سان
ان جي ئي ۾ لڇندي رهي ٿي
۽ رات، هر رات جيان
ٽرندي رهي ٿي!!

ترتيءَ جي سطح تي ڪلر چڙهي ويو
ڪنهن جو مٿو سفيد ٿي ويو.
بوڏ بگ جي
پيت ورن مان وڻ پرينءَ جي
ڳالهين جا
اڪيڙي ڇڏيا-
پيار جو مطلب
هاڻي هٿڙي مٽجي ويو آ-
احساس هاڻي
ڏاڍا تيز ٿي ويا آهن-
هر ڪوپاءِ
روز جيئڻ لاءِ
روز مري ٿو

هر ڪا پيٽ پنهنجي اکين ۾
پاءُ جي خون جي سرخي پايون.
نڪتي آهي.

هر ڪنهن ماءُ جي

اکين ۾

ڳوڙهن جو ڪو سنهڙو تهه.

هميشه لاءِ چڙهي ويو آهي

هر ڪنهن پيءُ جا چپ.

هميشه ڦڙڪن ٿا.

.....

هاڻي هٿڙي ڌرتيءَ جي سطح کي ڦاٽڻو آهي.

هاڻي ان کي

گهوٻن سان اٿلائڻو آهي

ڪوسي، تازي، مٽي ٻاهر اچڻي آهي.

گونچ نوان لهرائڻا آهن.

گيت نوان ڪي ڳائڻا آهن

هاڻي هٿڙي.

بيت ورن ۾ پيار جو ريڇ ڏيڻو آهي

هر هڪ ماءُ جي اکين تان ڏنڌلو ڀردو لاهڻو آهي

هاڻي هٿڙي خوف جو راڪاس اچڻو ناهي

هاڻي هٿ وڌائڻو آهي

هاڻي پير وڌائڻو آهي.

زندگيءَ جي اڏيتن مان روز لنگهندي
روز پنهنجي دل تي ڪئي بڙجيون سهي
هن حياتيءَ جي ڏنل هر گهاوڙ
ظالمن جون ڪيئي تتل سيخون سهي
رندن مٿان رت هارڻ جون صدائون ٿو ٻڌان جڏ
تنهن سمي.
زندگيءَ جي بيقرارين، ڪوفتن
هيٺان رکيل
خانو نظر

دل ۾ اچي ٿو.
انقلاب ڪنهن اچڻ جو
آ يقين جنهن ۾ رکيل
جنهن ڪري ٿي ٿولڳي
سارو سڃايو هي وجود
ايئن بلڪل، جيئن هوندو آهي ڪنهن
سورن واري عورت جي
ڏکوئيندڙ، بيچين گهڙين سان
هڪ حسين، دلڪش تصور
ماءُ ٿيڻ جو!!

چنڊ، روڻ ٽهار ڪوٽي.
ڪڪريءَ جي ڳوڌ ۾ منهن لڪائي
چڻ ته سڌ ڪا پري رهيو آهي.
رات جا سڀ ستارا ڪنهن سرڻ کان خوفزدہ چورن
وانگر
چون چون ڪري رهيا آهن.
ٽڙ تي.
ڪنهن ماءُ جي پوٽيءَ جي ڪنڊ وانگر
پڇي وئي آهي.

وڻ
هراسيل ماڻهن جيان
چپ هنيون بيٺا آهن-
سڄي سنسار تي سڪوت طاري ٿي ويو آ-
پر!

هن سنسار جي پنجن ئي حواسن واري مخلوق ۾
ڪو تحرڪ. ڪا احساس جي لهر نه ٿي اڀري
جو ظلم جي بنديخانن ۾.
اڄ هڪ (انهن مان ئي ڪو!)
ظالم جي اڻ مٽي ۽ بي جا تشدد جو
نشانو بڻجي.

انهن لکن جي تعداد ۾
وڃي شامل ٿيو.
جن انسانيت جي پيلي چهري کي
رت ريتوڏئي آڳاڙهو ڪيو.
۽ جن جو تعداد ڪنهن کي به ياد ڪونهي-
اڄ جي سرخروءَ جي بيوهه.
اهو سڀ ڪجهه سوچي.
خلا ۾ تڪي رهي آهي!!

(نظير عباسيءَ جي شهادت تي لکيل)

چاهنا جي موت

جڏهن وقت گذرڻ سان
توڪي لڳائي ته مون
هئو توڪي چاهيو
تڏهن منهنجي پياري
رڳو مون کي پنهنجن
خيالن ۾ آڻي
تون مرڪي ئي ڇڏجان
ته مون کي ملي موت ويندي
منهنجي چاهنا جي!!

اڃا رات باقي آ
خلقت مٿان
اڃا لوڪ آهي
ستو ٿي پيو
اڃا چنڊ تارن کي آهي مزو
اڃا ڪو نه نڪتو آ سورج ڪٿان
اڃا صبح اوڙهيل آ ڪارو لٿو
اڃا اک بند ڪاري پلڪ سان
اڃا مون کي تنهنجو آ اوسيئڙو
اڃا مان ٿو جاڳان تنهنجي ياد
سان
مون ساريندي تون جو هيڪر
اچين
هي سارا ڌنڌ لڪا
ختم ٿي وڃن!!
ختم ٿي وڃن!!

نيو تران ٻر جي خالق ڏانهن

سر سبز باغن ۾
لڏندڙ لمندڙ
ڳاڙها، پيلا گل ڏسي
۽ انهن سان کيڏندڙ
انهن کان به سهڻا پارڙا ڏسي
مائرن جا ڇاتين ۾ هونگڙيون ڏيندڙ
پار ڏسي،
هاريءَ جي بدن مان

نٽهڻ اس ۾
تمندڙ پگهر جا ڦڙا ڏسي،
سج لهڻ سان
ملين مان
آفيسن مان .
نڪرندڙ مزدورن جون ٽوليون ڏسي
پري پري تائين
پهاڙهن جي چوٽين تي
په پيار ڪرڻ واريون
جوانيون ڏسي،
۽ فطرت جا
دل ڏڪائيندڙ ۽
دل لپائيندڙ
روپ ڏسي به
تنهنجي دل ۽ دماغ ۾
انسانيت لاءِ
ڪا سڪ نه جاڳي.
او! نيوتران بم جا خالق
او! انسان جا بگڙيل روپ
توڪي مان ڇا سڏيان!!

مينهوگي

ڪالهن ڪر مسلسل وسندي
مينهن وسي اڄ بس ڪئي آءُ
گهر ڊهي پيو آهي ڪنهن جو،
پيءُ پريشان
چن کي ٿيڪون ڏئي ٿو،
ماءُ وياڪل
مينهوگيءَ ۾ سانجڻ ڪارڻ
۽ هو ٻار،
پنهجي ننڍڙي گاڏيءَ کي
پنهجي هٿ سان ٿيڪ ڏيون
دل پنهنجيءَ ۾ اڻ ٽٽ لايون ويٺو آهي،
من ڪا جهرڪي ڦاسي
منهنجي گاري هيٺان!!

تنهنجي گج تي
ڪاون وانگر
منهنجي من ۾
جرڪا آهن.
تنهنجين يادن جا-

جذبات جڏهن
پر جي اچن ٿا اکين منجهه
ته چاهيندي به نه ٿيون ٿين
اڪيون، اکين کان تار!!

کلندي مهل
تنهنجي ڳتي ۾
ڇڳه پوي ٿو
ايئن لڳي ٿو
ڄڻ سنڌوءَ جي پيٽ ۾
ڪو ڪُن پوي ٿو.

تنهنجو
منهنجي ڀرسان هجڻ جو
احساس ،
منهنجي روان خيالن کي
بي ربط بڻائي ٿو ڇڏي !!

منهنجي دل اڄ چئي ڏنو آ
تون مون کي ڪا نه وڻين ٿي
ايسن جيئن ڪنهن
پار جي هٿ ۾
ٽافي ڏئي ۽ چورائيجي
چئه ته فلاڻو ڪنو آهي.

خوبصورتِي
خوشحالي
۽ امن پسنديء واري خواب تان
ڪو به شاعر هٿ ڪٽي نه ٿو سگهي
تون پلي چئ ته
اهو سڀ ڪوڙ هئو
جنهن تي مون اعتبار ڪيو
پر جڏهن منهنجي آڏو
بيلٽ باڪس کان ويندي
ڪنهن نئين سامايل ناري ٿاڻين
جي عزت نيلا مٽئي
ته مون کي ساڳيو خواب ڏسڻ لاءِ
ڪنهن پئي دليل جي ضرورت ناهي.

ڪنهن ضديري ٻار وانگر
تنهنجون يادون
منهنجي دل مان
ڪين وڃن ٿيون.

توگي ياد ڪرڻ پڻ مون لاءِ
آهي عياشي
جيڪا مون کان
دل گهرندي به
هر ڪنهن ويلي
کا نه ٿئي ٿي۔

نظر جي حد کان چين جي سرحد تائين
تنهنجي جلوي جا رنگ وگريا آهن.
چين جي سرحد کان
اندر جي لالحد تائين
تنهنجي احساس جي گرمائش آ
منهنجي احساس جي گهرائيءَ ۽
منهنجي تخيل جي ارتقا جو سبب
تنهنجو مادي وجود آ پياري!!

آءِ ته گڏجي لمحا پڪڙيون.
لمحا جيڪي
ڪيڏو ويجهو هوندا آهن
توڪي ياد ڪرڻ جي ويلي
پوپت جي رنگين پر جيان
جرڪا ڏيندڙ
پنهنجي نظرن وچ ۾ اٽڪيل
لمحا پڪڙيون.

جيڪي هن گهٽيل گهڙي ۾
هيسيل آهن -
جن تي مايوسيءَ جي وحشت
ليپجي وئي آ
ڪيڏا! هاءِ! اڀاڻڪا آهن
جيڪي توکان يا شايد مون کان
گم ٿي ويا هن
آءُ ته رتوڇاڙ ٿي پيو هان
پوپت جي رنگين پرن جيان
جرڪا ڏيندڙ لمحا
آءُ ته گڏجي پڪڙيون!!

محبت جي باري ۾
جو ڪجهه پڙهيو هئم
غزلن ۾، گيتن ۾
نظمن ۾، بيتن ۾
سرن ۾
ڌنن ۾
جو ڪجهه ڪيو هئم
محسوس

مون کي اچي سمجه ۾ ويو
جڏهن تون سامهون اچي وئينءَ.

(مرڪزي خيال جيڪ لئڊين ڪان ورتل)

توڪي ڏينهن چٽي ۾
منهنجن نيٽن ڪين ڏٺو.
هاڻي جيڪا رات اچي ٿي
تنهن ۾ توڪي چٽو ڏسڻ لاءِ
چاندوڪي به ته ناهي.

هاءِ پر

دل ۾ اميدن جا

ڪرڻا آهن.

ڪيڏي آس لڳي ٿي.

ڪاري رات اچي ٿي.

توڪي ڏسڻ سان
منهنجي اندر ۾
ڇا ڇا ٿئي ٿو
تون ڇا ڄاڻين!
توڪي ڏسڻ سان
منهنجي اکين ۾ جيڪي رنگ اچن ٿا
سي جي پکين تون
دنيا کي رنگين رکڻ لاءِ
منهنجي اکين کان
ڪو نه هٿين تون!
ڪو نه هٿين تون!
توڪي ڏسڻ سان
منهنجي چپن ۾ جيڪا رس اچي ٿي
سا جي چڪين تون

من جي اڃا جهڙڻ لاءِ
چپ چپ تان
ڪونه ڪڍين تون
ڪونه ڪڍين تون
تو کي ڏسڻ سان
منهنجي بدن ۾ جيڪا آڳ
پري ٿي
سا جي سيڪين
پنهجي دل کي گرمائڻ لاءِ
منهنجي پگ مان
ڪونه ڇچين تون؟!!
ڪونه ڇچين تون؟!!
پر! تون منهنجي! اکين ۾
گهوزيو ٿي ناهي،
پر تون منهنجي ڇيڙن کي
ڇوسيو ٿي ناهي
پر تون منهنجي سيني کي
ڇهتيو ٿي ناهي.
تون ڇا ڄاڻين!
تون ڇا ڄاڻين!
تو کي ڏسڻ سان
منهنجي اندر ۾
ڇا ڇا ٿئي ٿو!!

تون سڏين ٿي، آءُ ٿو توڏي اڃان
ڪيڏو تيز؟
ڪيئن چوان، آءُ توڏي اڃان
جيئن جبل جي چوٽين سان پاڻ
رهڙيندي وڃي ٿي.
جهڙ جي ڪڪري ڪنهن جي کان؟
آءُ ٿو توڏي اڃان.
آءُ چاڙهيءَ تان تڙيل ڪوئي پٿر
تون ان ميداني نهر جيان
جاڻ ٿو توسان ملان
آءُ ٿو توڏي اڃان.
جستجو هر شيءِ ۾ آهي
هي سفر ناهي اجايو
هن ۾ تون ۽ هن ۾ مان
آءُ ٿو توڏي اڃان.

چار سٽيو ڦلڪو
تئي جي باهه جهڪي ڪري
ساڙي ڇڏالڪو.

بيهي تي ويهي
سانت توڙي ڪوڪ سان
”آڏو ڏيهي“

ولهه ۾ آهي ڪٿ
هوءَ منهنجي آغوش ۾
ساهن ۾ آست

تڻن مان گوها
چئونرين جي ساز تي
فطرت سنيها.

ميرا ليڪا منهن تي لائي
مٽيءَ ۾ ٿو کيڏي ٻار
ماءُ پري کان نظرون لاهي.

ياد وکوڙي جيئن
خشڪ سرءُ ۾ ويٺي ڪاٺي
نيٺ ٺپوڙي ڪيئن

ولهه ۾ هوءِ ستل
ڪوسا چپ اچي ڪنهن رکيا
مٿان هن جي ڳل.

خيرت ۾ آ هارڻ
پنير ڪي ۾ ڪويڳو
ڳل چڏي آلاڻ

چيڪي مٽي لڱن لائي
ڪيڏا هار سينگار ڪري ٿي
”هار پرين من لئونءِ لڳائي“

معصوميت جو موھ.
دل تڙڪڻ کان اڳ ئي پرڻيل
عشق ويو ٿي ڏوھ.

ويندي ويندي واٽ
ڪن لنون ٿا سانت ۾
هو تنهنجا سرباٽ.

جود ڪري ڪڍڻ چوڙ
وٽ ريجھاڻي ٻار ڪي
دل مان ياد نپوڙ.

چيله تي گهاگهر، چاڪي چاڪي،
وڪ کڻي اڃ، هاڪي هاڪي.

گهاگهر ۾ جيئن، پاڻي چاڪي،
پيار ۾ ايئن دل، چاڪي چاڪي.

چيله چپي آ، گهاگهر آ سئين،
چوڪر پئي آ، ڍرڪي ڍرڪي.

پڀ جي کڙڪي، تي پونءِ جاڳي،
پير ۾ پاييل، چمڪي چمڪي.

لوڪ بيهي ويو، آ هنڌ هڪڙي،
جاڻ ٿسبو هو، مرڪي مرڪي.

يار کلي پيو، آهي يارو،
مرڪون ميڙيان، مرڪي مرڪي.

شهر سڄي ۾ جيڪو آهي هُل منهنجو آ
تنهنجي وارن ۾ جو آهي گُل منهنجو آ.

مون وٽ جيڪا رسوائي آ تنهنجي آهي
تو وٽ جيڪو درد لڪل آ گُل منهنجو آ.

تنهنجي هڪ هڪ گهور اڀاريو آهي مون کي
تنهنجي نگاهن ۾ جادو اوتيل منهنجو آ.

تنهنجين محرومين واري احساس جو بار
ڏيوئي ڏيوئي جسم ٿيو هي شل منهنجو آ.

وڻن منجهان پن چڻ ۾ چڻيل پتن ۾
بي وطنيءَ جو ڏک سدا سانڍيل منهنجو آ.

ڏيسار وارڻو هي منهنجو ديس اٿو
گهايل گهايل هن ۾ هر هڪ پل منهنجو آ.

(بدر قريشيءَ جي جي هينن مطلع کان متاثر ٿي لکيل)

شهر ساري ۾ جو هُل آهي، اهو منهنجو آ
تنهنجي وارن ۾ جو گُل آهي، اهو منهنجو آ.

هوءَ آئي هلي بنا سينگار
سونهن جا مڻجي ويا سڀئي معيار

پنهجي بربادي تون ٿو پيار چوين
زندگي منهنجي آ سنواري پيار

ڪنهن جي آڏو تون سرخرو آهين
ڪنهن جي آڏو مڃي وٺي ٿو هار

هن جي اکڙين ۾ ڪاٺ موتين جي
سيج هن جي سڄي گلن جا هار

مورچن تي چٽيءَ پرينءَ جي سان
حوصلن کي هٿي ملي ٿي يار

ڪنهن جي بيوفائي آن
منهنجي رهنمائي آن.

ويڙهجي ڪٿوريءَ ۾
ساهه ۾ سمائي آن.

تون ڪا آربي آهين
منهنجي خود نمائي آن.

هڪ ته ڪانه ٿي وسرين
بيو سنورجي آئي آن.

هيءَ اداس موسم ۾
تون به ڪانه آئي آن.

ست نظم جي آهين
هائو! تون اُهاڻي آن.

وري سونهن ۲ روح ۾ ڪا رچي
وري منهنجي آڏو وئينءَ تون اچي.

اُرهه پرهه جا جو گهاٽا ٿيا هن
فضا روشنيءَ سان وئي ۲ رچي.

ستون اچ ٿيون ڏاڍيون اچن ساهه کي
چڄي ساهه جي پئي نه ڏوري ڪچي.

رکيا پير ڳورا اچي ننڊ اکين تي
وئي آس هيٺان انهن جي اچي.

ٻڌي چير تنهنجي الهڙ رات، منهنجي
اکين جي اڱڻ تي ۲ ڏاڍو نچي.

دل چيو اڄ آزمايو آهه ڪي.
اڄ وري چڏيم سمهاري چاهه ڪي.
ڇا وري تو آهي مون کي ياد ڪيو؟
اڄ وري ست آئي منهنجي ساهه ڪي.
ڪير تو مونسان هلي پيو هيئن گذ
ڪنهن مٽي ڇڏيو آ منهنجي راهه ڪي.
تون ته ڪيڏي اوپري ٿي پئي لڳين
پرهن تنهنجي مات آ اونڌاهه ڪي.
منهنجي آڏو ڪير هئو، ڇا تون هئين؟
مون ٿي سمجهيو مون چُميواڄ باهه ڪي.
لفظ هڪڙو منس ڪاريءَ مٿيو
تو جياريو، سچ جي ساراهه ڪي.

گلابن ۾ آئينء ته ڇا؟
جبابن ۾ آئينء ته ڇا؟

چين کان ته ڏوري رهي،
نگاهن کي پائينء ته ڇا.

اندر کي اُساڻي، اُساڻي،
بدن تي وڄائينء ته ڇا.

وسط کي وساري، وساري،
مٿان منهنجي ڇائينء ته ڇا.

ملڻ ويل ساڳيا ڏوراپا،
وڃڻ ويل راتينء ته ڇا.

اچي ڪو هٿائي اڳيان منهنجي ڪريون
ته جيئن چند پورو اچي مون اکين ۾

هي تنهنجو ئي آهي سبب منهنجي پياري
جو سينگارجي سونهن ٿي مون اکين ۾

چڪين پاڻ ڏي ٿي تون ايڏي ته سگهه سان
نه دنيا، نه رشتا رڳو تون اکين ۾

وري ڏس ٿي تنهنجي جدائي ڏکاري
وري هيٺو ڦٽيو نه جو تون اکين ۾

ويندي ويندي مرڪ چٽي ماڻهن تي ويئي
ڪيئي خزانن غرت ۾ به لٽائي ويئي.

آءُ رنو هئس جنهن تي اڄ بربادي سائي
ڪهڙي ليکي ٿي ڪنهن جي آبادي ويئي.

سرگردان، حيران، پريشان رهڻ لڳا
اهڙي تنهنجي چوس لڳي نيٺن کي ويئي.

ڇا مان پنهنجو پاڻ بچائي سگهندس ڪو
جي هتڙي نفرت جي باهه لڳائي ويئي.

پوءِ ته سراپا باهه سندو شعلو ٿي ٿيندو
جي هن مان جذبن جي آڳ اجهامي ويئي.

تنهنجي پاڪر واري باهه ٿي ياد اچي
برف جيان ٿي هاڻي آهه جدائي ويئي.

اڪين تي ڪرائي رکي تو آ پياري
شرم کان فضا هيسجي وئي آ ساري.

ايئن ئي جهڪائي ڪٽي جو اڪين کي
اجهامي وئي باهه، يا ڪنهن آ ٻاري

اجهو مان چنو گل ڏيڻ لاءِ توکي
ڪنهن جي دل ڏگائي ڪنهن جي آ ٺاري.

اڏامڻ ڏي وارن کي چو ٿي ٻڌين
وسط تي آ شايد مٿان ڪري ڪاري.

ڏسي مون ڏي تون جو پئي آهين مرڪي
ته جڻ ڪنهن مٽي ۾ حياتي آ هاري.

ٿي جواني گر ڪڙي اندران تڪي
چولڙي جي اوٽ ۾ سا ڪيئن لڪي

رات ڪاري آهي هن جو ويس ڪو
چنڊ جو اڀرڻ ان ۾ جڻ ڪا انگهه لڳي

هير ٿڌڙي گذري هن جي جسم تان
جڻ ته هن جي جسم کي ڪو ويو بگي

رات هن جيءَ ۾ آهي ڪنهن جو دخل
بند اکين ۾ ڪير ٿو هن کي سڏي

ڏاڍي ماندي ٿي ٿئي چنڊ کي ڏسي
جڻ ته هن تي غيز جي ڪا اک پئي

رات گذري آهي لڇندي ترقيدي
صبح ٿو هن جي سجاڳيءَ سان ٿئي.

جڏهن توڏسي مون کي پنهنجو ڪيو
پرين منهنجي دل ۾ نئون گهر ٺهيو آ.

وري تون ۽ آهن وري منهنجون اکيون
وري جڙ زمانو به رکجي ويو آ.

نه پڇ تنهنجي جلوي ۾ ڪيڏي تڙپ آ
دلين کي ڀلائي رلائي ويو آ.

زمانو به تنهنجي چين جي طلب ۾
سوين سوريون اُڪري اڳتي وڌيو آ.

ويو رنگ ڪهڙو ٿي آهي شفق جو،
جڏهن سج ان جي چين کي ڇهيو آ.

امله مينهن جي آ ڪڍي جنهن اچي،
ٿر جي پٽن جي ڳٽن کي چميو آ.

بند ڪمري واري گهٽ دل ۾ اڄ چانئي آهي
تنهنجي ياد هوا جي جهوتي جيئن آئي ڪاهي.

ڪوڙو هي رشتو آ ڪيڏو جسم سندو سائين
جي مٽجي ورتاءُ ته ڇڻ ڪو رشتو ئي ناهي.

هيئنر منهنجي آڏو جيڪر ٿوري دير ويهين
هيڏي بور پڻي جي پت کي آءُ وجهان ڊاهي.

ڪاري رات لڳي ٿي ڇڻ هن جو ڪارو ويس
چنڊ لڳي، ڇڻ ان ۾ ڪائي انگهه لڳي آهي.

ڪيئن ڪنهن کي ڪا نظر گهائي وجهي ٿي
وقت جون اڏيل پتيون ڊاهي وجهي ٿي.

تون سدا کان سار منهنجي ساڻه جي آن
سار تنهنجي ساڻه گرمائي وجهي ٿي.

تو کي سوچڻ اوڀاري شاعري آهي ڪرڻ
سونهن تنهنجي لفظ جوڙائي وجهي ٿي.

سُر نه هر هڪ تار ۾ آهن سُٽا پيا
تنهنجي اُگر تن کي جاڳائي وجهي ٿي.

تون چين تان گهائي سرخي لاهي اچجان
لوڪ اڳيان راز ورجائي وجهي ٿي.

تو جڏهن چوليءَ جي اڳيان ٻانهون ڪوليون
منهنجي دل جيئن پاڻ اڇلائي وجهي ٿي.

التجاءُ آهي شڪايت يا اکين ۾ آڇ ڪا!
جا به آهي دل کي تڙپائي وجهي ٿي.

زندگيءَ جون شاهراهون پيون گُلي
تنهنجون اڄ مون لاءِ ٻانهون پيون گُلي.

تنهنجي اڪڙين مان حياتي پئي ٿمي
تنهنجي مرڪڙ ساڻ راهون پيون گُلي.

تون اکين رستي لهي آئينءَ اندر
مون ۾ تنهنجون ٻارگاهون پيون گُلي.

کوڙ منظر سامهون جاڳي پون ٿا
نيڙ مهتي خيئن نگاهون پيون گُلي.

استعارن کي ملي اڄ زندگي وئي
اڻ لکيون تنهنجون ادائون پيون گُلي.

پاڻ کان ٿو دُور مان نڪتو وڃان
ڪنهن جي ڇڏيل واس پويان ٿو وڃان.

ڪنوار ڳاڙهيءَ کي ڏسي ويڳاڻيل
ريت جي رُج ۾ ئي رلندو ٿو وڃان.

ڪنهن بگايل ٻار کي گس تي ڏنم
پنهجي منزل کان ئي ڀُٽندو ٿو وڃان.

ڪنهن کان ڪنهن جي لاءِ ڪو نياپو وٺي
هیر بڻجي ڪاٽي گهلندو ٿو وڃي.

گهور مون ۾ جان ڪئي ٿو آ پرين
مکڙيءَ وانگر هاڻي گلندو ٿو وڃان.

جيئن ئي نڪتو قيد ٿيو آ
حسن اڃا آزاد نه ٿيو آ.

قاتل چپتي پهچي ويئي
جيئن ئي ڳاڙهو گل ٽڙيو آ.

ڪاري ڪڪري ڊڪندي آئي
اوندھ ۾ جيئن چنڊ ڪٽيو آ.

ڪارا پنڀڻ ڪري پيا آهن
اک جو اک سان ميل ٿيو آ.

ٽهڪڙو جيئن منهن تي آيو
ڳوڙهو اک ۾ تيئن تريو آ.

اڪيون آهن پر جي آيون
منهن سامهون جو پرين ٿيو آ.

جلو آهي آمهون سامهون
دل جو ٽڙڪڻ وڌي ويو آ.

دل جي دروازي جا گولي تاڪ ڇڏيا ٿم. آءُ،
آءُ ايئن جيئن باغيچي مان آيو تازو واءُ.

تنهنجا لفظ جو پهتا مون کي آهن اڄ پرين
تنهنجن چيڙن جوئي مون کي آيو تن مان ساءُ.

تون ڇا هين مون لاءِ ۽ تنهنجي لاءِ ڇا آهيان مان
تنهنجي ڪشش مان آهيان ۽ تون آن منهنجو ورتاءُ.

ڪيڏي پيڙ اچي وئي دل کي جانُ مون آهه ٻڌو
تنهنجي وگ کجي هئي مون ڏي، مون وٽ هئو پڇتاءُ.

جيڪي منهنجا شعر تون پڙهندين ٿورن لمحن ۾
دل ٺپوڙي پوءِ ٿيو آءُ، تن جو ايئن جڙاءُ.

دنيا تنهنجي هنج جيان ٿي سگهندي پُرسڪون،
تنهنجي هنج ئي جنت آهي، آهي ڪو نه وڌاءُ.

سج پتي آ اک کڙي ڪنڌ ٻوٽن مان
گر ڀڄي تو ايئن نهاريو وگريل وارن مان

مس وري تو آهي منهنجو حال پڇيو
مس وري ڪا آئي صدا اڄ تارن مان

ڪيئن. نٿاين توکان هيڏيءَ محفل ۾
تو ئي ڏسجين ڌرتي ۽ آڪاشن مان

وڃ ۾ تنهنجي ۽ منهنجي آ ڪهڙي ڳالهه
ڪيئن جهان مان توکي هيڏن ڀرڻ مان

تون نه اُهاڻي آهين پوءِ ڇو هيئن لڳي
ڄڻ تون آئي آهين منهنجن خوابن مان

وسي ٿي ڪير تنهنجي شاعريءَ ۾؟
پُڇي ٿي پاڻ ڪيڏي ساڳيءَ ۾!

صدائون پيار جون ڪيڏيون اچن ٿيون
جڏهن ٿو بيهجي برساتريءَ ۾

ڪيان مان ڌت دل کي ڪيئن آخر
وڃي هر هر پوي ٿي باهڙيءَ ۾

لڳي ٿي هوءَ منهنجي ڇا؟ پُڇين ٿو
وٺي ويندڙ آءُ مون کي شاعريءَ ۾

ملي ٿو چين هن بي چين دل کي
رڳو تنهنجي بدن جي پاڪڙيءَ ۾

سونهن جون سرهاڙ جون ڳالهيون ڪجن
ڪي پرينءَ جي پار جون ڳالهيون ڪجن

ڪيترو دونهون پريو آهي شهر ۾
ڪي ڏکڻ جي واءَ جون ڳالهيون ڪجن

تون ته سڀ موضوع کڻي وٺينءَ پاڻ سان
ڪيئن هاڻي پانهنجون ڳالهيون ڪجن

آ ته تنهنجي اڳڙين ۾ گهڙ پائي
شهر ۾ ماٺار جون ڳالهيون ڪجن

سڀ دنيا جون راحتون منهنجون ٿيون
جيستائين هي گهڙيون منهنجون ٿيون.

انگ تنهنجا ڪنهن جي گهر ۾ قيد هن
ڇا پلا هي چاهتون منهنجون ٿيون؟

سڀ قبوليون مون اماڻيون لوڪ جون
جيستائين هي چميون منهنجون ٿيون.

منهنجي اندر جا نه ڪنهن سڌڪا ٻڌا
۽ چون ٿا، سڀ خوشيون منهنجون ٿيون.

هي ڪويتائون اچن ٿيون تو سان گڏ،
ڇا ڪڏهن هي بي چيون منهنجون ٿيون؟

بس رڳو ٿورڙي اڪيلائي
پوءِ يادن جي ڪائي جڃ آئي
مون کي اڄ پاڻ ٿو وڻي ڪڍو
جيئن تنهنجي ڇهڻ جي ياد آئي
ڇڻ اڃان تنهنجو هٿ آءُ مون تي
ڇڻ وري آهي ساڳي رات آئي
هُن جي رڻي جو پلڻ مليو آهي
يا ڪا سُرهاڻ منهنجي گهر آئي.

ڪري به ڪير سگهي ٿو شمار لمحن جو
جي تنهنجي ياد ۾ گذريا اداس صبحن جو

جي تنهنجو چهرو پري پُڪ ۾ ڏسان ٿو مان
ته ڇڻ ڪو مون ۾ گلي ٿو جهان ڪرڻ جو

سڄي دنيا کي مان هاڻي خوشي ڏئي ٿو سگهان
جڏهن چڪايو پرينءَ آ سواد چيڙن جو

تون منهنجي بخت جي ڪا آخري علامت آن
سبب به تون ئي آهين بي حساب خوشين جو

سار ۾ ڪيڏو سمايل ٿو رهان
پيار جي آڏو اڃايل ٿو رهان

هوءَ منهنجي سامهون آهي سدائين
پوءِ ڇو هن کان نتايل ٿو رهان

ياد تنهنجيءَ جون ٿڙي تاريون پون
پوءِ خوشبوءِ ساڻ واڳيل ٿو رهان

تون جڏهن پوئي آڪيون آ پاڻ اڀريو
پوءِ ڇيڙن کان ستايل ٿو رهان

جنهن گهڙيءَ ڳولهي لڌم توکي پرين
لوڪ کان پوءِ مان وڃايل ٿو رهان

شعر منهنجا ته قدر پائن ٿا
جي اهي تنهجي دل لپائن ٿا

نيٺ چاهن ته توکي ڏسجي رڳو
چپ ڪيڏو مگر ستائن ٿا

مون کان وهنوار ٿي ويو وسري
پير توڏي ٿي پنڌ ڪرائن ٿا

پيار تنهنجو ملي سگهي ٿي نه ٿو
خواب ڪيڏو ته رڻ زلائن ٿا.

چو پلا ڪل پوڳ ٿي وسري ويئي
ڇا پلا ڪو عشق جو آ معاملو؟

ها توهان ماڻهن اڳيان ٿيو سُرخرو
ها بنا ڪنهن مرڪ جي مونسان ملو

هونئن ته محفل ۾ نشانو مان هئس
هاڻي چو ايڏو نتائي ٿا هلو

ڪا نظر اچلي اسان ٿي چاهه جي
پاڻ ڪيڏو تهڪڙن سان ٿا هلو

مان وڇاڀان پاڻ کي بستر ڪري
جي اوهان چاهيو ته ٿورو آهلو.

ڄڻ ته پوپت جي پرن کي ٿو ڇهان
جيئن مان تنهنجي چين کي ٿو ڇهان

تنهنجي چهري ڏي وڌڻ جي ڏوهه ۾
روز پنهنجين اڱرين کي ٿو ڪهان

توڏي پهچڻ تي پيو ڏاڍو اڻانگو
دل چريءَ کي ڪيئن هي ڊوڙي جوان

هن کي منهنجي شاعريءَ سان پيار ۲
تنهن ڪري رت روز دل کي ٿو ڪيان

شهر سنسان ټي وچن ټا كيئن!
ډوټ ويران ټي وچن ټا كيئن!

رنگ، خوشبو، خوشيون ۽ گلکاريون
تو سوا زيان ټي وچن ټا كيئن!

تون جځهن ټي اکين کان اوجهل ټين
عکس بي جان ټي وچن ټا كيئن!

ذکر تنهنجو نه ٿو کيان جنهن دم
لفظ حيران ټي وچن ټا كيئن!

چپ چو ڪانه ڪا ڪري پئي ۲
هوءَ ته ڪي ٻهر ٿيا، هلي وئي ۲

وقت جي ان گهڙيءَ کي ڇا چئجي
گل چڻيو ۽ تڙي ڪلي وئي ۲

نيٺ روشن ۽ چپ جبل جيڏي
پوءِ به جن ڳالهه ڪا سلي وئي ۲

گل کي ڪيئن ٿي پچائي هوءَ
کنوڻ جن کنوڻ کان جهلي وئي ۲.

اهو به سچ آ زمانو پنهنجي روايتن کي نپائيندو پيو
اهو به حق آ ته عشق آوي سدا دلين ۾ پچائيندو پيو

زمانو توکي هزار پردن ۾ ويڙهي سيڙهي لڪائي رکنڊو
۽ جلوو تنهنجو هزار پردن کي چيري چهرو پسانيندو پيو

مڙوئي رشتا هي زندگيءَ جا به توکي ڏاڍو چڪيندا رهندا
۽ عشق سارا هي بند توڙي گهڻيءَ گهڻيءَ ۾ نچائيندو پيو

الاپ اهڙو جو دل چوي ٿي ته پنهنجي دل کي به چيري رکجي
پر راز دل ۾ لڪل جو آهي سنڌ سنڌ ۾ چڪائيندو پيو.

ترائیل

مان جڏهن توکان هٿايان ٿو ڏيان
هر حسين منظر وڃي ٿو ٻيءَ جوءَ
۽. ٿو نظرن جو ٿئي ڏاڍو زيان
مان جڏهن توکان هٿايان ٿو ڏيان

تون جڏهن مون ۾ ڪرين ٿي آستان
مون ۾ پوءِ هر ڪو پسي ٿو تنهنجي روءِ
مان جڏهن توکان هٿايان ٿو ڏيان
هر حسين منظر وڃي ٿو ٻيءَ جوءَ

مون مڃيو آ تون دليلن کان مٿي آن
بس رڳو تون آن ته هيءَ دنيا وڻي ٿي
ذهن پراسرار کان پڻ تون مٿي آن
مون مڃيو آ تون دليلن کان مٿي آن

منهنجي راحت جو سبب بس تون ئي ٿي آن
جڏهن بيماريءَ ۾ هر شيءِ ڏنپ ڏئي ٿي
مون مڃيو آ تون دليلن کان مٿي آن
بس رڳو تون آن ته هيءَ دنيا وڻي ٿي.

تون ڪنارن کي ڇڏين ٿي پوئتي؟
تو صدا ڪنهن جي ٻڌي سيرن اندر؟
ڪُن تنهنجي منزلن کان اورتِي
تون ڪنارن کي ڇڏين ٿي پوئتي

تو ڇڏيو مون کي اڪيلو ڇو هتي
تڙپندو ۽ ڦٽڪندو ويرن اندر
تون ڪنارن کي ڇڏين ٿي پوئتي
تو صدا ڪنهن جي ٻڌي سيرن اندر

تنهنجي نگاهه دل ۾ ڪپي آهي جنهن سمي
هڪ سونهن جو مينار ايو دل ۾ ٿي پيو.
مايوسين کي ضرب لڳي آهي تنهن سمي
تنهنجي نگاهه دل ۾ ڪپي آهي جنهن سمي.

دل ۾ اجاري آس ڦٽي آهي جنهن سمي
تنهنجي حسن جو ڏک چين تي اچي پيو.
تنهنجي نگاهه دل ۾ ڪپي آهي جنهن سمي.
هڪ سونهن جو مينار ايو دل ۾ ٿي پيو.

جنهن ويلي تون آهين منهنجي ٻانهن ۾
دنيا کي بدلڻ جي خواهش ڀڙڪي ٿي.
ڪيڏي سونهن رچي ٿي پنهنجي راهن ۾
جنهن ويلي تون آهين منهنجي ٻانهن ۾.

ويتر دنيا سهڻي ٿي وئي ٺڳاهن ۾
تنهنجي اکين ۾ پيار جي وٽ جيئن ڦڙڪي ٿي.
جنهن ويلي تون آهين منهنجي ٻانهن ۾
دنيا کي بدلڻ جي خواهش ڀڙڪي ٿي.

نيري اپ تي اچي جهڙ جون ڪڪريون وگريون پيون آهن
هوا جي رخ تي هيڙي هوڙي بيوس ڪيڏو اڏرن ٿيون
چڙ ڪنهن من جون آسون بڻجي پاڻ اکين مان اڏيون آهن
نيري اپ تي اچي جهڙ جون ڪڪريون وگريون پيون آهن

چڙ ته امن جي جهنڊي جون ڪي وگريل وگريل چيهون آهن
چڙ ته ڦٽيون ڪي وونڻن ۾ ڪنهن بم لڳڻ سان اڏرن ٿيون
نيري اپ تي اچي جهڙ جون ڪڪريون وگريون پيون آهن
هوا جي رخ تي هيڙي هوڙي بيوس ڪيڏو اڏرن ٿيون.

مينهن جي لڙهين سان گڏجي تون وسين ٿي
ذهن سان گڏ جسم کي پڻ ٿي پسائين
۽ ڪرين ٿي ٻوڙ ٻوڙان جڏ رسين ٿي
مينهن جي لڙهين سان گڏجي تون وسين ٿي

پنهنجون سڀ شرطون مڃائي دل کسين ٿي
۽ اچي ٿي آس جا سڀ ڏيئا وسائين
مينهن جي لڙهين سان گڏجي تون وسين ٿي
ذهن سان گڏ جسم کي پڻ ٿي پسائين.

تون نشيلي، اُسُر جي ڪنهن پهر جيان
تون چٽائي ان صبح جي سوھڻي
تون وڌي آئينءَ مون ڏي لهر جيان
تون نشيلي، اُسُر جي ڪنهن پهر جيان

تون چُلين ٿي منهنجي من ۾ بحر جيان
تون جي ٺاهين مان نه آهيان، موھڻي.
تون نشيلي، اُسُر جي ڪنهن پهر جيان
تون چٽائي ان صبح جي سوھڻي.

چن چن ڪهڙي ساز جي آهي تنهنجي پيرن ۾؟
تنهنجي اکين ۾ ڪهڙو جام نرالو آهي؟
جنهن تڙپايو آس کي آهي دل جي ديرن ۾
چن چن ڪهڙي ساز جي آهي تنهنجي پيرن ۾

جر جر ڌرتي تي پئي آهي منهنجي پيرن ۾
منهنجي اکين ۾ تنهنجو پار جهڙالو آهي
چن چن ڪهڙي ساز جي آهي تنهنجي پيرن ۾
تنهنجي اکين ۾ ڪهڙو جام نرالو آهي.

رات جي ڪارنهن دنيا تان توڻي ٿي ماڪ
۽ هو افق تي ڳاڙها گل تڙن ٿا ڏس
ڪيڏا ٽنڊلا پر ڏسجن ٿا پنهنجا ٿاڪ
رات جي ڪارنهن دنيا تان توڻي ٿي ماڪ

رات جا گذري ڪنهن جا ان ۾ چڪيا چاڪ
اڳيون گولي، آءُ اچي هي مون سان ڏس
رات جي ڪارنهن دنيا تان توڻي ٿي ماڪ
۽ هو افق تي ڳاڙها گل تڙن ٿا ڏس.

تون جڏهن چير ٻڌي دل ۾ هلي ايندي آن
رات جي سانت ۾ ياد جو ويس ڍڪي
سڪ جي سمنڊ مان پري ڪيئي وڻيون ڏيندي آن
تون جڏهن چير ٻڌي دل ۾ هلي ايندي آن

تون سڄي ماحول کي مدهوش ڪري ويندي آن
روپ کي، سونهن کي، چانڊوڪيءَ ۾ ڍڪي
تون جڏهن چير ٻڌي دل ۾ هلي ايندي آن
رات جي سانت ۾ ياد جو ويس ڍڪي.

تڌڪارون تڌڪارون آهي
تنهنجي ياد جي وسطي پياري
ساري مند بهارون آهي
تڌڪارون تڌڪارون آهي

ڳوٺ سڄو هُپڪارون آهي
هر شيءِ تنهنجي هستي پياري
تڌڪارون تڌڪارون آهي
تنهنجي ياد جي وسطي پياري

حسن جي انتها نه حد آهي
ان جي گهرائي جي وڃي ڪو ڏسي
نه ڪوئي ڏينهن نه سرحد آهي
حسن جي انتها نه حد آهي.

چوهه چڪ، اچ بيحد آهي
هنجي هڪڙي نهار ۾ ڪو ڏسي
حسن جي انتها نه حد آهي
ان جي گهرائي جي وڃي ڪو ڏسي.

ڪير اچي ٿو منهنجي دل ۾
سپنو ساڀيان يا تون آهين؟
ساهه نچي ٿو منهنجي دل ۾
ڪير اچي ٿو منهنجي دل ۾

ساز چڙهي ٿو منهنجي دل ۾
تار آ سڌڪي يا تون آهين؟
ڪير اچي ٿو منهنجي دل ۾
سپنو ساڀيان يا تون آهين؟

شام نويلي شرميلي ڪنوار وانگر
هوا هلي ٿي يا ٿو ان جو گهونگهت سرڪي
ياد لهي ٿي دل ۾ ڪنهن تلوار وانگر
شام نويلي شرميلي ڪنوار وانگر

ڪٽي پوي ٿي منهن تي ڪنهن چمڪار وانگر
۽ منهنجي دل رکي رکي ٿي پيئي چرڪي
شام نويلي شرميلي ڪنوار وانگر
هوا هلي ٿي يا ٿو ان جو گهونگهت سرڪي

رات جي چوٽ جيان تنهنجي اکين ۾ اسرار
تون ڀلي گهور، ڀلي گهور، ڀلي گهور پرين
اڻ ڪيل تنهنجا انهن مان بگن پيا اقرار
رات جي چوٽ جيان تنهنجي اکين ۾ اسرار

تون ڪڏهن رُسيئن نه مون کان نڪو ٿينءَ تار
تون ڀلي دور، ڀلي دور ڀلي دور پرين
رات جي چوٽ جيان تنهنجي اکين ۾ اسرار
تون ڀلي گهور، ڀلي گهور، ڀلي گهور پرين.

پرينءَ جي ياد به هاڻي اچي نئين ڍنگ سان ٿي
نه ڪنهن جي ڏسڻ تي، نه گلڻ تي نه شرمائڻ تي
اسان کي ذات به هاڻي ڏنگي نئين ڍنگ سان ٿي
پرينءَ جي ياد به هاڻي اچي نئين ڍنگ سان ٿي

اسان جي دل به تڙبي هاڻي نئين رنگ سان ٿي
نه ڪنهن جي رسڻ تي، نه ملڻ تي نه للچائڻ تي
پرينءَ جي ياد به هاڻي اچي نئين ڍنگ سان ٿي
نه ڪنهن جي ڏسڻ تي، نه گلڻ تي نه شرمائڻ تي

تنهنجي قربت سمجهايو ڇا آهي خوشي
توڪي ڇمڻ سان وڻيم هڻڻ حياتيءَ جو
حسن دنيا کي سمجهايو ڇا آهي خوشي
تنهنجي قربت سمجهايو ڇا آهي خوشي

تنهنجي سونهن بڻايو مون کي آدرشي
پرينءَ جي ڀر ۾ گهارڻ واري حياتيءَ جو
تنهنجي قربت سمجهايو ڇا آهي خوشي
توڪي ڇمڻ سان وڻيم هڻڻ حياتيءَ جو

دل گهڻو ئي ٿي گهري پر ڪيئن توکي چاهجي،
هي زمانو، لوڪ جون نظرون ۽ پنهنجا خالي پيٽ،
توڪي چُمجي، توکي پنهنجين اکڙين ۾ لاهجي،
دل گهڻو ئي ٿي گهري پر ڪيئن توکي چاهجي.

دل کي هاڻي ڪيئن تنهنجي چاهنا تان لاهجي،
هي سمو، انبوهه ماڻهن جو ۽ تنهنجي اک ٿيٽ،
دل گهڻو ئي ٿي گهري پر ڪيئن توکي چاهجي،
هي زمانو، لوڪ جون نظرون ۽ پنهنجا خالي پيٽ.

سانت جو شور تو ڪري پاڳل
تيمي سُر ۾ ڪو ساز چيڙ پرين
آهي ڪيڏو ويو اينگهي ٿي پل
سانت جو شور تو ڪري پاڳل

مان ازل کان رهيس ايئن وگريل
مون کي پنهنجي هٿن سان ميڙ پرين
سانت جو شور تو ڪري پاڳل
تيمي سُر ۾ ڪو ساز چيڙ پرين

ڪير تنهنجي اچڻ جي آڻي خبر
هي هواءِ رات يا ستارا هي
ڪنهن کي حوصلو نه آهي پر
ڪير تنهنجي اچڻ جي آڻي خبر

ڪيئن دل مان اٿي رهي آ ڇر
ڏس آڪين ۾ لڪل اشارا هي
ڪير تنهنجي اچڻ جي آڻي خبر
هي هواءِ رات يا ستارا هي

ڏس جهڙي ٿاري پئي ۲ ڪيترو
دور کان آڏندو اچي ويٺو چئون
۽ سڄو هي جهڙ ڪيڏو ٿي ويو
ڏس جهڙي ٿاري پئي ۲ ڪيترو

ڏس ته منهنجي دل لڏي ۲ ڪيترو
جيئن ٿي ان تي اچي ويٺينءَ تون
ڏس جهڙي ٿاري پئي ۲ ڪيترو
دور کان آڏندو اچي ويٺو چئون.

تنهنجي اکين جون ڳليون آهن اداس،
تنهنجو چهرو دانهن چڻ ڪائي ٿو ٿي
مان ٿو پائيان واس تنهنجو آس پاس
تنهنجي اکين جون ڳليون آهن اداس

تنهنجي ڪمري جي هُجان اونڌاهه ڪاش!
تنهنجو جنهن سان روپ ٿو ڳالهيون ڪري
تنهنجي اکين جون ڳليون آهن اداس
تنهنجو چهرو دانهن چڻ ڪائي ٿو ڪري.

اڃان هُن ڪنيو پير آهي ئي مَس
 تہ ڇم ڇم سڄو ڳوٺ آ ٿي ويو
 وڇائي ڇڏيو پاڻ کي آهي ڳس
 اڃان هُن ڪنيو پير آهي ئي مَس

اڃان هُن ڇنڊيا وار آلا ئي مَس
 تہ رم جهم هي منهنجو ذهن ٿي ويو
 اڃان هُن ڪنيو پير آهي ئي مَس
 تہ ڇم ڇم سڄو ڳوٺ آ ٿي ويو

لٿو منهن پٽو، ڪنڌ لڙيو، ڪرنگهو پڳو
رسي چيبي ماس ۾، ڦٽڪو ساھ ڏنو
ڌرتي سڏڪي سانت ۾ موتيو ماڪ پٺو
ڪوئل گُرڪي ڪوڪ ڪئي ڪبو تر رنو
جهريو جهور چٽو، ماءُ هلي پت پيچري

بنجامن مولائيزي، آفريڪي شاعر ڪي هڪ فوجيءَ کي مارڻ
واري الزام ۾ ڦاسي ڏيڻ جي ردعمل ۾ اچي لکيل

وري هڪ پيرو مون کي مات ڏئي وئي
وري اظهار ۾ مون کان کڻي وئي
کڻي بادل نگاهن جا مٿان مون
رٿاري، منهنجي دل کي ۽ هلي وئي

رڳو هڪ نينهن آهي هن جهان ۾
جو ڪنهن کي ٺاهي پي ۽ ٻاهي پي ٿو
وري ويساهه پختو ڪيو اسان ۾
حسن، جيڪو سدائين اُتري ٿو

جي مون ۾ عشق جي آوي نري وئي
ته لڳندو زندگي پالهي لنگهي وئي
ڏئي ڪيڏي خوشي هوءَ اوچتو وئي
وري هڪ پيرو مون کي مات ڏئي وئي

نه ڏس مون ڏي چٽائي هن ويٺي
متان چهري جي لالي ڪجهه ٻڌاوتي
ٻڌي اقرار جون سرباڻيون جا
خوشي ٿي رنگ چهري جا مٽائي
اها ٿورو لڪائي مان وٺان پوءِ
ملن ٿو توسان مڱ تي مرڪ آڻي
نه ڏس مون ڏي چٽائي هن ويٺي.

وائیون

۴

گیت

جا ٿي منهنجي من کي رولي

تو ۾ آ ساوڙ

اڙي او! ويسري،

ڪيئي ڏينهن لنگهي ويا آهن

اچ تون هن سانوڙ،

اڙي او! ويسري،

ساري توکي ٿاري ٿاري

۽ هوانبن وڙ،

اڙي او! ويسري،

وري دل ٿي هرکي پيئي

تنهنجي لاءِ ڏسڙ،

اڙي او! ويسري،

ساوا پيلا پن وٽن ۾

سرءُ آءُ ڏسڙ،

اڙي او! ويسري.

(1984) ۾ حڪومت طرفان ڌاڙيلن خلاف آپريشن جي
نتيجي ۾ ڪڍي مان لڏپلاڻ وقت لکيل

آئي! منهنجو ڀائرو
گني ڪير ويا
ٽن ورهيا آهيڪلو
وڻن پاڇا لڙيا
جهجي جيءَ پيا
ٽن ورهيا آهيڪلو
اڪيون، ڪُنيون، سڪڙيون
گالي پٽ رهيا
ٽن ورهيا آهيڪلو

آس اکين ۾ پاڻ تي
ڦرڪي چپ پيا

ٽن ورپو آهيڪلو

پنهجي گس تي اوڀرا
ڪنهن جا پير پيا

ٽن ورپو آهيڪلو

جيءُ پياري جوءُ کي
چڏي هير ويا

ٽن ورپو آهيڪلو

پرين تون ته هلي آ هيڪر
آهي مند اداس.

پنهجن مست نگاهن ڪي تون
پنهجن ڪارن وارن ڪي تون
پنهجن وچ وراڪن ڪي تون
چڏ پڪيڙي
آهي مند اداس.

پرين تون ته هلي آ هيڪر
پنهجن تهڪن جي تالن ڪي
پنهجن سُرڙن جي سازن ڪي
پنهجن چيڙن جي ٽاڪن ڪي
چڏ تون ٽوڙي
آهي مند اداس.

پرين تون ته هلي آ هيڪر
تنهنجي نيٽن جي مرڪڙ جي
تنهنجي سيني جي سهڪڙ جي
تنهنجي نڪ جي موڙڙ جي
ياد وڪوڙي
آهي مند اداس.

تون ته نمن جي چانو
مون لاءِ نتھڻ اس ۾
تڏي پاڻيءَ جا ڀريل
تون مٽيءَ جا ٿانو
مون لاءِ نتھڻ اس ۾
توسوا هي لوڪ چڻ
کان کان ڪندڙ ڪانو
مون لاءِ نتھڻ اس ۾
تون ئي ان منهنجو آجھو
تون جيئڻ جا ڏانو
مون لاءِ نتھڻ اس ۾

اٿي آڏيءَ رات جو نندون ڦٽائي،
مون لاءِ سوچي ٿي-
هوءَ ننڍڙي ٻار کي سيني سان لائي،
مون لاءِ سوچي ٿي-
آئيني جي اڳيان اکيون جهپڪائي،
مون لاءِ سوچي ٿي-
ڄلھي جي ڀرسان جھرڪيون ھيرائي،
مون لاءِ سوچي ٿي-
وھاڻي کي زور سان پاڪ ڪري پائي،
مون لاءِ سوچي ٿي-

گهمندي گهمندي باغ ۾
ڏسي ڳاڙها گل

اڃ وري پنهنجو پرين آ ياد پيو.

رُت بست جي سورج تي
ڏسي جهڙ جي جهُل

اڃ وري پنهنجو پرين آ ياد پيو.

هلندي هلندي لوڪ کان
ٻڌي ساڳيا هُل

اڃ وري پنهنجو پرين آ ياد پيو.

ساري پنهنجو سپرين
ورجائي هيءُ پُل

اڃ وري پنهنجو پرين آ ياد پيو.

ڪنهن مسافر جا ڏسي
ڳاڙها گل پڳل

اڃ وري پنهنجو پرين آ ياد پيو.

وقت کي کاڌي کجي
کيئن کنهن کي ڳولهجي.

پونءِ تئل، تريون چني
اپ اٿائو، باهه ڏي
کيئن کنهن کي ڳولهجي.

هن جي ڪچ تي ٻار آ
هوءَ نه ساڳي پانءِجي
کيئن کنهن کي ڳولهجي.

روپ جي رفتار تيز
ٿو گلن ۾ پيهجي
کيئن کنهن کي ڳولهجي.

درد ڪوهيڙو ٻڙيو آ
ڪونه ٿو سونهون سُجهي
کيئن کنهن کي ڳولهجي.

تنهنجو چھرو لال
ڪنهنجي اکين جي رانيوئن سان -
تنهنجو چھرو لال
تنهنجي چپن جي چاٽ تي آ
هيٺڙو هي پامال
تنهنجو چھرو لال
تنهنجي اکين جي ڀر ۾ لڻيل
اوسين ٿو بي حال
تنهنجو چھرو لال
تون ئي آهين جيڪا آهين
باقي سڀ جنجال
تنهنجو چھرو لال

گيت

(پاڻياريءَ جو گيت سنڌوءَ ۾ سوکھڙي وقت)

ڪيڙي ڪاري واري آهي
هاڻ ته واري ٿي واري آهي.
سنڌو هڻندو هو جت چوليون
پاڻ پڇايون هون جت چوليون
تو جا جوءَ سنڀاري آهي
هاڻ ته واري ٿي واري آهي.
ڪيڙا ڏينهن لنگهي ويا آهن
ڏاڍا ڏک ڏنگي ويا آهن
ونجهه نه ڪو ڪا ناري آهي
هاڻ ته واري ٿي واري آهي.
تنهنجا جذبا سنڌوءَ پيٽ
منهنجون آسون ان ۾ پيٽ
ڪيڙي تن ۾ ياري آهي
هاڻ ته واري ٿي واري آهي.
اڪيون پاڻي، پاڻيءَ ڪارڻ
سڪن جي ته وراڻيءَ ڪارڻ
پنهنجي سڪ نياري آهي
هاڻ ته واري ٿي واري آهي.

گيت

جيڪو مڇ مچائي وئي ان
هاڻي ان ۾ ڪاٺيون سور
مون سان اور

جيڪي تنهنجي ڳجهه جون ڳالهيون
چاهي زماني جي راهن ۾؟
چاهي محبت جي ٻانهن ۾؟
عشق جي تارازيءَ ۾ تور
مون سان اور

جيڪي تنهنجي ڳجهه جون ڳالهيون
رنج سندو جو گهاٽ ٻيو آ
داغ ڪري سودا ٻيو آ
هاڻي پنهنجي دل تان ڪور
مون سان اور

جيڪي تنهنجي ڳجهه جون ڳالهيون
تنهنجي پريت وهائي ڳوڙها
منهنجي پريت پيئي ٿي ڳوڙها
ڪير چئي آ ڪنهن جي زور
مون سان اور

جيڪي تنهنجي ڳجهه جون ڳالهيون

پڻي چاڀي لاءِ
نعين شاعري

2010_ بوڏجا ستايل

پاڻيءَ جڏهن اسان جا پير ڪڍيا
ته اسان سڱ جي تلاش ۾
سهڪندڙ ڪنهن جاءِ تي اچي پهتا سين
۽ ان لمحي جي بيوسي، اسان جي چهرن تي
ڏسڻ لاءِ
موٽرڪارن وارا، پنهنجي ضمير جي تسڪين خاطر
اچي پهتا-
هنن اسان سان همدرديءَ جو اظهار ڪيو-
ڪيترن لاءِ همدرديءَ جو اهو اظهار

بس! هڪڙي ئي دفعي لاءِ هُيو -
 اُگهاڙن ۽ اُکڙجي ويل پيرن سان زندگي گزارڻ
 انهن جي مشاهدي ڪرڻ کان
 گهڻو مختلف آهي -
 ڪنهن ڏنڌريل جي، هڙان وڙان مدد ڪرڻ
 صدقي، خيرات، زڪوات جي نالي ۾
 سولو ڪم آهي -
 ائين ڪرڻ سان گناهين جو بار گهٽجڻ جو
 احساس پيدا ٿئي ٿو -
 ۽ ماڻهن جي بيوسيءَ جو تماشو ڏسڻ
 ان ڪري به ضروري ٿئي ٿو
 ته يقين ٿي سگهي ته
 هن هُجوم کي امداد وٺڻ جي طلب
 ڪيڏي گهڻي آ
 ۽ پنهنجي حالت بدلائڻ جي همت
 ڪيڏي گهٽ!!

عشق جو آسمانُ گهمي ڏسندينءَ
پاڻ کي بي نشانُ ڪري ڏسندينءَ

دل پَٽي پاڻ کان پري اُچلي
جسم جو باردان گڏي ڏسندينءَ

مارُ ڪيڏو نگاهه جو ٿو ٿئي
گهورَ جو تيز کان هڻي ڏسندينءَ

وصل جون سي گهڙيون جي ٽپڪي پون
هجي اِمكانُ ته جي ڏسندينءَ

محبت جون ڳالهيون

محبت جون ڳالهيون
جڏهن هن کي هاڻي ڇڄوريون لڳن ٿيون
تڏهن دل چوي ٿي
نئين ڪا محبت جي هڪڙي ڪهاڻي پڌائڻ
شروع ڪيان
..... هلي جيڪا هزار راتين کان اڳتي
اجا اڳتي ..... اڳتي،
۽ پاڻ هروڻي هيوستن جو آلاپ پيدا ڪيان
..... ۽ آئي لويو. وري مان به ڳايان
.....

جسم جي ڪراڙپ

اڪلائي،

بيروزگاري،

معاشي مسئلا،

...نئين ان ڪهاڻيءَ ۾ بي معنيٰ پاسن

....نئين سا ڪهاڻيءَ، هلي جيڪا هزار راتين کان اڳتي

بي معنيٰ پاسن اهي سماجي رشتن جا پنڌن.

..... رڪاوٽ وجهن ٿا جيڪي دلين ۾

محبت جي ان، مان ڪهاڻي ڊگهيءَ ۾،

اولاد کي پنهنجو همراز ٺاهيان،

معصوم ٻارن جي ٽهڪن کي ڪوئي ترانو ڪيان

۽ دوستن جو ڪو مضبوط لوڙهو اڏيان،

چڱيرن، مٿين کي ميڙي نبيرو ڪريان

.... محبت جي ان ريت کي گڏجي اڳتي وڌيان

.....

..... اڃان مان ڪهاڻيءَ کي اڳتي وڌايان

جنوني سياست،

اڃان جنهن کي ماڻهوءَ جي ناحق لهوءَ ۾

وهنجڻ جي آهي تمنا،
اڃا جنهن کي ڪاٽي ڪڍڻ لاءِ
... بيگار گهرجي
انهيءَ کي محبت جي نئين ڪا ڪهاڻي
پڌائڻ شروع ڪيان
..... هلي جيڪا هزار راتين کان اڳتي
.. مون کي ان ڪهاڻيءَ لاءِ ڪردار گهرجن
... انا جي هڏي تن جي ڪرنگهي مان نڪتل ٿي
اها مان ڪهاڻي ايڏي وڌايان،
جوهر ڪو محبت جي سنهڙن سرن کي
..... پنهنجي ڪنن ۾ سانڍي رکي-

اچي نيٺ جذبن جا تاندا ڦلا ٿيا
نه تنهنجي چين مان مگر ڦوڪ نڪتي

سدائين رهيو جسم دڳ ۾ رڪاوٽ
دليون ڪو نه مليون، رڳو هُوكَ نڪتي

جدائيءَ ڏنا جهير ڪوئل کي جيئن ئي
لڪا ڳوڙها اندر، ٻُهر ڪُوءَ نڪتي

عقل کان نه سلبِي ڳجهارت دلين جي
نتيجو ٻُڙي آ، جي هڪ چُوکَ نڪتي.

بغداد تي حملو

امريڪا ۽ ان جي اتحادي فوجن
بغداد تي
بمباريءَ جو پهريون وسڪارو شروع ڪيو
۽ بلڪل ان ئي سمي
تو مونکي اها ڳالهه چڻي ڪري پڙائي
ته تنهنجو مون سان عشق جهڙو ڪوبه تعلق ناهي-

ويچارو بغداد،

۽ ان جون گجون

۽ ان جا گلاب

۽ ان جا پارڙا...

ويچاري منهنجي دل

۽ ان جون حسرتون

ان جا خواب

۽ ان جا ارمان...

بغداد کي برباد ڪرڻ وارن جي دعويٰ آهي ته هو

ان کي پيهر تعمير ڪندا!

پر افسوس،

جو منهنجي دل لاءِ اهڙو ڪوبه واعدو ڪيل ناهي!!

نظم

جڏهن دل تمنا ڪرڻ ٿي نه چاهي،
گهرڻ ٿي نه چاهي،
جو گهرجي ٿو ان کي-
جڏهن هڪڙي وگ تي
اچي پنڌ پهچي-
۽ پوءِ اتي ٿي ڄمي بيهي رهجي-
نه اڳتي ٿي وڌجي،
نه پوئتي ٿي هٽجي-
نه وگ کي وڌائي
پنڌ کي گٽائڻ جي ڪوشش ڪجي-
نه ڪو روچ رازو منزل نه ماڻڻ جو
پيدا ڪجي-
پلا اهڙي لمحي کي
سانڍي رڳڻ جو جتن ڪو ڪجي؟
فنا جي سفر ۾
اندر ٿي اندر ۾
هڪو ڪري پاڻ
اڇلائي ڇڏجي؟

زبيده

(منهنجي پيڻ منهنجي ڌيءُ)

وڏي پيڻ منهنجي
ننڍي ڌيءُ بڻجي
گگن تان اُگڻ تي اچي آ لٽي -

مونکي جنهن ڪرايو سفر عرش جو
لفظن ۾ رهن جي هئي جادوگري -
منهنجي لاءِ ”گلُ جائو سم سم“ هئي
اها لوڪ گيتن جيان هئي مٺي -

گڏي چيلهه تي جنهن هئو مونکي گهمايو
گڏيءَ جيان اچي آهتن ۾ پئي

منهنجي لاءِ وڏيون چمارون پني
گذاري سگهي ڪانه پنهنجي وهي

۽ مان ڪيو عزم ان سان اهو
اڏي! مان گهڻيل تنهنجا ارمان سارا
ويا جيڪي ناموس تان وارجي
جهلي چيچ سوڙهين گهٽين مان ٽپائي
وڏين شاهراهن تي پهچائيندس
تون پنهنجي جوانيءَ کي پورو ڪجان -
مان تنهنجو آڻو ۽ پاءُ ٿيندس - !!

هر ڪو ماڻهو هلي ٿو پاڻيءَ تي
پير هن جا زمين تي ناهن

سڀ کي گهرجي جواز نفرت جو
عاشقي، شاعري روا ناهن

مان سڃاڻپ کان ڪيئن آجوتيان
مون تي هي جار ڪنهن وڏا آهن

منهنجي ملڪيت سڄي خدائي آ
ڪوڙا قبضا سين ڪيا آهن

خيرپور جون گجیون
سج لهندڙ کي پنهنجين ٿارين جي وارن
۾ سوگهو ڪيو -
هر ويرانی کي
آباد ۽ سهڻو ڪيو -
چنڊ کي رات جو
هٿڙا گهمائي ننڊا ڪو ڪيو
خيرپور وانگيان
منهنجي دل جي نگر ۾ به
جهرمٽ ڪيو -
خيرپور جون گجیون -

تون جا منهنجي هير
تون آهين ڪير؟
ٻڌائين چونه ٿي مونکي

تون منهنجي اندر جي آن ڏير
تون منهنجي ظاهر جي زنجير
تون آهين ڪير
ٻڌائين چونه ٿي مونکي

تون مون لاءِ سونا سونا سنگ
تون مون لاءِ ڳاڙها ڳاڙها پير
تون آهين ڪير
ٻڌائين چونه ٿي مونکي

تون مون لاءِ اچرج
جي آن گهڙي

تون مون لاءِ
اڻ ٿر آن تقدير
تون آهين ڪير
ٻڌائين چونه ٿي مونکي -!!

زمانو زور لائي ٿو
۽ مونگي ڪري محروم تنهنجي حسن کان
ڀاڳل بڻائي ٿو
هو چاهي ٿو
ته جيڪو حسن هو ماڻي سگهيو ناهي
اهو ڪو ٻيو به ماڻي ڇو؟
زمانو جنهن کي چئجي ٿو
اهو محروم، بزدل، ارڻ سهو ماڻهن جو جتو آهي
انهيءَ کي جو ڌڪاري ٿو، ڏٺاري ٿو
ان کي عشق چئجي ٿو
زمانو ان جو ويري آ
۽ هو پڻ،
زمانو جو—!!

سوانحي غزل

Tribute to family & friends

زندگي منهنجي حصي ۾ جيڪا آئي
ساڻ خوشين جي اداسائي به آئي

باگ، نيڪي، هير، گهر جون رونقون ۽
۴ وشال مَنَدار، مثال ان کان سوائِي

دل جي دھ دھ جون صدائون جو گنايون
۴ اچي ارشاد منهنجي دل ٻڌائي

جوسلن کي پست ٿيندي جيئن ڏٺو آ
فيض ۽ آصف جي ياري راس آئي

هڪڙي لمحي ۾ اچي مان قيد ٿيو هان
ان جي گذرڻ جي گهڙي پر ڪا نه آئي

پينرون ٿيون چيريون تائي اُت ۾
پاءُ پاڇائي به چڻ منهنجي ڪمائي

ساز ڪڍي پيار مان ”بابا“ چوي ٿو
هيءَ به هڪڙي سوکڙي آهي خدائي

دل چوي بابي امان کي ڪو ٻڌائي
اڄ وري ڏاڍي اوهان جي ياد آئي.

باک، نيڪي، هير = ٽيئرن جا نالا

وشال ۽ مثال = پتن جا نالا

ارشاد = گهرواري

فيض = فيض الله پيرزادو (دوست)

آصف = آصف فرخي (دوست)

دنيا جي مسافت ۾ ٽڪس، چور ٿي پيس
تنهنجو وجود ذهن جي لاءِ سڄ پلنگ آهي

تون منهنجي حياتيءَ کي نئين معنيٰ ڏني آ
هر موڙ گذرگاهه جو، نئين قوس قزح آهي

مان ڪيترن خانن ۾ حياتيءَ کي ورهايو آ
جنهن خاني جي گهر ڇاپي آ، ان ۾ هور ڪيل آهي

مان روز ٿو برباد ڪريان پنهنجي ڪمائي
پرپور حياتيءَ جو جيءُ، روز مرڻ آهي

منهنجي دل جي اڪيلي ورڻ تي
اچي ٿي ڪوئل جڏهن به ڪوڪي
انهيءَ کي خاموش ڪيئن ڪرايان
ڪيئن لنوايان مان عشق ازلي
ڪيئن ٻڌايان
تو کي ته هاڻي سنسار سُونو لڳي رهيو آ
اندر ۾ اُونو وڃي رهيو آ
ته تنهنجي ڪچ ۾
لڪائي منهن کي
رهيل حياتي گذاري ڇڏجي.

سوا تهنجي عنايت جي
پلا پيو پاڻ وٽ چاهي

هتي دنيا اکين اوجھل
رسايو تو هتي آهي

هيس اڻ چاڻ هر شيءِ کان
نه ٿي جاتم قصو چاهي

رڳو آ ياد تنهنجو هت
ڪڍو جنهن تار مان ڪاهي.

”عدت ۾ ويٺل سنڌ ڄاڻيءَ لاءِ“

اڙي شاهزادي
هي درٻار ۾ سڀ سوالي
ڪٿان کان ڪهي
تنهنجي ديدار لاءِ اچي گڏ ٿيا هن
هي سورج جا ڪرڻا
هوا جا هي جهُوتا
چاندوڪي راتيون
گلن جون قطارون
پاڙي جي گهٽي
محفل جي رونق
لباسن جا جهُرمٽ
اهي سڀ مسافر ترسيا پيا هن
انهن کي تون پنهنجي خيرات ڏئي ڇڏ
ڏئي ڇڏ تون ڪنهن کي مُرڪن جي پيالي

۽ ڪنهن کي تهڪن جا ڪجهه سڪا
۽ ڪنهن کي جلون جي روشن بينائي
اڙي شاهزادي
تون پنهنجي خزانن کي تالا نه هڻجان
تون پنهنجي ڏکڻ کي سپن ساڻ وندجان
اڙي شاهزادي
ڇا توکي خبر آ
ته هن زندگيءَ جي سُهاني سفر ۾
اسان کان جي هٿڙو ڇڏائي وڃن ٿا،
ڪاڏي وڃن ٿا؟
اهي جيت جي ليڪ جلدي ٿين ٿا
اسان پڻ اها جيت جي ليڪ چاهيون ٿيڻ ٿا
اهو ڊوڙ جي راند جو قافلو آ
ڪي جلدي پُڄن ٿا
ڪي اڃان ڊوڙ جي قافلي ۾ ڊڪن ٿا
اسان سڀ انهيءَ ڊوڙ ۾ گڏ آهيون
انهيءَ قافلي کي هلڻ ڏي
اڙي شاهزادي
تون پنهنجي خزانن کي تالا نه هڻجان
سفر جاري رکجان.

عشق جو بيان آهي

عشق جو بيان آهي
ڪيترو ٻڌي سگهندينءَ
زندگي ته ٿوري آ
ڳالهه هڪ گهڙيءَ جي آ
۽ اها گهڙي هڪڙي
زندگيءَ ۾ معنيٰ ڪا
ڪيئن ٿي ڪري پيدا
ان کان پوءِ حياتي هيءَ
ان گهڙيءَ جو اينگهڻ آ

هر طرف اهي ٻئي رنگ
هر طرف اها خوشبو
چو طرف پکيڙ آهي، پُونءِ تي بهار آهي
حُسن ترورا آهي
ڪيترا ڏسي ڏسندينءِ
عشق جو بيان آهي...

پير ڪيئن ڪريا هئا جڏ
ڏار ڪي تو ڏوٿيو هئو، ياد ڪر انهيءَ ڏن ڪي
نيٺ تنهنجا ٽنڊريل هئا
ڪيترن ئي خوابن سان
منهنجي دل به ٽنڊريل هئي
ڪيترن ئي جذبن سان
بسن اهو ئي هڪ لمحو زندگيءَ ۾ افضل آ
باقي سڀ وڌاءُ آهي
عشق جو بيان آهي...

ياد ڪر جڏهن منهنجي
اک ۾ پيو ڪڱ هئو
زور سان تو ڦوڪيو هئو
ڏکي پلئ ڪو ملڻ جو

ڪوسڙو اهو احساس
روح ۾ رهي پيو آ
بس رڳو اهو احساس
منهنجي لاءِ جواز آهي
توسان ايڏي قريت جو
تون ڀلي هلي وئي آن
منهنجي لاءِ مون وٽ آن
دنيا سان منهنجو چاهي...

غصو

اشارن ۾ ڳالهيون ڪرڻ جو زمانو
گهڻو وقت ٿيو جو گذري ويو آ
شهر جي غصي کي
ناهي ضرورت ڪنهن ديوار جي
جوان تي اڪر جي
اعلان بڻجي
ماڻهن جي آڏو ظاهر ٿئي
هاڻي ته هر شيءِ
جيڪا به سچ آ
جيڪا به حق آ

هر ڪنهن جي آڏو موجود آهي
رڳو بي حسي آ
رڳو بي وسي آ
ڪو سرواڻ نه آهي
ڪوئي سالار ناهي
رڳو دعويٰ وارا آهن بچيا
انهن کان جي پڇجي
سياست جي بازيگرن کان جي پڇجي
چون ٿا ته ٽڪراءُ جو وقت ناهي
۽ فرد جيڪو پنهنجي ئي گهر ۾
محبوس آهي، تي وي ڏسي ٿو
پاراتو ڏئي ٿو
انهي کي جنهن هن کي
مٿي وارو هٿ ڏئي سمجهايو هئو
”خوشحالي ايندي
جي ٽيڪنالوجي ترقي ڪندي!!
سياست ۾ ڇاهي!
۽ هاڻي هر شيءِ آ. Live ٿي وئي
ٽيليفون ۽ نيت سستا ٿيا هن
پئي پاسي
B.P، شگر، ڊپریشن وڌيا هن،

ايوان سارا اغوا ٿيا هن،
فرد جو فرد سان رابطو ڪو نه آهي.
”رگو مان“ جي ٿيوري هلي آ رهي
۽ پنهنجي ڪمري ۾
محبوس سو شخص
سوچي رهيو آ
هائڻي اهو ڪم به ڇا
ٿيڪنالوجي ڪندي.
چينل مان نڪري
هر شخص ٻاهر اچي
ٺاهو ڪو چنڊو غاصب جي منهن تي
وهائڻي ڪڍي.

سونهن جي پاسي ٿيڻ چاهيان ٿو مان
پيا ڇڏي توڙي ٿيڻ چاهيان ٿو مان

تو اڃا ناهي فنا تي غور ڪيو
۽ فنا تو ۾ ٿيڻ چاهيان ٿو مان

تنهنجي اُٺ تڙ جو ته آ. احساس پر
پاڻ کي ظاهر ڪرڻ چاهيان ٿو مان

تنهنجي يادن جو وڃائي غاليڇو
۽ مٿان ان تي سُمهڻ چاهيان ٿو مان

باک جي شادي جي حوالي سان

هڪڙي حسين سوچ
تخيل ۾ رهي
ان کي بيان ڪرڻ لاءِ
مون شاعري ڪئي
هر ڪنهن پڇيو ته ڪير
اها ڪير ٿي لڳي
ساڌڻ جي هوندي به مگر
ارڻ سٺي رهي
سو حسن نيٺ روپ وٺي

سولهن جون سو سورئون

منهنجي گهر لٿو
۽ کير جهڙي ليڪ
افق تي ڪڍي ويو
هڪ نئون سفر شروع ٿيو
منهنجي حيات جو
۽ وگ وگ گل ٿڙيا
ڏينهن رات جو
مون کي ڏنائين فرحتن ۽ راحتن
جو سمنڊ
جنهن مان ٿيئون هڻي
مان توانو سدا رهيس
ڪاوڙ نه مون کي آئي
ٿڌو آيس ٿي ويس
هر ڪنهن لاءِ مرڪ منهن تي
اوڍي سدا رهيس
ٽهڪ هن جا سدا سرهاڻ واس ڏين
لڙڪ هن جا اندر جو چير ڦاڙ ڪن
منهنجي مزاج منهنجي عمل جي
اها ڪنجي
اڄ هڪ نئين تخليق جي لاءِ مون سپرد ڪئي
آهي دعا ته حسن ۾ هن جي

بقا رهي

پنهنجي وجود سارڻ

اجالا وڃي ڪري

هن ڪائنات کي نئين خيرات

هوءَ ڪري

منهنجي حيات جي اڻٽو باگ

سڀ ڏسو

هيءَ ڪنوار منهنجي پيار جي

آ ساڳ

سڀ ڏسو

باگ (وڏي ڌيءَ)

منهنجي ڪهڙي هستي آ !!

منهنجي ڪهڙي هستي آ !!
ڪائنات ۾ تون آن، حسن جي تجلي تي
هر وجود جي آڏوروشي پکيڙين تي
ڏينهن جو تون سج آهين
رات جو به چنڊ سان گڏ
بي شمار تارا آن،
ڪيتري آياڻي آن
تون نه ٿي اهو ڄاڻين
تنهنجي هڪڙي چمڙي ۾

پل اها هجي ڪن پل،
هوندي ڪهڙي مستي آ؟

تون جڏهن ملين ٿي ۽
ٿورڙو ڪلين ٿي پوءِ
ڪيئن هي سڄو پاڙو
بيخوديءَ ۾ جهومي ٿو
تنهنجي آڏو مان چاهيان
منهنجي ڪهڙي هستي آ

هي اداس بستي آ
جيڪا منهنجي دل آهي
پر انهيءَ جي سرشاري
ساري تووهيڻي آ
منهنجا هٿ ٻڌل آهن
ڪيئن توکي ترسان
تون پين وهيڻي آ
ڪيئن دل کي مان دائم
فرحتن ۾ ڪيڏاڀان؟
منهنجي ڪهڙي هستي آ
هيءَ اداس بستي آ

آدميءَ ۾ پستي آ
 درگذر ڇڏي هت مان
 ره گذروئي اهڙي
 جنهن ۾ ساڙ، ڪيني جي
 گپ، چڪ پکڙيل آ
 پير جنهن مان هاڻي، هو
 ڪيئن ڪڍائي؟ سوچي ٿو.
 پيار جا حسين جهرڻا
 پوئتي ٿي رهجي ويا
 جن ۾ ٽوپجي ماڻهو
 مرتبو هو ماڻهندو
 هاڻي ڪهڙي هستي آ
 آدميءَ ۾ پستي آ

جان منهنجي سستي آ
 تون جڏهن پڌر چاهين
 حال پنهنجو اوريان مان
 تنهنجو ڌيان مون ڏي ٿئي
 پوءِ مون کي ڇا گهرجي
 دل کي ايئن اوتيان مان
 جيئن نار جون لوتيون

۽ اهو هلي هر دم
ان ۾ پاڻ جو ٿيان مان
وهندي وهندي گهجان مان
منهنجي ڪهڙي هستي آ
منهنجي جان سستي آ

تنهنجو روپ آستي آ
تنهنجو ساٿ لمحي جو به
منهنجي لاءِ حياتي آ
ڪيڏي هونئن ڏکي آهي
وگ وگ وڌو آ
پاڻ کي گهڻو آ
ڪيئن مان ڪٿيان هان، جي
تنهنجي ساهه جي ٽنوڻي
ڪو نه مون کي سيڪي هان
۽ تنهنجي جسم جو بخمل
نه ٿڌ کان بچائي هان
تنهنجو روپ آستي آ
منهنجي ڪهڙي هستي آ

نظم

روڪي وجهين هان!

آڪين مان نگاهون رسن جيان وڻي
انهن سان چڪي مونگي پنهنجي بدن سان
چپي چڏين هان
هٿن کي مروڙي پنهنجي هٿن سان
منهنجي چپن کي پنهنجي چپن سان
وڏي مينهن وانگي پچائي چڏين هان
دوبيءَ جيان
ورائي ورائي ساڻو وجهي
وجودئون ئي مونگي وچائي چڏين هان
اڙي اوپياري
وچڻ چوڏنئي
روڪي وجهين هان.

نظم

وري چوندي ته ايڏا ڪوڙ
تون چو ٿو هڻين مون سان
جڏهن هن کي پڌائيندڻ
ته تنهنجي روپ جي هڪڙي ادا
مون کي ملي ماتوري ڊڪشت ۾
ته مان جهٽ ۾!
اها تصوير ڪمري ۾ لڳائي آ
۽ تنهنجي سڪ لاهڻ جي
نئين ڪوشش ڪئي آهي

مڃيندي ڪانه ۽ چوندي
ته ايڏا ڪوڙتون چوڻو هڻين مون سان.
جڏهن هن کي ٻڌائيندم
ته توکان پوءِ سمورا ڏينهن
اڳيون منهنجون رهيون اٽڪيل
تنهنجن ڏورن جي جادوءَ ۾
قابوءِ ۾ رهي ئي ڪانه پئي دل جا رڳو
هلي ويندي توڏانهن ٻوڙي پئي
کلي چوندي ته ايڏا ڪوڙتون
چوڻو هڻين مون سان
مگر مون کي يقين آهي
ڪڏهن خاموش ڪنهن پل ۾
بدن پنهنجي جي بخمل ۾
چڏيندي مون کي ايسن ويڙهي
ازل جا ٿڪ لهي پوندا.

حسن درس جي مرتئي تي

پنپرڪي ۾ پُونءِ ڇڏي وٺين

نيرَ ننداڪا تولءِ آتا
تن ۾ ساگر ڳوڙهن جا تون
پنهجي بدران ڪيئن رکي وٺين
پنپرڪي ۾ پُونءِ ڇڏي وٺين

پنهجي پيرن جون رولاڪيون
 نيشن واريون گهورَ گُڏائون
 پرڳڻ، پُرجھڻ لاءِ ڇڏي وٺين
 پيٽرڪي ۾ پُونءِ ڇڏي وٺين

شاعر هُئين يا عاشق هُئين تُون
 تنها هُئين يا مجلس باڙ
 هرڻ هٽيلو تنهنجو من هُو
 يا الف ي پاتل سراپا نياز
 جيون پنهنجو ڪري پرولي اُڇلائي
 وٺين پيٽرڪي ۾ پُونءِ ڇڏي وٺين

مون کي ساهه سنگهڻ ڏي پنهنجو
مون کي مست المست ٿيڻ ڏي

مون تي کير بدن جو هاري
منهنجو سارو مير ڏوڻ ڏي

مون ۾ پنهنجا نيٺ ڪپائي
من جي اونداهيءَ کي هٿ ڏي

مون کي رنگ ۾ پنهنجي رنگي ڇڏ
ڪو نه پيو ڪو رنگ چڙهڻ ڏي

چوڻي مون مان هٿ ڪڍين تون
مون کي جهل مونکي نه رلڻ ڏي

”ماڻهو ڄاڻي ماڻهو آهين“
ماڻهن کي تون ڪوڙ هڻڻ ڏي

اڪيون گول ۽ ڇپ ڀرا ڪر
دل کي گولي خوب گلڻ ڏي

پتائي

اسانجي سُونَهَن اسانجو ساھه
پتائي شاھه، پتائي شاھه

اها ٻولي نه ٿي مٽجي
اها ٻولي نه ٿي وسري
قُٽي جيڪا مٽيءَ مان آ
مٽي جيڪا هي آدم آ
اهو آ معجزو ان جو
اهو آ مرتبو ان جو
اهو ئي آ اسانجي راهه
پتائي شاھه، پتائي شاھه

انهيءَ جو آ جو ڏتڙيل آ
انهيءَ جو آ جو ورسيل آ
پَهو آ زخم چڪندڙ جو
اَجھو آ عشق اُتندڙ جو
سهارو نار جو آهي
جھلو جُهونجھار جو آهي
سنڌي جِت جِت، اتي هُو آھه
پتائي شاھه، پتائي شاھه.

افسوس

ڪيتري افسوس جي ڳالهه آهي -
اڃا حمد ۽ ترانو پڙهي
اسڪولي پار
بينچن تي ويٺا ٿي مس هوندا
ته دهشت هنن جي اکين مان ظاهر ٿي هوندي -

ڪيڏي افسوس جي ڳالهه آهي
ته صبح جي مهڪندڙ ۽ ٿڌي هير ۾
هزاره ۽ ڪشمير جي بلند پهاڙن کي
ڏسندڙ مسافر (ٽوئرسٽ)

جي پيرن هيٺان زمين کسڪي وئي هوندي -
ڪيڏي افسوس جي ڳالهه آهي
ته جيڪو مسافر وڃڻ دوران نظارا ڏسندو ويو
موٽڻ تي اهي هئا ئي ڪونه -

ڪيڏي افسوس جي ڳالهه آهي
جو اسان کي هڪٻئي سان
پيار ۽ همدردي ڏيکارڻ لاءِ
هڪ وڏي ۽ پيانڪ
زلزلي جي ضرورت آهي -

ملالہ جي بهاني (پنهنجي لاءِ هڪ نظم)

ملالہ کي مان ڪونه سڃاڻان
مان اُن جي خاندان کي به
ڪونه سڃاڻان -
مون کي هن جي سوچڻ جي انداز جي به
خبر نه آهي -
پر پوءِ به مون کي ڏاڍو ملال ٿيو -
ان واقعي جو -
پوءِ مان پنهنجي دل کي ڦولهيو
ته اندر جي گهرائيءَ ۾
هڪڙو لمحو مليو
جڏهن هڪ سورنهن سالن جي نوجوان کي
جيڪو پنهنجي ڌرتيءَ پنهنجن ماڻهن
جي بلند وقار لاءِ

پنهجي قد بُت کان وڌيون ڳالهيون ڪرڻ لڳو هئو
بندوق جي ناليءَ سان چهي
هيسايو هئو.

اهو هيسايل ٻار
ڏينهن رات جي ڳڻپ سان گڏ
وڏو ٿيندو ويو

هن جي ترقي ۽ ان جي ماڻهن جي
عزت نفس کي پامال ڪيو ويو
هن کي پنهنجي وفاداري
ثابت ڪرڻ لاءِ
هڪ نئين اينٽري ٽيسٽ مان گذرڻو پيو.

ان پڇ ڊُڪ ۾
هو ماحول کان ڪڍجي ويو
اندر ئي اندر ۾ گم ٿيندو ويو.
ڄڻ ڊگهي ننڊ سمهي پيو

۽ اوچتو ئي
ڄڻ هن کي ڪنهن خواب مان جاڳايو
ملاله کي مٿي ۾ گولي هنئي وئي آهي.
ڇا ملاله اڳيون کوليندي؟
ڇا اهو هيسايل ٻار
پنهجي ڊگهي ننڊ مان اٿندو؟

نظم
(اسلام آباد مان ملڪ لاءِ)
ڏڪارو نياپو

تنهنجو ڏڪارو نياپو،
منهنجي اکين لاءِ ڪٿي پاڻي آيو..
۽ تنهنجي گِراتي جڏهن ياد آئي
ته دل ڄڻ ته سيني ۾ ڦٽڪي پئي آ...
وري ڏس تصور ڪيڏي ڏک پري آ
ڏس لاءِ اهو آپ ٺڪرو جو تنهنجي اڱڻ جي
مٿان آ وڇايل ....

سولهن جون سو صورتون

تنهنجون مهمانيون ۽ سي آسيبيون
ڏسڻ لاءِ تصور ڪيڏي ڏک پري آ.....
پلا ڪيئن توجاڻو،
ته توکي مان ڪنهن پل وساري سگهان ٿو....
پلا ڪيئن توجاڻو،
ته توسان محبت لاءِ اظهار گهرجي،
پلا ڪيئن توجاڻو،
ته تنهنجو بدل ڪو منهنجي لاءِ ٻيو آ
جو تنهنجو ڏگارو نياپو مون تائين پهتو.....

غزل

وينگس ويڻي وار سُڪائي
ڇا ته جواني، ڇا اوسيئڙو

ويڻي، ڳڙگيءَ کان پئي ٺهاري
ٻوند ته ڇا هئي !، ڇا اوهيڙو

چندرما جهڙي چهري تي
ڇا ته سونهين ٿو پيو موهيڙو

بيچ پني آهي ڳوڙهن سان
ياد ته جهڙي آ ڪوهيڙو

وائي

ٿڻ ورن ٿاءِ ڏڙ اُٿي ٿي
شام اچي ٿي

گهڙو مٿي ٿي، مُرڪ چپن ٿي
ساهيڙن سان ڪلندي اچي ٿي
شام اچي ٿي

پوپاڙيءَ جا پاڇا آهن
ولرکان وچڙيل ڪونج وڃي ٿي
شام اچي ٿي

هر ڪلهي ٿي، پري مٿي ٿي
هاريائي ڪا ٿلندي اچي ٿي
شام اچي ٿي

کتاب تي آيل راي

هن ڪتاب جو وزن ورق اٽلائيندي مون محسوس ڪيو ڇڻ جديد شاعريءَ جون تقاضائون پوريون ڪندي هي ڪتاب جديد سنڌي شاعري جي علامت بڻجي ويو هجي. شاعريءَ کي محبتي ماڻهن جي دلين جي التجا سمجھي پڙهڻ گهرجي، انهن جي ڪيفيتن ۾ سمائجي وڃڻ گهرجي ته جيئن سندن ڪيل پورهئي کي ڪوئي سڪون ملي سگهي.

امر پيرزادو

جڏهن مٽيءَ جو گارو ڪري گهر جو اڱڻ لنبو آهي، ڇڻ سانوڻيءَ جو ساڻ ڪبو آهي. اهو آلو اڱڻ اُس ۽ هوا تي جيئن، جيئن سڪندو آهي. تيئن ان مان آلي مٽيءَ جي مَهڪَ نڪرندي آهي. جيڪا گارو ڪندڙ جو ٿڪ لاهيندي آهي ته شاعر پنهنجي پرينءَ جي احساس کي آلي اڱڻ جي مهڪ وانگر چائڻ ڇڻ مان پيار جي پيڙا جو ٿڪ لاٿو آهي. صاف ۽ سرهاڻ ڀريو ساھ ڪنيو آهي.

فيض پيرزادو

شاهه محمد پيرزادو گهڻ رڻو شاعر آهي، جهڙيءَ ريت هو عالمي حوالي سان انساني حقن جي لتاڙ کي محسوس ڪري ٿو اوترو ئي هن پنهنجي داخلي احساسن جي ترجماني به ڪئي آهي ۽ ڪٿي ته هو پنهنجي ڳوٺ کي ايئن ٿو ساري جو لڳي ٿي ته ٿو ته هو ڪو هڪ ڀل به ڳوٺ کان ڌار ٿيو آهي، ڇا جيڪڏهن ڪو شاعر ثقافتي طور سان پنهنجي ڌرتيءَ ۾ ايڏيون پختيون پاڙون ڪوڙيون بيٺو هجي ته ڇا تاريخ کيس پنهنجي سيني سان لاٿڻ ۾ ڪا ڪسر ڇڏيندي؟

غوث پيرزادو

لسولهن جون لسو صور لهن

هڪ پانڪ جي حيثيت ۾ مون کي حيرت جي حد تائين هن ڪتاب ۽ ان ۾ آيل نظمن جي انفراديت اها لڳي آهي ته اڄ جي نئين ڀڳ ۾ جڏهن هر شخص (لکندڙ آهي يا پڙهندڙ) تي ميڊيا پنهنجو زوردار اثر وجهي رهي آهي ان سمي شاهه محمد جي نظمن ۾ ڪٿي به اشتهار بازيءَ يا دماغ سوڙيءَ جو ڪو به اثر نظر نٿو اچي، هيءُ نظم اسان جي سموري ڪلاسيڪي شاعريءَ وانگر شاعر جي وجداني ڪيفيت ۽ جذباتي سچاين جو نچُ اظهار آهي ۽ اهو به الڳ ڊڪشن سان جنهن جو خالق به شاهه محمد پاڻ آهي.

رڪيل مورائي

شاهن هڪ طرفي محبت جو قائل شاعر ناهي پر هيءُ انهيءَ مهل جو شاعر آهي جنهن مهل محبوب سان ملي نٿو سگهجي ۽ بيتابي وڌندي رهي ٿي. هي سڄو ڪتاب انهيءَ وڌندڙ بيتابيءَ جو نتيجو آهي.

امير ابڙو

شاهه محمد جا نظم پڙهندي، ڪيترن ئي هنڌن تي هن جي ڊڪشن مان لونڪ رنگ جهلڪندي نظر اچن ٿا ۽ ڪٿي ڪٿي سندس مشاهدي ۽ تجربتي سان ريس به ٽڪي ٿي.

علي حسن چانڊيو

شاهه محمد جي غزل مان رومانوي سر اُڀري ٿو
واسديو موهي

شاهه محمد پيرزادو دراصل نظم جو شاعر آهي، پر روڻگ ۾ هن گيت، وايون، تراثيل، بيت، ٿيڙو ۽ غزل به لکيا آهن. شاهه 1978 کان شاعري ڪندو پيو اچي. هن سنڌي ادب جون ڪي رچنائون اردو ۽ انگريزيءَ ۾ ترجمو ڪيون آهن. جن ۾ شيخ اياز جي شاعري جو انگريزي ترجمو به شامل آهي.

شاهه محمد جو مذڪور ڪتاب آرٽ پيپر تي ڇپيل خوبصورت رچنا آهي. ان ۾ ڏنل ٿورن غزلن ۾ مکيه طور رومانوي سر اُڀري ٿو. پر اُهو روايتي پتڙين تي هلندڙ رومان ڪونهي. ان ۾ اظهار جي الڳيت آهي جا ڌيان جوڳي آهي:

سونهن جون سو صورتون

شاه محمد پيرزادو

پرير پرکاش

پر تو منهنجي اکين ۾
گهاريو ئي ناهي
پر تو منهنجي چيڙن کي
چوسيو ئي ناهي
تون ڇا ڄا ٿين
تو کي ڏسڻ سان
منهنجي اندر ۾
ڇا ڇا ٿئي ٿو.

پاڻ به قاتلانہ خوبصورت آهي، فوتو پر عشق جي اوو ر فلو جذبات
واري رومانوي نظمن لاءِ هن 225 صفحا ٿي ته ڏنا آهن (ماڻهو زندگي ڏئي
چڏيندا آهن) ۽ اڃا اوسيڙي ۾ ويٺو آهي!

سولهن جون سو صورتون

(ڪيترين حسينائن هن کي ڏسڻ بعد شعر لکيا هوندا، اميد ته ان بعد انهن حسينائن جا مجموعا پڙهڻ لاءِ ملندا.)

... هت هڪ ڳالهه واضع ڪرڻ ضروري ٿو سمجھان: نئين خون ۾ رولت ڪرڻ به ته هوندي آهي. ان لاءِ جوڪم ڪٽڻ جي چيز آهي. ورڻه مزو ڪهڙو؟

... موضوع جي ٽريٽمينٽ: ڪابه صنف، ڪوتا، نشري نظم، غزل وغيره صرف نون موضوعن يا نون موضوعن جي پراڻي ٽريٽمينٽ، نباهه ۾ نئين ڪانه ٿيندي آهي. ان جو اڳ ذڪر ڪيل آهي. ان لاءِ نئين ذهنييت ته جڙيل آهي ئي، پر نون موضوعن کي موزون، نئين ٻولي ڏيڻ ۾ به ڪوي شاعر جي تخيل جي سڃاڻپ ۽ قوت ڪپندي آهي، چوڻ جو ضرور ناهي ته اها چڻپڻاھت پري تلاش سُٿري ناهي. فن جي تلاش ۽ تراش جو ڪوانٽ ٿي ڪونهي، ته اها ئي ٻولي پنهنجي تلاشيل نئين tool سان ڪوتا جي اظهار کي تازگي به ڏي ته ٻوليءَ ۾ نئين حوالائي قوت خواهه معنائن جي ويڪري رينج به رکي. ساڳئي وقت گهٽ لفظن جي استعمال سان ڪافي ڪجهه چئي وڃڻ جي ملاحيت به ڏيکاري. ان ڪيميائي پُرڪريا مان ئي نوان تازا اظهار يعني پيشڪش جا طريقا محيا ٿيندا آهن. اتي هڪ ڪوي رجسٽرڪار نه صرف ٻين کان الڳ ٿئي ٿو بلڪه، پنهنجي نجی سڃاڻپ به جوڙي ٿو. ته روايتي ذهنييت کان هتي، نئين تازا ذهنييت جو هڳاءُ پنهنجي ڪوتا، نظم ۾ موٽائي ٿو.

عشق جا نقش ۽ دل جو رقص انور ابڙو

مون کان سنڌ جي مٽيءَ پڇيو ته، "اهو ڪهڙو شاعر آهي، جيڪو چوي ٿو ته، آءُ جو، (تيهين سيپٽمبر) ناهيان - ۽ نه، (پهرين آڪٽوبر) آهيان. ڇا اهو ان سرمست سوچ جو تسلسل آهي، جنهن چيو آهي ته: نا مين شيعه نا مين سني، ڇا اهو، جوئي آهي - سوئي آهي؟، جي ائين آهي ته پوءِ 'سونهن جون سوين صورتون' ڪهڙيون آهن؟"

مون کيس شاھ محمد پيرزادي جو ڪتاب ڪٿي ڏنهن اُن کي ڏٺو ۽ مُر کي ڏنائين. هوءَ ان شاعر کي سڃاڻي پئي. هوءَ ان کي هڪ ويد سمجھي پئي، جيڪو مڙهين جي ڌڙي جي ڀرسان سنڌوءَ جي ڪناري تي لکيو ويو هيو. هن نمائڻيءَ واري لهجي ۾ تخليق ڪيل ان نفيس شاعريءَ کي دل جي سار ۽ پرينءَ جي ڪا ميار پئي سمجھيو.

"ان شاعريءَ کي غور سان پڙهجانءِ ۽ سمجھجانءِ" هوءَ ائين چئي لاڙ ۾ پاڻيءَ هيٺ آيل جهوپڙي ۾ گهڙي ويئي.

هوءَ اهو سڀڪجهه ڄاڻي ۽ سڀ ڪنهن کي سڃاڻي پئي. هوءَ آئي هئي، رڳو اهو ٻڌائڻ ته، "جيڪو شاعر پاڻ کي نه 'تيهين سيپٽمبر' ٿو چوي ۽ نه 'پهرئين آڪٽوبر' مان اُن جي ان فلسفي کي سمجھان." ڀر مون لئه ته هيءَ شاعري "جوڳيءَ تي جڙاءُ، نسروئي نينهن جو" وانگر آهي. مينهن ته آيو ٻوڙان ٻوڙ ڪري ويو پر هيءَ شاعري ته جيئاري ٿي ۽ اهو محسوس ڪرائي ٿي ته، "شاعري محبوب جو بدن ٿيندي آهي. اها اُن جي وارن جي ڇڳن ۾ لڪل ڪو طوفان ٿيندي آهي. اها اُن جي اکين جو غضب ٿيندي آهي ۽ اها اُن جي رست ۽ پرچڻ جي وچ واري واٽ تي ٻانهون ٻڏي بيٺل هوندي آهي. شاعري، جي انقلابي به هوندي آهي، تڏهن به اها انقلاب جي عاشقن جي اکين جو تجلو هوندي آهي. انهن جي دليين جي دعا هوندي آهي ۽ انهن جي دليين جي هندورن ۾ هڪ خواب کي لوڏيندي ۽ جوان ڪندي رهندي آهي. اها بندوق ۽ آڪيري وارو تڪرار ناهي هوندي - ۽ نه ئي ان جي لفظن جي پاڪائي ڪو سوال بڻبي آهي.

مون ته هميشه شاعريءَ کي دل جي روشني ۽ دماغ جي ديوانگي سمجهيو آهي. پٺاڻي، سچل، سامي، حافظ، خيام، غالب، گوڻي، فيض، اياز، ساغر، صديقي، شمشير الحيدري، انور پيرزادي، تاج بلوچ، امداد حسيني ۽ نسرین انجم پٽي، جنهن جو هٿ ڪو نظير آهي:

رات ساري صبح تڪ بيتي
اور صبح آئي تو انڌي ٿي

سولهون جون سو صولون

کان وٺي حسن مجتبيٰ، حسن درس، اعجاز منگي، عطيه دائود، جان خاصخيلي، ومي سندننگاڻي، اياز جاني ۽ شاه محمد پيرزادي تائين، سڀني جي شاعريءَ جي درد ۽ نينهن جي بي ساخته اُچل رڳوانهن کي سمجھ ۾ ايندي، جن عاشقيءَ جي اسيريءَ ۾ پنهنجي زندگي گذاري هوندي.

ڪجهه دوست شاه محمد پيرزادي جي ڪتاب جو لي آئو ڏسندا، ان جو فوٽ ڏسندا، شاعريءَ جو گهاٽو ڏسندا، موضوعن جو تنقيدي جائزو وٺندا ۽ ان مان مختلف نظريا ڳوليندا اهڙن ٻارن وانگر، جيڪي برسات کانپوءِ مٽيءَ مان ڪوڙ، سڀون ۽ سڪا ڳوليندا آهن - يا ٽائيتل تي ڳالهائيندا، پر منهنجون اکيون ان ڪتاب ۾ موجود شاعريءَ جي درد جي دل جي ڳڙڪي ڳولين ٿيون، جنهن مان مون کي ان سڄاهي چوڪريءَ جا مٿي جا چيڙهه ورتل وار نظر اچن ٿا، جنهن جي بيگناهي ڪهاڙيءَ جي وار خلاف هڪ فرياد آهي، مون کي ان ۾ سنڌ جي اُن چوڪريءَ جي به تصوير نظر اچي ٿي، جنهن کي پيار وارو قيد آزاديءَ وانگر محسوس ٿيندو آهي - ۽ جيڪا سنڌي سماج ۾ پنهنجي پيار جا پيرڙا، ڍڄ ۾ ڊاهيندي ته وڃي ٿي، پر هوءَ اهو نه ٿي سمجھي ته سندس عشق جا نقش هن ديس جي چولي تي ٽاڪجي چڪا آهن، جن کي هاڻي ڪير به ٽوڙي نٿو سگهي.

شاه محمد پيرزادي جي شاعري هڪ اهڙي واديءَ وانگر آهي، جنهن ۾ ماڻهو داخل ته ٿيندو آهي، پر پوءِ اُن مان ٻاهر نڪرڻ جون سڀ واٽون وساري ويهي رهندو آهي، هن جي شاعري پڙهي ائين چئي سگهجي ٿو ته، "شاعري يا ته ٿيندي آهي يا ٿيندي ئي ناهي،" جيئن اسان جي پٽيلو نروڊا چيو هيو:

Love to be

or

Not to be

محبوب، شاه محمد جي شاعريءَ جو محور - ۽ عشق جي لهجي
 ۾ پنهنجن احساسن ۽ جذبن جو اظهار سندس من جي برفباري آهي. هو
 پنهنجن خيالن جي اظهار کي عقاب جي جهڙپ جهڙي تيزي ڏئي ٿو ۽ پنٿي
 پڙهندڙ جي دل ۽ دماغ تي هميشه تازو رهندڙ هڪ چهاڙ ڇڏي وڃي ٿو. هو
 ڏور ڀاڙي ٿو، شڪايتون ڪري ٿو پنهنجي ياد جا فائيل کولي ٿو ڳوٺ،
 ڳليون ۽ پنهنجي پيار جون ساريون سڃايون، جيئن مَن ۾ اچنس ٿيون، تيئن
 بيان ڪري ٿو پر شايد اهو نٿو ڄاڻي ته سندس ان شاعريءَ جي رم جهم ۾
 بيا ڪيترا عاشق پنهنجي پناه حاصل ڪندا، سچ پچو ته شاه محمد جي
 شاعريءَ ذريعي، مون کي محبت جي معصوميت سمجهه ۾ آئي آهي.

هن شاعريءَ ۾ اوهان کي محبوب جي بندگيءَ وارو روايتي خيال هرگز نه
 ملندو. هيءَ شاعري ته عشق جو مهاڳ آهي. پيار جي خوشبوءِ کي پنهنجي
 ٻٽونءَ جي ڪنهن ڳجهي خاني ۾ رڳو شاه محمد ئي رکي سگهي ٿو. سندس
 محبت ئي سندس قلم کي شاعراڻي زبان ڏني آهي.

هو ته سنڌي شاعريءَ جي سمنڊ ۾ پنهنجو هڪ ننڍڙو ٻيٽ ٺاهي، ان تي
 پنهنجن شاعراڻن خيالن جو هڪ ننڍڙو محل اڏي ويٺو آهي.

تون ڪاوڙجي وئين آن

۽ مان هن وقت بلڪل ساڳي ڪيفيت ۾ آهيان

جڏهن ننڍي هوندي

مون کي ڏاڍي بک لڳي هئي.

*****

It can be said that Shah Muhammad Pirzada was born with a silver quill and ink in his hands as he is the scion of a well-known family of fiery revolutionaries and poets from the village Balhrejji which was once dubbed as Little Moscow in Larkana. These two elements fuse together to form the basis of his poetry. I first encountered his poems from the days of the MRD movement which gave voice to a courageous struggle against dictatorship which wielded an unholy alliance of terrorism and brutality but could not suppress the note of defiance in Sindhi poetry. The poems Shah Muhammad Pirzada wrote in those days too were infused with the feelings of love and empathy. It seemed that a poet of love and beauty is lost in the wilderness of dark times. Over the years, the element of love has triumphed and come to the forefront in his poetry. However, like his politics, the expression of love too is different from the usual for Shah Muhammad Pirzada. The feeling of love in these poems does not give rise to a sensuousness or physical abandon but the inherent lyricism is infused with a sadness, an inconsolable pain and loss. It is the poetry of a strange separation not only from the beloved but also from the universe, which is half-realized and somehow beyond words ----- it is an unforgettable glimpse of all the beauty and wisdom of the universe which seems to be within your grasp and yet remains shimmering away in the distance beyond all imagination.

Asif Farrukhi

ISBN # 978-969-568-111-4

Rs. 300/=

www.scheherzade.com.pk
info@scheherzade.com.pk

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪَ ”ٽُڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻَ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انتي ماء جڙيندي آهي اوندا سوندا ٻار
ايندڙ نسل سمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻار

هر دور جي نوجوانن کي اداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ٻرندڙ، ڇرندڙ، ڪرندڙ، اوسيئڙو ڪندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وڌڻ، ويجهڻ ۽ هڪ ٻئي کي ڳولي سھڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پڻ) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پڻ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جھڙيءَ طرح وٽن جا پَن ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پَن به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، پُرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَن ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پَن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پَن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته پلي ڪمائي، رڳو پَن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پَن کي کليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليگن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.

شيخ آيار علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٽ، پُڪارَ سان
تشبيه ڏيندي انهن سڀني کي بمن، گولين ۽ بارود جي مدِ مقابل بيهاريو
آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرن ٿا.

.....

جئن جئن جاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ چُپن ٿا؛
ريٽيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي منجهه پهڙ چُپن ٿا؛

.....

ڪالهه هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

.....

هي بيت اُتي، هي بم-گولو،

جيڪي به کڻين، جيڪي به کڻين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرقُ نه آ، هي بيت به بم جو ساٿي آ،

جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چم جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽
عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني
آهي.

پَن جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نصابي ڪتابن تائين
محدود نه هوندو. رُڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج
۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي
پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَن نصابي ڪتابن
سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پڻ سڀني کي چو، چالاءِ ۽ ڪينئن جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ پڻ جو پڙلاءُ.“
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)